

UNIUNEA EUROPEANĂ
FONDUL EUROPEAN PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ
INVESTIM ÎN VIITORUL TĂU!

GHID JURIDIC "ADMINISTRAREA AFACERILOR ÎN REGIUNEA TRANSFRONTALIERĂ"

Sistemul juridic și fiscal din România și Bulgaria

Sofia, Octombrie 2017

www.interregrobg.eu

Conținutul acestui material nu reprezintă neapărat poziția oficială a Uniunii Europene.

PREGĂTIT DE

FIRMA DE AVOCATURĂ MIKOV

Adresa: 8A, St. Kliment Ohridski Str 1504 Sofia, Bulgaria

Telefon: +359 2 483 20 20

Site web: www.mikov-attorneys.com

Email: info@mikov-attorneys.com

CU SPRIJINUL PĂRȚII ROMÂNE:

FIRMA DE AVOCATURĂ CLIZA

Adresa: Blvd. Mircea Voda nr. 39H, etaj 1, apt. 1, 030663, Sector 3, București, România

Telefon: +40 21 315 22 00

Site web: <http://www.cliza.ro/index>

Email: office@cliza.ro

Ghidul a fost elaborat inițial în limba engleză în numele

Grupului de Turism Național "Ghidul Bulgar" (www.bg-guide.org)

Fiind partener în proiect

"Centre transfrontaliere mixte sustenabile de ocupare a forței de muncă în domeniile tehnologia informației, turism și agricultură",

acronim SEM-Centres, cod 16.4.2.077,

finanțat de Interreg V-A România-Bulgaria Programul 2014-202

În caz de neconcordanță sau discrepanță între versiunea în limba engleză și oricare dintre celelalte versiuni lingvistice ale acestei publicații, versiunea în limba engleză va prevala!

Introducere

Bulgaria și România au intrat împreună în Uniunea Europeană la data de 1 ianuarie 2007, aducând totodată aproximativ 30 de milioane de noi cetățeni în cadrul UE.

Deși există diferențe între Bulgaria și România – în mod particular în ceea ce privește nivelul economic, nivelul de industrializare și activitatea macroeconomică – cele două State Membre împărtășesc și numeroase caracteristici comune. Amândouă au înfruntat o migrație a forței de muncă la începutul revoluției economice din anii 1990. În prezent, ambele se află în creștere economică, deși există niveluri scăzute de ocupare a forței de muncă și lipsuri serioase a forței de muncă în anumite sectoare cu înaltă calificare.

Economia Bulgariei

Bulgaria, o fostă țară comunistă are o economie deschisă care a demonstrat de-a lungul istoriei o creștere puternică. Guvernul a folosit reforme structurale economice semnificative în anii 1990 pentru a muta economia dintr-una centralizată, planificată către o economie mai liberă, de piață. Aceste reforme au inclus privatizarea companiilor deținute de stat, liberalizarea comerțului, și fortificarea sistemului fiscal – modificări ce au ajutat la atragerea de investiții, creștere imediată, și realizarea de îmbunătățiri în mod progresiv a condițiilor de trai. Între anii 2000 și 2008, Bulgaria a menținut o creștere puternică, cu o medie anuală a PIB-ului de 6% care a fost urmată în 2009 de o recesiune adâncă, criza economică cauzând cerere internă, exporturi, fluxuri de capital și producție industrială de contractat determinând guvernul să se tempereze în privința cheltuielilor. Creșterea reală a PIB-ului a rămas mică – mai puțin de 2% anual – până în 2015, când cererea de la țările UE pentru exporturi, plus o intrare a fondurilor UE de dezvoltare a produs o creștere de mai bine de 3%.

Reformele structurale ambițioase ale Bulgariei și politicile salariale și fiscale foarte prudente au ajutat țara să atingă un nivel de stabilitate macroeconomică remarcabilă”, a explicat Peter Grasmann, Directorul Unității DG ECFIN pentru probleme economice din cadrul țărilor candidate.

Per ansamblu, viitorul arată promițător. Economia bulgară a încheiat prima jumătate a anului 2017 pe o poziție puternică, conform informațiilor complete privind PIB-ul, publicate în septembrie de Institutul de Statistică. Creșterea anuală a PIB-ului a fost confirmată la 3.6%. Creșterea a continuat să fie generată de consumul casnic sănătos și de creșterea exportului, iar indicatorii de vârf sugerează că această situație va fi menținută și în restul anului. Șomajul a fost cel mai scăzut nivel în luna august, ceea ce ar putea indica faptul că rămâne consumul casnic unul din motoarele principale de creștere pe termen mediu. Producția industrială a continuat de asemenea să crească la un nivel anual puternic în luna iulie.

Economia României

România și-a început tranziția de la comunism în 1989 cu o bază industrială în mare parte învechită și un model de capacitate nepotrivit nevoilor țării.

Țara a ieșit în 2000 dintr-o recesiune de pedeapsă de trei ani grație cererii puternice a piețelor de export din UE. Consumul casnic și investițiile au accelerat o creștere puternică a PIB-ului, dar a condus la dezechilibre mari în conturile curente. Câștigurile macroeconomice ale României au început abia de curând să determine crearea unei clase mijlocii și să se adreseze sărăciei larg răspândite a României. Corupția și birocrăția continuă să penetreze mediul de afaceri. Inflația a crescut în 2007-08, determinată de o cerere puternică a consumatorului, creștere salarială mare, creșterea costurilor cu energia, o secetă națională și relaxarea în materie fiscală. Ca rezultat al creșterii deficitelor fiscale și ale conturilor curente și a crizei economice mondiale, România a semnat un împrumut de asistență de urgență 26 milioane de dolari cu FMI, UE și alte entități internaționale de împrumut. Înrautățirea piețelor economice internaționale, cât și o serie de măsuri de austeritate implementate pentru a îndeplini obligațiile conform acordului de salvare cu FMI, a condus la o scădere a PIB-ului de 6.6 % în 2009, urmată de o scădere de 1.1% în 2010. Economia a înregistrat o creștere pozitivă în 2011 grație exporturilor puternice, o neașteptat de bună recoltă, și cerere domestică slabă. În 2012, totuși, creșterea a încetinit la mai puțin de 1%, parțial din scăderea cererii de export și a unei secete prelungite care a condus la o recoltă extraordinar de proastă. În martie 2011, România și FMI/EU/Banca Mondială au semnat un acord de precauție în stand-by, în valoare 6.6 miliarde de dolari, pentru a susține disciplina fiscală, pentru a încuraja progresul în reformele structurale, și pentru întărirea stabilității în sectorul economic. Autoritățile române au anunțat că nu doresc să retragă fonduri din acest contract.

România a înregistrat cea mai mare creștere economică între cele 28 de State Membre ale UE, cu o creștere a Produsului Intern Brut (PIB) de 5.6 puncte în primul trimestru din 2017, față de aceeași perioadă în 2016, după cum indică a treia estimare comunicată joi de Biroul European de Statistică (Eurostat).

UNIUNEA EUROPEANĂ
FONDUL EUROPEAN PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ
INVESTIM ÎN VIITORUL TĂU!

Compararea Cadrului Juridic Corporativ și Fiscal în Bulgaria și România

Legea companiilor comerciale	Bulgaria	România
Tipuri de societăți	Cinci tipuri de companii: Societatea în nume colectiv; Societate în comandită simplă; Societate cu Răspundere Limitată (SRL); Societate pe Acțiuni (SA); Societate în Comandită pe Acțiuni. Cel mai comun tip de companie este SRL pentru afaceri mici și mijlocii și SA	De asemenea, cinci tipuri de companii: Societăți în nume colectiv, Societate în comandită simplă, Societate cu Răspundere Limitată (SRL); Societate pe Acțiuni (SA); Societate în Comandită pe Acțiuni. Cele mai comune tipuri de companii sunt: SRL și SA.

www.interregrobg.eu

Conținutul acestui material nu reprezintă neapărat poziția oficială a Uniunii Europene.

	pentru firme mai mari.	
Înregistrarea	Fondatorii companiilor ar trebui să fie bulgari sau persoanei fizice sau juridice străine, capabile din punct de vedere legal Documentul de înființare a unei companii din Bulgaria poate cuprinde: Statutul societăți, Actul Constitutiv; Fiecare entitate nou înființată își începe activitatea după înregistrarea la Registrul Comerțului și primește un cod unic de înregistrare. Acest cod identifică entitatea legală cât este în funcțiune. Este folosit pentru impozitare, asigurări sociale și scopuri statistice. Nu este necesară o înregistrare secundară.	Fondatorii companiilor trebuie să fie persoane fizice și/sau juridice, indiferent de cetățenia sau naționalitate lor. Documentele de înființare ale unei companii românești trebuie pot cuprinde: regulament interior; statut și act constitutiv. Registrul Comerțului. Pentru a înregistra compania, trebuie îndeplinite o serie de formalități: elaborarea unui act constitutiv al fondatorului, subscrierea și vărsarea capitalului social al companiei, și înregistrarea noii companii la registrul comerțului corespunzător (în funcție de locația sediului social, jurisdicția registrului comerțului trebuie hotărâtă)

Capital necesar	Capitalul minim necesar este stabilit pentru două tipuri de companii: Societatea cu Răspundere Limitată (suma capitalului necesar în prezent este 2 BGN = 1 EUR și Societatea pe Acțiuni (capitalul minim necesar este de 50,000 BGN (aprox. 25,600 EUR) Există cerințe speciale privind capitalul unor firme. De exemplu, băncile ar trebui stabilite în forma unei societăți pe acțiuni cu un capital social în valoare de 5,000,000 EUR.	Pentru SRL, capitalul social minim trebuie să fie de cel puțin 200 lei) 43,57 EUR și pentru SA este de 90 000 lei = 19,605 EUR. Un capital social minim de 5,000,000 EUR este necesar la înființarea unei instituții de credit, care trebuie plătit în totalitate în numerar la data înregistrării sale. În ciuda prevederii legale, Banca Națională a României poate stabili o valoare mai mare a capitalului social minim.
-------------------------------	---	---

Sistemul fiscal	Bulgaria	România
Impozitele asupra întreprinderilor	Regimul de impozitare asupra întreprinderilor este reglementat de Legea privind Impozitul pe Venit al Companiilor (LCIT); Toate companiile juridice și asociațiile fără personalitate juridică, care desfășoară activitate economică în Bulgaria sunt supuse impozitării cu un procent de 10% (cel mai mic din UE); Persoanele juridice nerezidente sunt supuse impozitării pe companii numai cu privire la activitatea lor economică din Bulgaria; Entitățile juridice care nu sunt înregistrate în Bulgaria dar pot desfășura activitate economică prin deschiderea unei filiale, unui birou, unei agenții sau unei alte forme de reprezentare pe teritoriul țării ("sediu permanent" conform înțeleșului dat de LCIT) plătesc impozit pe profitul și venitul rezultate din stabilirea permanentă în Bulgaria. Profitul anual impozabil trebuie declarat într-o declarație de impunere până la data de 31 martie	Începând cu data de 1 ianuarie 2016, Noul Cod Fiscal și Noul Cod de Procedură Fiscală au intrat în vigoare; <i>Impozitul pe profit:</i> rata impozitului pe întreprinderi ce se aplică profitului impozabil este de 16% (legea prevede excepții pentru anumite entități legale); <i>Entitățile impozabile:</i> Entitățile juridice române, entitățile juridice străine care își au locul de conducere efectivă în România și entitățile juridice situate în România înregistrate, conform prevederilor legale europene, pentru profitul impozabil obținut din orice sursă atât în România cât și în străinătate; Entitățile juridice străine pot desfășura activități prin intermediul unuia sau mai multor sedii în România și venitul aferent; Entitățile juridice străine ce obțin venituri dintr-un transfer imobiliar situat în România sau orice alte drepturi privind o astfel de proprietate imobiliară.

	a anului calendaristic următor.	
Impozitul pe venit al persoanelor fizice	Localnicii și persoanele fizice autorizate plătesc impozit pe veniturile lor din surse globale, în timp ce persoanele străine plătesc impozit doar pe veniturile lor obținute în Bulgaria. <i>Tipuri de Impozite ale Veniturilor Persoanelor Fizice:</i> Venituri din Muncă Venituri Independente (10% cotă fixă);	<i>Entități impozabile:</i> persoane rezidente; (ii) persoane nerezidente ce desfășoară activități independente la un sediu permanent în România; (iii) persoane nerezidente ce întreprind activități depedente în România; (iv) persoane nerezidente pentru alte venituri decât cele obținute din activitățile menționate la punctele (ii) și (iii) mai sus menționate. <i>Cota de impozitare:</i> cota de impozitare pe venit este de 16%,
Taxa pe valoarea adăugată (TVA)	<i>Operațiunile supuse TVA-ului:</i> orice furnizare impozabilă a unui bun sau serviciu; achizițiile intracomunitare de bunuri pentru contraprestație în cadrul teritoriului Republicii Bulgaria de la un alta Stat Membru UE; achiziția unui nou mijloc de transport; achiziția de produse accizabile de o persoană impozabilă sau o entitate juridică neimpozabilă care nu este înregistrată conform legii; importul bunurilor (din țări sau teritorii) Bulgaria a intrat în Sistemul de	<i>Operațiunile supuse TVA-ului:</i> operațiuni care în mod cumulativ îndeplinesc următoarele cerințe: (i) reprezintă o furnizare de bunuri sau servicii pentru contraprestație; (ii) locul de livrare al bunurilor sau furnizării serviciilor este considerat a fi în România; (iii) livrarea bunurilor sau furnizarea serviciilor se realizează de către o persoană impozabilă; și (iv) livrarea bunurilor sau furnizarea de servicii reprezintă rezultatul activității economice.

	Schimb de Informații privind TVA-ul (VIES) la data aderării Bulgariei în Uniunea Europeană. <i>Plătitori de Tva:</i> O persoană impozabilă este orice persoană care desfășoară o activitate economică independentă, indiferent de scopul sau rezultatul acesteia. Activitatea economică independentă este activitatea producătorilor, comercianților și persoanelor furnizori de servicii, inclusiv în sectorul minier și agricultură . <i>Cote:</i> Există două cote pentru TVA – o cotă de bază de 20 % și o cotă specifică de 0%.	<i>Plătitori de TVA:</i> orice persoană care desfășoară, într-un mod independent și indiferent de locația sa, activități economice cum ar fi: o entitate/o persoană este obligată să se înregistreze în scopuri de TVA în România, unde entitatea/persoana își desfășoară operațiunile impozabile dacă (i) nu au sediul sau reședința permanentă în UE, entitatea/persoana trebuie în acest caz să numească un reprezentant rezident în România (ii) dacă nu au sediul în România, ci în UE, entitatea respectivă poate numi un reprezentant fiscal rezident în România sau se poate înregistra direct în scopuri de TVA. <i>Cote TVA:</i> Cota standard de TVA este de 19% și este aplicată tuturor livărilor de bunuri și servicii. Există 3 cote reduse după cum urmează: 9% se aplică medicamentelor, livrarea de proteze și accesorii ale acestora, serviciilor de restaurand și catering, apei potabile, etc; 5% se aplică livrării de manuale școlare, ziare, servicii constând în accesul la castele, muzee, livrări de locuințe pentru centre de reabilitare pentru minori cu handicap, aziluri pentru bătrâni, orfelinate, etc. <i>Înregistrare TVA:</i> Pentru a obține un cod TVA, o companie trebuie să întocmească un dosar care să conțină declarația menționată/formularul de întregistrare
--	---	---

	<i>Înregistrare de TVA:</i> LVAT descrie o înregistrare obligatorie și una voluntară. Supuse înregistrării sunt ambele persoane stabilite pe teritoriul țării și persoanele care nu sunt stabilite pe teritoriul țării cu condiția ca ei să realizeze tranzacții impozabile după cum se definește în act. Persoanele străine se înregistrează prin intermediul reprezentanților autorizați cu excepția cazurilor filialelor persoanelor străine. Obligativitatea înregistrării TVA-ului are loc atunci când întreaga cifră de afaceri impozabilă a unei persoane (baza impozabilă a tuturor tranzacțiilor impozabile) pentru ultimele douăsprezece luni este egală sau depășește BGN 50,000.	a TVA-ului. Compania va fi evaluată din punctul de vedere al intenției și capacității de a desfășura activități economice în sfera de aplicare a TVA-ului. Legislația din România descrie o înregistrare obligatorie și una voluntară. Plătitorii de TVA: orice persoană care desfășoară, într-un mod independent și indiferent de locația sa, activități economice cum ar fi: o entitate/o persoană este obligată să se înregistreze în scopuri de TVA în România, unde entitatea/persoana își desfășoară operațiunile impozabile dacă (i) nu au sediul sau reședința permanentă în UE, entitatea/persoana trebuie în acest caz să numească un reprezentant rezident în România (ii) dacă nu au sediul în România, ci în UE, entitatea respectivă poate numi un reprezentant fiscal rezident în România sau se poate înregistra direct în scopuri de TVA. Obligativitatea înregistrării TVA-ului are loc atunci când întreaga cifră de afaceri impozabilă a unei persoane (baza impozabilă a tuturor tranzacțiilor impozabile) pentru ultimele douăsprezece luni este egală sau depășește RON 220,000 lei. Este de menționat că foarte curând este posibil ca legislativul român să mărească pragul la RON 300,000. Dacă o companie a depășit pragul menționat într-
--	---	--

		o lună, trebuie să completeze un formular și să îl depună în termen de 10 zile de la finalul lunii când pragul a fost depășit. În această situație, codul fiscal va fi folosit din prima zi a lunii următoare când a fost solicitată înregistrarea.
--	--	---

UNIUNEA EUROPEANĂ

FONDUL EUROPEAN PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ

INVESTIM ÎN VIITORUL TĂU!

GUVERNUL ROMÂNIEI

PARTEA I: GHID JURIDIC PENTRU BULGARIA

www.interregrobg.eu

Conținutul acestui material nu reprezintă neapărat poziția oficială a Uniunii Europene.

Conținut pentru partea bulgară

Considerații sumare despre Bulgaria.....15

Error! Reference source not found......16

PARTEA I-19

CAPITOLUL 1-.....19

CAPITOLUL 2 –	31
Secțiunea 1-Tran.....	32
Secțiunea a 2 a-.....	33
Secțiunea a 3 a-	34

CAPITOLUL 3-.....	36
-------------------	----

CAPITOLUL 4-

.....	46
Secțiunea 1-Agricultur.....	47
Secțiunea a 2 a- Turism.....	48
Secțiunea 3 - IT & T.....	51

PARTEA A II A –	53
------------------------------	-----------

CAPITOLUL 1- Impozite și Contribuții.....	55
CAPITOLUL 2 – Administrative și Instituții.....	63

Ghidul prezent este elaborat în limba engleză pentru asociația National Tourist Cluster „Bulgarian Guide”, BULSTAT 176488025, atât pentru furnizarea de servicii juridice de specialitate cât și pentru pregătirea unei analize comparative a sistemelor legal și juridic în România și Bulgaria și în vederea elaborării unui Ghid comun: “Administrarea afacerilor în regiunea transfrontalieră România-Bulgaria” (în continuare **“Ghidul”**).

Ghidul de față este pregătit conform legislației în vigoare până la data de 15 Septembrie 2017, și reprezintă o descriere generală a legislației efective. Totuși, Ghidul prezent nu ar trebui fi considerat o opinie juridică pe care s-ar putea baza terțe persoane iar Firmele de Avocatură implicate în pregătirea lor nu sunt considerate răspunzătoare în fața niciunei terțe persoane pentru deciziile luate în baza Ghidului. În caz de inconsecvență sau discrepanță între versiunea în limba engleză și oricare dintre celelalte versiuni lingvistice ale acestei publicații, versiunea în limba engleză va prevala. Versiunea originală în limba engleză va fi disponibilă pe site-ul NTC BG Guide - www.bg-guide.org.

Considerații sumare despre Bulgaria

Bulgaria este situată în Sud estul Europei și ocupă partea estică a Peninsulei Balcanice. România este situată în Nordul grănției cu Bulgaria – Fluviul Dunării, Republica Macedonia și Servia – în Vest, Grecia și partea europeană a Turciei – în Sud, și în final, granița estică o reprezintă Marea Neagră.

Bulgaria este un stat unitar și include 28 de provincii și capitala provinciei metropolitane (Orașul Sofia). Sofia este capitala și cel mai mare oraș din Bulgaria. Populația sa este de 1.4 milioane locuitori și suprafața orașului este de 1,186 km². Alte orașe mari sunt Plovdiv (338,153), Varna (334,781), Burgas (200,271), Ruse (149,642), Stara Zagora (138,272) și Plevna (106,954). Populația Bulgariei include cuprinde în principal cetățeni bulgari (85%) și două minorități considerabile, turci și romi.

Numele celor 28 de provincii provin de la reședințele lor de oraș. Provinciile sunt subdivizate în 264 de municipalități. Bulgaria este un stat deosebit de centralizat. Consiliul național de Miniștri alege direct guvernatorii regionali și toate regiunile și municipalitățile depind de acesta pentru finanțare. Municipalitățile sunt guvernate de primari, care sunt aleși direct de către populația ce locuiește în municipalitatea respectivă, pe mandate de patru ani, cât și de organisme colective direct alese – consiliile municipale.

1. Politică

Bulgaria este o democrație parlamentară. Puterea executivă stă în mâna Primului Ministru. În mod normal, acesta este liderul partidului care a câștigat majoritatea voturilor la alegerile parlamentare, deși acesta nu este întotdeauna cazul. Sistemul politic are trei ramuri-legislativă, executivă și judecătorească, dreptul de vot

aparținând cetățenilor în vârstă de cel puțin 18 ani. Constituirea Bulgariei cuprinde de asemenea posibilitățile democrației directe.

Adunarea Națională este formată din 240 de deputați aleși pe mandate de patru ani prin vot direct. Are puterea de a adopta legi, de a aproba bugetul de stat, de a organiza alegerile prezidențiale, de a alege și demite Primul Ministru și ceilalți miniștri, de a declara război, de a desfășura trupe peste hotare, și de a ratifica tratate și acorduri internaționale.

Președintele Bulgariei este șeful statului și comandant suprem al forțelor armate, și are autoritatea de a returna legi la Parlament, deși acesta din urmă poate trece peste vetoul președintelui cu o majoritate simplă a tuturor membrilor parlamentului.

2. Sistemul Juridic

Bulgaria are o legislație civilă obișnuită. Tribunalul Administrativ Suprem și Curtea Supremă de Casație sunt cele mai înalte instanțe de apel și supraveghează aplicarea legii în tribunalele subordonate. Consiliul suprem Judiciar gestionează sistemul și numește judecătorii.

3. Așezarea geografică

Bulgaria are o așezare geografică strategică aparte. Țara a fost întotdeauna un centru al atenției la răscrucea principală între Europa, Asia și Africa. O rețea de opt autostrăzi traversează țara, creând legături cu Europa de Vest, Rusia, Asia Mică și Marea Neagră.

4. Relații Străine

Bulgaria a devenit membru al ONU în 1955 și din anul 1966 a fost un membru non-permanent al Consiliului de Securitate de trei ori, cel mai recent din 2002 până în 2003. Bulgaria a fost de asemenea printre statele fondatoare ale Organizație pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) în 1975. A intrat în NATO pe 29 martie 2004, a semnat Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană pe 25 aprilie 2005. La data de 1 ianuarie 2007, Bulgaria a devenit membru cu drepturi depline al Uniunii Europene.

Stimulente Guvernamentale pentru Investiții

Conform Constituției Bulgariei, persoanele străine (entități juridice, persoane fizice sau societăți civile profesionale înregistrate într-o țară străină) trebuie să aibă drepturi egale ca localnicii când își desfășoară activitățile economice în Republica Bulgaria cu excepția situației în care este prevăzut altfel de lege ("tratamentul național"). Acest principiu implică o arie întreagă de forme economice și juridice care sunt folosite în administrarea afacerilor.

Normele legale principale ce instituie cadrul legal al stimulentei guvernamentale pentru investiții sunt acoperite de Legea Promovării Investițiilor (LIP). Legea definește

aceste feluri de investiții suportate de stat, drept pragurile aplicabile pentru valoarea investițiilor ce se califică pentru sprijinire, tipurile de stimulente, etc. LIP înființează Agenție de Investiții însărcinată cu funcții importante privind investitorii, cum ar fi furnizarea de informații, marketing pentru investiții și servicii administrative individuale.

Un Certificat pentru Categoria de Investiții (Proiect de Investiții Prioritar) poate fi obținut pentru investiții relaționate cu constituirea unei noi companii, cu extinderea unei companii sau activități existente, cu diversitatea rezultatelor unei companii sau activități cu noi produse suplimentare sau cu o schimbare majoră a întregului proces de producție al unei companii sau activități deja existente;

1. Investițiile trebuie executate în una dintre următoarele activități economice:

- (i) din sectorul industrial: industria producției;
- (ii) din sectorul serviciilor: activități de înaltă tehnologie în sectorul de tehnologii informaționale și servicii;
- (iii) cercetare și dezvoltare științifică și activități profesionale la sediile centrale; învățământ; servicii de sănătate; depozitare și activități de sprijin pentru domeniul transporturilor;

Investitorii pot aplica pentru unul din următoarele certificate bazate pe o valoare minimă de investiții și criterii de angajare: Certificat pentru proiectul de investiții – Categoria A; Certificat pentru proiectul de investiții – Categoria B; Certificat pentru Proiect Prioritar de Investiții.

2. În conformitate cu măsurile prevăzute de LIP, investițiile vor fi susținute prin:

- (i) termene mai scurte pentru servicii administrative: Categoria A și B;
- (ii) servicii administrative personalizate în vederea executării proiectului de investiții: categoria A;
- (iii) vânzare sau înființare, cu titlu oneros a drepturilor reale limitate a statului privat sau a proprietății private municipale, fără o procedură de ofertă sau licitație competitivă: Clasa A și B;
- (iv) vânzare, transfer de proprietate sau înființare, cu titlu oneros a drepturilor reale limitate pe bunurile imobile ale companiilor deținute doar de stat sau municipale, fără o procedură de ofertă sau licitație competitivă, la prețul pieței sau mai mic Clasa A și B;
- (v) sprijin financiar pentru construcția de elemente de infrastructură fizice necesare în vederea executării unuia sau mai multor proiecte: Clasa A (sau două proiecte de clasa B într-o zonă industrială);
- (vi) sprijin financiar pentru training vocațional pentru dobândirea de calificare profesională a personalului angajat, care include stagii de la școlile înalte din Bulgaria, care au ocupat noile locuri de muncă create după

implementareaproiectului de investiții (numai investițiile în municipalitățile cu rată mare de șomaj sau în sectorul de activități Hi Tech): Clasa A și B.

3. Acordarea Certificatului de Investitor

Măsurile de promovare în conformitate cu LIP, sunt aplicate în ceea ce privește investitorii cărora li s-a acordat un certificat de investitor/de proiect de investiții prioritar. Procedura de certificare și cerințele planului de executare ale proiectului de investiții sunt furnizate conform LIP și Reglementărilor în vederea aplicării lor.

4. Oportunități de Investiții în Bulgaria

Bulgaria, membru al Uniunii Europene și a Organizației Mondiale a Comerțului, este o destinație incredibilă pentru investiții mari și afaceri nou înființate având impozite mici și un curs valutar foarte stabil – leva bulgară.

Bulgaria are o impozitare mai mică decât cea medie, impozitul de 10% asupra întreprinderilor și asupra impozitului pe venit al persoanelor fizice este una dintre cele mai bune din Europa, iar impozitul zero și tarifele pe importul de produse de pe piața Uniunii Europene vor fi luate în considerare. În plus, există reținere la sursă pe dividende și cote de lichidare dacă este vorba de o entitate juridică dintr-o țară ce face parte din Uniunea Europeană sau Spațiul Economic European.

Atragerea de investiții străine se află printre prioritățile de top ale guvernului. Investițiile directe străine în Bulgaria au crescut cu 26.80 mil EUR în aprilie 2017, și aproximativ 184.44 mil. EUR din 1996 până în 2017, atingând cea mai înaltă poziție de 1 018.40 mil EUR în decembrie 2007.

Odată cu creșterea investițiilor publice după aderarea la UE, Bulgaria își modernizează rapid infrastructura cu autostrăzi de legătură cu Grecia, Turcia, Serbia, porturile Mării Negre, noul pod pe Dunăre și renovarea căilor ferate.

Afacerile străine sunt foarte bine primite în Bulgaria. Atât cetățenii străini cât și cei din UE cu anumite limitări privind cumpărarea de terenuri se bucură de aceleași drepturi constituționale ca cetățenii bulgari. Conform Constituției, investițiile și activitatea economică ale bulgarilor și investitorilor străini sunt protejate de lege. LIP prevede principiul tratamentului egal între localnici și investitori străini. Bulgaria a semnat mai mult de 50 de acorduri pentru protecție reciprocă și încurajare a investițiilor străine. țara este, de asemenea, parte din cele 68 de acorduri bilaterale privind evitarea dublei impuneri.

PARTEA I-CADRUL JURIDIC
CAPITOLUL 1-Drept Corporativ

1. Cadrul Juridic

Afacerile sunt bazate astăzi pe anumite reguli (legi, norme, convenții, etc.) și pe practici și obiceiuri comerciale stabilite.

Această imagine de ansamblu a cadrului juridic își propune să enumere toți pașii majori pe care fiecare investitor va trebui să îi urmeze în dezvoltarea intențiilor sale de investiție de la o idee la îndeplinirea proiectului. Sunt oferite informații detaliate despre pașii cheie din procesul de investiții de la început, când e nevoie să alegi tipul societății comerciale.

Legea bulgară a societăților comerciale enumeră cinci tipuri de societăți care pot fi înființate de cetățeni străini pentru activități economice. Aceste tipuri sunt: Societatea în nume colectiv; Societatea în comandită simplă; Societate cu Răspundere Limitată; Societate pe acțiuni; Societate în comandită pe acțiuni.

Fondatorii companiilor trebuie să fie bulgari sau străini, persoane fizice sau entități juridice, capabile din punct de vedere legal. Indiferent de naționalitatea străină a membrilor săi, fiecare companie înregistrată în Bulgaria este considerată entitate bulgară.

Celelalte forme de organizare a activităților de afaceri în Bulgaria sunt: Filială, Birou de Reprezentanță, Cooperativă, Antreprenor individual.

În vederea organizării unei activități economice sub această formă, antreprenorul individual – cetățean străin trebuie să aibă permis de rezidență permanentă în țară, care poate fi obținut de la Ministerul de Justiție.

2. Tipuri de Societăți

(i) Societatea în Nume Colectiv

Societatea în Nume Colectiv este o entitate înființată de doi sau mai mulți asociați care sunt responsabili împreună în totalitate de datoriile entității. Nu este impusă o valoare a capitalului social. Unicitatea acestei forme de activități economice o reprezintă faptul că fiecare asociat poate reprezenta societatea, dacă nu este prevăzut altfel în statutul societății. Una din metodele de dizolvare a societății o reprezintă o notificare de terminare de la un asociat, în urma unor caracteristici personale ale entității.

Statutul unei societăți în nume colectiv trebuie validat la notar iar entitatea trebuie înregistrată la Registrul Comerțului, la Agenția Registrului.

(ii) Societate în Comandită Simplă

O societate în comandită simplă trebuie să fie constituită printr-un contract între două sau mai multe persoane în vederea executării activităților comerciale sub o denumire

comercială comună. Aceste tipuri de societăți conțin doi sau mai mulți asociați cu răspundere generală sau limitată. Asociații cu răspundere generală sunt responsabili în totalitate pentru datoriile companiei cu întreaga lor proprietate în timp ce asociații cu răspundere limitată sunt responsabili pentru datoriile companiei în limita valorii contribuției lor în cadrul societății.

Statutul unei societăți în nume colectiv trebuie validat la notar iar entitatea trebuie înregistrată la Registrul Comerțului, la Agenția Registrului.

(iii) Societate cu Răspundere Limitată

Societatea cu Răspundere Limitată ("SRL") este o entitate, care este constituită de una sau mai multe persoane fizice sau entități juridice. Nu există un număr limită al acționarilor. Societatea poate fi deținută de un singur administrator sau de mai mulți acționari. Acționarii sunt responsabili pentru datoriile companiei în limita valorii contribuției pe care au făcut-o la capitalul acesteia. Societatea este responsabilă pentru obligațiile sale cu acțiunile sale.

Cea mai comună formă de societate din Bulgaria este SRL-ul. Aceasta se datorează faptului că SRL-urile sunt în principal entități hibrid care includ caracteristicile unei corporații și a unui parteneriat sau unei întreprinderi individuale. Societățile mici și mijlocii preferă SRL-ul mai ales datorită metodei ușoare de înființare și a valorii mici de capital necesară (în prezent BGN 2 = EUR 1).

- a. Contribuțiile.** Contribuțiile pot fi făcute în formă monetară sau nemonetară. Aceasta include bunurile mobile și imobile, creanțe existente sau documentate. Forța de muncă viitoare, servicii sau fonduri nu sunt permise drept contribuții.
- b. Acțiuni și capital.** Capitalul companiei este separat în acțiuni (dobânzi) ce sunt subscrise de către acționarii companiei. Fiecare acțiune din capital trebuie să valoreze cel puțin BGN 1. Suma tuturor acțiunilor trebuie să fie egală cu valoarea capitalului companiei și fiecare acțiune trebuie să fie divizibilă cu 1. Acțiunile asociaților pot avea valori diferite. Mai mulți acționari pot deține împreună o acțiune. Acțiunile nu pot fi schimbate la bursa de valori.
- c. Transfer de Acțiuni.** Conform Legii bulgare a Societăților Comerciale (LC), transferul unei acțiuni a unui asociat de la un asociat la altul nu este restricționat, în timp ce transferul unei terțe persoane este supus prevederilor pentru aprobarea unui nou asociat deoarece asociații unui SRL sunt obligați să participe la conducerea companiei și să ofere asistență în cadrul activităților sale economice.
- d. Organismele Companiei.** SRL-ul are două organisme obligatorii și unul opțional:
 - Adunarea Generală a Acționarilor ia decizii în privința celor mai importante probleme ale companiei. Dacă numărul angajaților companiei depășește 50 de persoane, aceștia vor fi reprezentați la Adunarea Generală cu un vot consultativ;
 - Directorul/directorii (nu este obligatoriu să fie asociat/ți) trebuie să organizeze și să conducă activitățile companiei conform legii și hotărârilor Adunării Generale.

- Coordonatorul (organism opțional) trebuie să supravegheze respectarea legii de către companie, păstrarea activelor companiei și trebuie să raporteze Adunării Generale.

(iv) Societatea cu Răspundere Limitată cu Asociat Unic

SRL-ul constituită de o singură persoană este un SRL cu asociat unic ce deține întreg capitalul. Asociatul unic va lua hotărârile învestite la Adunarea Generală și poate guverna și reprezenta compania fie personal fie prin intermediul unui director desemnat de el. În cazul în care asociatul este o persoană juridică, directorul acestei persoane juridice sau o persoană numită de el, va conduce compania.

(v) Societatea pe Acțiuni

a. Caracteristici Generale. Societatea pe Acțiuni (SA) este cea mai pură formă de corporație. Capitalul SA-ului este împărțit pe acțiuni. Participarea la capitalul SA-ului cu acțiuni este o investiție, care determină caracterul de investiții al companiei. SA-ul este cea mai adecvată formă de corporație pentru afaceri mari.

b. Înființarea. SA-ul poate fi înființat de mai multe persoane. În acest caz documentul de constituire este Statutul adoptat la o Adunare Generală. Dacă SA-ul este înființat de o singură persoană, atunci Statutul este aprobat prin intermediul unui Act de Constituire. Statutul/Actul de Constituire trebuie să fie validat la un notar numai în cazul contribuției în natură a bunurilor imobile (imobiliare) la capitalul companiei.

c. Fondatorii. Fondatorii sunt acele persoane care au subscris acțiuni la Adunarea de Înființare. Persoane care au declarat falimentul nu pot fi fondatori. SA-ul trebuie constituită la o Adunare de Înființare la care trebuie să participe toate persoanele care înregistrează acțiuni. Fondatorii pot fi reprezentanți de un delegat cu o procură explicită cu semnătură notarială.

d. Contribuții. Contribuțiile bănești trebuie făcute într-un cont bancar de strângere de fonduri deschis de consiliul directiv, respectiv de consiliul de directori, în numele companiei, cu o indicație a contribuabilului, și orice tranzacții cu sume depozitate vor fi realizate în urma deciziei unanime a acestui organism.

e. Forma de contribuție la capitalul social. Acționarii SA-ului pot avea contribuții monetare sau nemonetare (în natură).

f. Capitalul social minim. Conform LC, capitalul social minim necesar este de BGN 50,000 (aprox. EUR 25,600) împărțit în acțiuni, fiecare cu o valoare minimă de BGN 1. Întregul capital ar trebui subscris și cel puțin 25 la sută din capital ar trebui vărsat înainte de înregistrarea SA-ului la Registrul Comerțului la Agenția Registrului. Restul capitalului va trebui vărsat la termenele specificate în Statut dar termenul respectiv nu

trebuie să depășească doi ani de la înregistrarea companiei. Un capital social minim statutar mai mare este necesar în cazul băncilor, companiilor de investiții, a companiilor de asigurare și sănătate.

(vi) Acțiuni

Termenul "acțiune" are 2 înțelesuri. Primul face referire la **o parte a capitalului** ca un număr iar suma tuturor acțiunilor va fi egală cu capitalul în sine. Dacă acțiunea este considerată o parte a capitalului, legea se referă la valoarea nominală a acțiunii. Al doilea înțeles al acțiunii face referire la un **document** care cuprinde statutul de membru al acționarului și drepturile sale.

a. Forme ale Acțiunilor:

- Materializate – pe hârtie;
- Acțiuni de-materializate înscrise în cont – Acționarii sunt înregistrați în registrul de la Depozitarul Central bulgar.

b. Tipuri de Acțiuni:

- Acțiuni înregistrate – numele acționarului este indicat pe certificatul de acțiune și este înscris în Registrul Acționarilor al companiei. Transferul acelor acțiuni constrânge compania dacă sunt înregistrate în Registrul Acționarilor.
- Acțiuni la purtător – Contrar primului tip de acțiuni, purtătorul acțiunilor este caracterizat prin posesia anonimă. Titlul asupra acțiunilor este subliniat doar prin simpla posesie fizică a certificatului de acțiune.
- Acțiuni ordinare – le oferă posesorilor lor dreptul de a vota la Adunarea Generală a Acționarilor, dreptul la dividende și la cota de lichidare.
- Acțiuni privilegiate – acestea le oferă posesorului lor drepturi suplimentare cu ar fi drepturi de vot suplimentare, un dividend sau o cotă de lichidare garantată sau suplimentare sau drepturi manageriale speciale cum este dreptul de veto.
- Acțiuni ce oferă drepturi egale dintr-o clasă separată de acțiuni.

c. Acționari. SA-ul poate cuprinde cetățeni bulgari și/sau străini și/sau entități juridice când subscriu acțiuni în companie.

d. Numărul acționarilor. Numărul acționarilor este nelimitat.

e. Răspunderea Legală a Acționarilor. Companie este responsabilă cu toate activele sale pentru orice încălcare a obligațiilor sale. Acționarii sunt responsabili pentru datoriile companiei până la valoarea participării lor la capital.

(vii) Organisme ale SA:

LC stipulează două alternative ale sistemelor de management. Aceste două sisteme de management sunt (i) un sistem de management cu un singur nivel și (ii) un sistem de management cu două niveluri. În cadrul primului sistem există un organism permanent – consiliul de directori, iar în cadrul celui de-al doilea sistem există două

organisme ce acționează permanent – un consiliu de supraveghere și un consiliu de management. În orice caz, fiecare SA are de asemenea o adunare generală a acționarilor. Fiecare SA poate alege în mod liber între cele două sisteme și le poate schimba oricând.

- a. Adunarea Generală (obligatorie)**- Adunarea Generală cuprinde acționari cu drept de vot. Ei pot alege cum participă la Adunarea Generală – personal sau prin delegat. Un membru al consiliului de directori, respectiv al consiliului de supraveghere și conducere, nu poate reprezenta un acționar.

Dacă persoanele angajate în companie sunt mai mult de 50, aceștia vor fi reprezentați la Adunarea Generală de o singură persoană cu capacitate consultativă.

Participantii la Adunarea Generală fără drept de vot sunt acționarii cu acțiuni preferențiale, fără drept de vot, cât și membrii consiliului de directori, respectiv ai consiliului de supraveghere și conducere, dacă nu sunt acționari.

Adunarea Generală reprezintă un organism colegial care își poate desfășura activitatea numai la ședințe.

În cadrul Adunării Generale, acționarii discută cele mai importante probleme legate de companie și operațiunile sale (de exemplu, modificări ale statutelor, creșterea și scăderea de capital, dizolvarea, alegerea organismelor permanente ale companiei, determinarea remunerației lor, etc.)

The General Meeting is a collegial body that can only carry out its work at meetings.

b. Organisme Permanente ale SA-ului

Sistemul de Management pe un nivel

- **Consiliul de Directori (obligatoriu)**- Conform LC, membrii consiliului de directori trebuie să fie minim trei și maxim nouă. Consiliul de directori adoptă propriile reguli de procedură și alege președintele și vicepreședintele dintre membrii săi. Consiliul de Directori angajează conducerea companiei, unul sau mai mulți membri executivi aleși dintre membrii săi și le va determina remunerația acestora.

Sistemul de Management de două niveluri

- **Consiliul de Supraveghere (obligatoriu)**- consiliul de supraveghere nu participă la conducerea companiei. Consiliul de supraveghere reprezintă compania numai în relațiile sale cu consiliul de administrație. Membrii consiliului de supraveghere sunt numiți de Adunarea Generală. Numărul lor poate fi între trei și șapte persoane. Consiliul de supraveghere își adoptă propriile reguli de procedură și numește un președinte și un vicepreședinte dintre membrii săi.
- **Consiliul de Administrație (obligatoriu)** – Membrii trebuie să fie minim trei și maxim nouă. Se ocupă de managementul companiei și execută hotărârile Adunării Generale. Consiliul de administrație raportează cu privire la activitățile sale consiliului de supraveghere cel puțin o dată la trei luni.

Răspundere personală a unui membru al Consiliilor SA-ului.

Membrii consiliului din cadrul SA-ului oferă o garanție pentru managementul lor într-o sumă determinată de Adunarea Generală a Acționarilor care nu trebuie să fie mai mică de valoarea a trei remunerații lunare brute. Membrii Consiliilor sunt răspunzători împreună de daunele cauzate companiei.

(viii) Bilanțul Anual și Distribuirea Profitului

Bilanțul anual trebuie să includă operațiunile companiei și situația afacerilor sale, și trebuie să clarifice bilanțul anual financiar.

Plata dividendelor și dividendelor-dobândă și a dobânzilor trebuie făcută numai dacă, după verificarea și aprobarea bilanțului pentru anul respectiv, valoarea netă a activelor reduse de dividende și dobânzi supuse plății nu este mai mică decât suma capitalului companiei, fondul de rezervă și celelalte fonduri, pe care compania trebuie să le constituie conform legii sau statutelor.

(ix) Auditul Bilanțului Anual de Închidere

Bilanțul anual financiar poate fi auditat de auditori autorizați numiți de Adunarea Generală.

(x) Obligațiuni

Societatea pe acțiuni este unica societate comercială care poate elibera obligațiuni. Procedura de eliberare a obligațiunilor poate include sau nu oferă publică. Oferta publică de obligațiuni este reglementată de legi speciale.

Obligațiunea este un fel de împrumut, dat de posesorii de obligațiuni companiei. În general, obligațiunea conferă posesorului de obligațiune dreptul să primească valoarea nominală a obligațiunii și dobânda corespunzătoare.

Posesorii obligațiunilor din cadrul aceleiași emiteri vor forma un grup de protecție a dobânzilor lor în fața companiei. Grupul trebuie reprezentat de administratori aleși de adunarea generală a posesorilor de obligațiuni.

(xi) Companii cu Obiectiv Special de Investiții

Companiile cu Obiectiv Special de Investiții sunt societăți pe acțiuni înființate pentru a investi fonduri dobândite prin emiterea de acțiuni în imobiliare sau creanțe ("securizarea" imobiliare/creanțe). Acele societăți sunt guvernate de Legea privind Companiile cu Obiectiv Special de Investiții.

(xii) Societăți publice pe acțiuni

Unica formă de companie pe care o poate avea o Companie Publică este SA. Companiile Publice sunt înregistrate ca atare la Comisia de Supraveghere Financiară. Acele companii sunt supuse unor restricții specifice și unor cerințe de raportare. Se aplică reguli speciale la convocarea Adunărilor Generale ale Acționarilor, asupra majorității pentru luarea deciziilor și privind apartenența la organisme de conducere

ale companiei. Activitatea unor astfel de companii este reglementată de Legea privind Securitatea Ofertei Publice.

(xiii) Parteneriat Limitat de Acțiuni

Parteneriatul limitat de acțiuni este format din cel puțin trei asociați cu răspundere limitată a căror răspundere este limitată până la suma contribuțiilor lor la capitalul companiei și din asociați cu răspundere generală.

Statutul este elaborat de asociații cu răspundere nelimitată care convoacă de asemenea Adunarea de Înfățișare și au dreptul să aleagă acționarii cu răspundere limitată. Compania ar trebui înregistrată la Registrul Comerțului la Agenția Registrului.

(xiv) Structuri Corporative

a. Consorțiul

Consoțiul este o asociație contractuală de tranzacționari. Obiectivul acestei structuri este să desfășoare activitate comercială. Consorțiul poate fi organizat ca o asociere în participațiune conform prevederilor codului civil.

b. Companie Holding

Compania Holding poate fi organizată în trei forme: societate pe acțiuni, societate în comandită simplă sau societate cu răspundere limitată. Obiectivul companiei este să participe în orice formă la alte companii sau la conducerea acestora.

Cel puțin 25 la sută din capitalul său ar trebui investit direct în companii subsidiare. Companiile subsidiare sunt acele companii în care societatea holding deține sau controlează direct sau indirect cel puțin 25 la sută din acțiunile lor sau ar putea clasifica direct sau indirect mai mult de jumătate din membri consiliului de directori.

(xv) Alte Forme de Administrative pentru Dezvoltarea Afacerilor în Bulgaria

a. Filială

Entitățile juridice străine sau entitățile fără personalitate juridică își pot înregistra filialele la Registrul Comerțului Bulgar la Agenția Registrului dacă au dreptul să dezvolte afaceri conform legilor lor naționale. Capitalul social nu este necesar în cazul înființării unei filiale.

Deși filialele sunt obligate să aibă registre comerciale și să pregătească declarații separate, nu sunt tratate ca entități juridice diferite. Tranzacțiile comerciale între entități străine prin intermediul filialelor lor în Bulgaria sunt guvernate de normele aplicabile localnicilor.

b. Birou de Reprezentanță

Persoanele străine care au dreptul de a desfășura o activitate comercială conform legilor din țara de origine pot deschide un Birou de Reprezentanță ("RO") pe teritoriul Bulgariei după înregistrarea la Camera de Comerț și Industrie a Bulgariei și ulterior la Registrul BULSTAT. RO-urile sunt reglementate de LIP și conform legilor bulgare sunt

entități juridice separate numai în scopul impozitării și nu pot desfășura activități comerciale în Bulgaria.

Ro-urile pot participa la activități de marketing, informaționale și de promovare și pot avea angajați, pot închiria birouri, etc. Tranzacțiile realizate de persoanele străine prin RO-urile lor în Bulgaria sunt supuse aceluși regim ca tranzacțiile între localnici.

c. Cooperativa

Cooperativa este o asociație voluntară care include cel puțin șapte persoane în vederea implementării unei activități comerciale. Capitalul și numărul membrilor pot fi diferite. Cooperativa este o entitate juridică și răspunde de datoriile sale cu activele sale. Este condusă de o Adunarea Generală a Cooperatorilor, un Consiliu de Administrație și un Consiliu de Control. Președintele Cooperativei o reprezintă în fața terților. Șapte cooperative pot forma o Uniune a Cooperativelor.

d. Antreprenor Individual

Antreprenorul Individual poate fi orice persoană capabilă din punct de vedere legal. Trebuie să aibă rezidență permanentă în Bulgaria. O persoană poate înregistra numai o denumire comercială ca antreprenor individual și nu există o cerință privind capitalul.

(xvi) Forme Europene de Societăți Comerciale

Formele europene ale societăților comerciale sunt îmbinări ale entităților juridice, persoanelor fizice sau amândouă, din state membre diferite ale Uniunii Europene. Legislația UE reglementează aceste forme de societăți comerciale: (i) Companie europeană, înființată ca o Societate pe Acțiuni europeană; (ii) Societate Cooperativă europeană; (iii) Grupare de Interes Economic europeană;

În Bulgaria, aceste entități sunt reglementate în cea mai mare parte de PC, Legea privind Cooperativele și Legea Registrului Comerțului, conform legislației UE.

3. Înregistrarea unei Companii la Registrul Comerțului

Începând cu data de 01 ianuarie 2008, toate tipurile de societăți comerciale, filiale ale entităților străine, antreprenori individuali și cooperative sunt înregistrate la Registrul Comerțului administrat de Agenția Registrului ce operează sub autoritatea Ministerului de Justiție. Acest registru nu include societăți civile profesionale. Registrul Comerțului este accesibil publicului, inclusiv prin intermediul internetului (www.brra.bg)

Rezervarea numerelor companiei și anunțarea documentelor și faptelor cum sunt declarațiile anuale financiare, Statutul, invitații pentru acționari, etc, au loc, de asemenea, la Agenția Registrului.

Orice entitate nou înregistrată începe să funcționeze de la înregistrarea sa la Registrul Comerțului și primește un cod unid de identificare. Acest număr identifică entitatea juridică cât timp aceasta funcționează. Este folosit pentru impozitare, asigurări sociale și scopuri statistice. O a doua înregistrare nu este necesară.

În mod normal în cazul activităților comerciale cum sunt cele bancare, asigurările, activități de schimb de acțiuni, intermediere de investiții, companii de investiții, companie de conducere sau orice altă activitate, o lege specială necesită obținerea permisului/autorizației de la o autoritate guvernamentală. Dacă există o astfel de cerință să fie înregistrate astfel de tipuri de activități comerciale la Registrul Comerțului, permisul/autorizația respectiv(ă) trebuie prezentat(ă).

4. Insolvența

Există prevederi generale și speciale privind insolvența în cadrul legislației bulgare. Cele generale sunt stipulate în LC. Prevederile speciale se aplică în cazul băncilor, asigurărilor și companiilor de asigurări sociale.

Insolvența reprezintă proceduri în instanță pentru executarea universală când debitorul este un tranzacționar.

Procedurile de insolvență prevăd executare colectivă cu privire la dobânzile creditorilor, debitorului și a angajaților săi. LC specifică două motive diferite de începere a procedurilor de insolvență. În primul rând, "insolvența" este înțeleasă drept incapacitatea comerciantului (antreprenor individual sau o companie) de a executa obligații pecuniare rezultate din sau cu privire la tranzacții comerciale, sau o obligație publică către stat sau o municipalitate cu privire la activitatea sa comercială sau o cerere privată a statului. O altă bază legală a inițierii procedurilor de insolvență aplicabilă societăților cu capital o reprezintă "sumele datorate excesive" care se referă la o situație în care activele societății nu sunt suficiente pentru a acoperi răspunderea pecuniară.

Procedurile de insolvență încep cu o cerere adresată instanței de un creditor, de debitorul însuși sau de Agenția Națională de Administrare Fiscală privind creanțe către statului/municipalității (când este vorba de răspunderi legale publice). Debitorul (reprezentantul său legal) este obligat conform legii să depună o cerere la Judecătoria în termen de 30 de zile de la începerea insolvenței/sumelor datorate excesive. Dacă această obligație nu este respectată, reprezentanții debitorii pot fi considerați răspunzători din punct de vedere legal pentru daunele cauzate creditorilor.

Decizia, privind modul în care instanța de insolvență deschide procedurile, declară insolvența/sumele datorate în exces și data sa, numește un reprezentant privind insolvența, permite măsuri de securitate și alege data primei adunări a creditorilor. Nu trebuie să aibă loc la mai mult de o lună de la data hotărârii. Hotărârea de deschidere presupune un număr importat de efecte: activitatea debitorului este supravegheată de un reprezentant privind insolvența, este supusă unor excepții ale instanței/arbitrajului cât și faptul că unele proceduri individuale de executat împotriva debitorului sunt suspendate (și terminate într-o etapă mai târzie în cazul în care revedincările în cauză sunt acceptate spre executare în cadrul procedurilor de insolvență), nu vor mai fi executate măsuri de siguranță conform normelor generale.

În timpul acestei faze a procedurilor, reprezentantul permanent privind insolvența (ales de către adunarea creditorilor și aprobată de instanță) trebuie să pregătească un

inventar cu patrimoniul debitorului și să întreprindă toate acțiunile necesare inclusiv cereri judiciare în vederea colectării încasărilor debitorului și a consolidării patrimoniului său.

Ca regulă, creditorii își pot cere drepturile în termen de 1 lună de la înregistrarea hotărârii de deschidere la Registrul Comerțului la Agenția Registrului și drepturile acceptate de reprezentantul privind insolvența sunt incluse pe o listă prezentate instanței. De asemenea, creditorii își pot cere dreptul la o perioadă suplimentară de 2 luni (de la expirarea primei perioade de 1 lună). Dar nu pot contesta cererile deja luate la cunoștință sau o distribuie ce a fost deja realizată. Angajarea sau încasările publice sunt incluse pe o listă a reprezentantului privind insolvența ex officio. Regulile instanței pe lista drepturilor creditorilor sunt relaționate cu obiecțiile depuse împotriva listei de către persoanele interesate.

Conform LC, există o perioadă de 1 lună pentru a propune un plan de recuperare care începe de la anunțarea la Registrul Comerțului la Agenția Registrului a hotărârii judecătorești ce aprobă lista cu încasările acceptate. Obiectivul unui plan de recuperare este găsirea unei soluții acceptabile pentru creditorii în timp ce debitorul își poate continua activitatea. LC oferă dreptul de a propune un plan de recuperare debitorului, reprezentantului privind insolvența, și creditorilor la mai mult de o treime din încasările securizate/nesecurizate, acționari care dețin mai mult de o treime din capitalul companiei, un asociat cu răspundere nelimitată sau mai mult de 20% din angajații debitorului. Planul de recuperare poate include eșalonări ale datoriilor, remiterea totală sau parțială, măsuri structurale, și vânzarea proiectului sau a unei părți a acestuia etc. După aprobarea de către creditorii, planul trebuie aprobat prin hotărâre judecătorească care poate de asemenea numi un organism de supraveghere care să monitorizeze operarea planului. O altă posibilitate relaționată cu procedurile de insolvență o reprezintă un acord amical între debitor și creditorii săi. Prin aprobarea planului de recuperare sau prin încheierea unui acord amical se ajunge la încheierea procedurilor de insolvență care pot fi, totuși, redeschise în cazul în care nerespectării planului/acordului.

Instanța declară insolvența debitorului și dispune încetarea activității sale dacă planul de recuperare nu a fost aprobat sau nu a fost încheiat un acord amical sau dacă procedurile de insolvență nu au fost redeschise din cauza nerespectării planului/acordului. În cea de-a doua fază a procedurii, au loc vânzarea activelor debitorului și distribuirea acestora.

Instanța ia o hotărâre în vederea încheierii procedurilor de insolvență când toate debitele au fost replătite sau activele debitorului au fost epuizate. În a doua situație, instanța dispune închiderea comerciantului.

CAPITOLUL 2 – Drept comercial

Secțiunea 1-Tranzacții

1. Tranzacții comerciale

Regulile generale ale LC reglementează caracteristicile tranzacțiilor comerciale. O tranzacție comercială reprezintă o formă de tranzacție legală civilă; totuși, are unele funcții speciale. Natura comercială a unei tranzacții este determinată de către părțile de față, de ex. societățile comerciale, sau de către natura tranzacției. Dacă societățile necomerciale încheie tranzacții ele sunt în continuare **tranzacții comerciale iar încheierea lor prin ocupare le conferă un statut comercial părților**. Tranzacțiile includ o ofertă și acceptare, astfel ca elementele principale ale ofertei, posibilitatea de retragere, acceptarea sa, sincronizarea și locul încheierii acordului sunt în principiu reglementate de către prevederile Legii Obligațiilor și Contractelor (LOC). Dacă oferta sau acceptarea se realizează într-o formă electronică, prevederile Legii privind Documentele și Semnăturile Electronice (LEDES) sunt aplicate atât timp cât legislația permite ca declarațiile corespunzătoare să fie realizate în formă electronică dacă destinatarul declarației este obligat, conform prevederilor legale, să primească declarații electronice, sau când se bazează pe circumstanțe clare se poate considera că destinatarul ofertei acceptă să realizeze declarații în format electronic. Există posibilitatea ca oferta să nu fie adresată, de ex. adresată unui număr nedeterminat de persoane. Această ofertă neadresată se numește ofertă publică.

Există două modalități ca tranzacțiile comerciale să fie încheiate: personal sau printr-un reprezentant. Este obligatoriu să aibă autoritate reprezentativă rezultată în conformitate cu legea sau pe baza tranzacției de autorizare.

În unele cazuri, încheierea tranzacțiilor comerciale trebuie aprobată sau autorizată de o autoritate publică. Dacă nu există o aprobare sau autorizare, acesta nu permite ca acordul să producă efectele legale dorite de către părți, iar partea care este responsabilă cu solicitarea aprobării sau autorizației, trebuie să informeze celalaltă parte, în mod corespunzător.

2. Forma tranzacțiilor comerciale

Tranzacțiile comerciale pot fi realizate în mai multe forme: oral sau în scris; părțile pot stabili de asemenea un formular pentru validitatea tranzacțiilor cât și un formular mai strict decât cel prevăzut de lege. În dreptul comercial, documentul electronic și documentul scris sunt la egale. În cazul în care legislația a prevăzut un anume formular, este considerat suficientă emiterea unui formular electronic. Nu există nicio diferență între copie și original – documentul electronic poate fi reprodus de un număr nelimitat de ori.

Legislația bulgară reglementează de asemenea tranzacțiile în termeni generali. Termenii generali sunt folosiți acolo unde este necesară standardizarea conținutului tranzacțiilor comerciale.

3. Executarea tranzacțiilor comerciale

3.1. Principii de executare:

- (i) Implementarea trebuie să aibă loc la timp, de ex. îndeplinită în timpul stipulat, și la calitate, cantitatea, ambalarea convenite;
- (ii) Principiul de executare efectivă – în cazul întârzierii debitorului, este datorată doar suma inițială;
- (iii) Principiul bunei credințe.

O caracteristică specifică o reprezintă un standard mai mare a responsabilității implicării – acea implicare pe care un tranzacționar onest și experimentat din aceeași ramură a zonei comerciale o are de obicei în îndeplinirea obligațiilor sale. Un argument în favoarea necesității unui standard mai mare a responsabilității implicării îl reprezintă faptul că tranzacționarul deține cunoștințe profesionale. Legea bulgară acordă atenție caracteristicilor comerțului relevant, și aceasta se reflectă în cerințele din legile speciale privind implicarea unor tranzacționari (de ex. implicarea unui bun bancher).

3.2. Tipuri de tranzacții comerciale: Vânzare comercială; Vânzare de tranzit; Contract de închiriere; Contract de Comision; Contract de expediere; Contract de transport; Contract de asigurare; Tranzacții bancare;

Secțiunea a 2 a-Legislația Bancară

Legea privind Instituțiile de Credit reglementează activitățile comerciale de credit și instituțiile financiare din Bulgaria, începând cu 1 ianuarie 2007, care s-au aliniat cerințelor Regulamentului 575/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului și Legislației Bancare (LB).

Conform LB, o bancă bulgară trebuie înființată sub forma legală a societății pe acțiuni, emițând numai acțiuni de-materializate și cu un capital social minim vărsat de BGN 10,000,000. Activitățile bancare în Bulgaria pot fi desfășurate numai după obținerea unei autorizații bancare eliberată de Banca Națională Bulgară (BNB):

Există două opțiuni pe care LCI le oferă unei bănci, autorizată într-un Stat Membru sau într-o țară ce face parte din Spațiul Economic European (EEA), pentru a putea desfășura activități bancare pe teritoriul Republicii Bulgaria:

În primul rând, printr-o filială, care nu poate fi decât una pe teritoriul Bulgariei, adică libertatea de înființare;

În al doilea rând, după menționarea numelor și adreselor persoanelor care o vor reprezenta înaintea BNB, adică libertatea de furniza servicii.

Banci membre ale statului, incluzând bănci din cadrul EEA pot desfășura numai acele activități care sunt specificate în autorizațiile lor. Activitatea poate începe după o notificare către BNB de către organismele competente care au eliberat autorizația băncii.

O bancă străină înregistrată într-o țară (adică nu într-un Stat Membru al EEA) poate desfășura activități bancare în Bulgaria numai după deschiderea unei filiale în Bulgaria și dacă are o autorizație eliberată de BNB.

Instituțiile financiare sunt entități juridice care sunt diferite de instituțiile de credit, al căror scop principal al activității îl reprezintă executarea uneia sau mai multor activități bancare și sau acordarea de credite cu fonduri care nu au venit din primirea de depozite sau alte fonduri rambursabile de la public și/sau achiziția de participații în instituții de credit sau alte instituții financiare. Instituțiile financiare ar trebui înregistrate într-un registrul special al BNB în cazul în care unele cerințe sunt îndeplinite.

O instituție financiară poate fi constituită ca o societate pe acțiuni, societate cu răspundere limitată sau societate în comandită simplă cu acțiuni. Capitalul social minim al unei instituții financiare, indiferent de serviciile ce trebuie executate, este BGN 1,000,000.

Instituțiile financiare care și-au înregistrat sediul într-un Stat Membru sau într-o țară care face parte din EEA, are de asemenea drepturi de a implementa activități comerciale pe teritoriul Republicii Bulgaria direct sau printr-o filială prin executarea unei proceduri de notificare între organul de reglementare din Statul Membru de acasă și BNB.

Biroul de reprezentanță al oricărei bănci din Republica Bulgaria este obligat să trimită către BNB o copie a actului de înregistrare la Camera de Comerț și Industrie a Bulgariei în termen de 14 zile de la data eliberării actului. Acest tip de birou de reprezentanță nu poate desfășura o activitate comercială în Bulgaria.

Secțiunea a 3 a- Asigurări

Un nou Cod al Asigurărilor (CI) a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2016, care reglementează activitatea de asigurări în Bulgaria, inclusiv cerințele de desfășurare a activităților de la un asigurator dintr-un Stat Membru pe piața locală. Noul CI se aliniază tuturor directivelor Uniunii Europene privind asigurările.

În conformitate cu prevederile CI, o companie de asigurări autorizată într-un Stat Membru poate desfășura o activitate în Bulgaria în baza libertății de înființare sau libertății de a furniza servicii numai dacă această activitate este acoperită de

autorizația sa. Înaintea începerii unei activități, asiguratorul trebuie să realizeze o procedură de reglementare care presupune notificarea organului de reglementare bulgar – Comisia de Supraveghere Financiară (FSC). Notificarea trebuie realizată de organul de reglementare din Statul Membru de acasă respectând cererea asiguratorului.

FSC reglementează și supraveghează asiguratorii și piața de asigurări. Unele dintre sarcinile esențiale ale instituției sunt protejarea drepturilor și intereselor persoanelor asigurate. Prin dezvoltarea și intrarea în vigoare a unor anumite cerințe legale și reguli și prin controlarea participanților pe piață, FSC ajută la construirea și operarea unei pieți corecte și deschise și reducerea fraudei și manipulării.

a. Asigurările și medierea asigurărilor se realizează în mod voluntar.

Persoanele fizice sau juridice care pot implementa activități de asigurare trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

- (i) O societate pe acțiuni, o companie Europeană, o cooperativă mutuală de asigurări sau o Societate Cooperativă Europeană cu sediul social în Republica Bulgaria, autorizată conform termenilor și condițiilor CI (asigurator local);
- (ii) O persoană care a primit autorizație de asigurări în alt Stat Membru și operează pe teritoriul Republicii Bulgaria în baza dreptului de înființarea sau a libertății de furnizare a serviciilor (un asigurator dintr-un alt Stat Membru);
- (iii) O filială a unui asigurator a unei țări înregistrată conform LC, autorizată în baza termenilor și condițiilor CI.

Asiguratorii și reasiguratorii cu sediul în Republica Bulgaria au dreptul la acces pe piața Uniunii Europene și la Spațiul Economic European (Piață Unică) dacă este autorizată conform CI.

Conform CI, un intermediar în asigurări poate fi un broker de asigurări sau un agent de asigurări, care realizează intermedierea de asigurări contra unei retribuiții. Brokerul de asigurări este o entitate juridică sau antreprenor individual care execută intermediere de asigurări în baza unei numiri de către un consumator de servicii de asigurări sau în baza unei numiri de către un asigurator.

Agentul de asigurări este un individ sau un tranzacționar care realizează intermediere de asigurări în urma numirii sale de către un asigurator, executată în numele și pe cheltuiala asiguratorului. Sunt două tipuri de agenți de asigurări – afiliat și neafiliat; un agent de asigurări afiliat nu poate încasa prime și nu poate realiza plăți consumatorilor din serviciile de asigurare.

O cerință obligatorie de executare a activităților de intermediere a asigurărilor este înregistrarea brokerului/agentului într-un registru special ținut de FSC.

CAPITOLUL 3-Legislația muncii

Codul Muncii bulgar (CL) guvernează toate relațiile de forță de muncă din Bulgaria. Reglementează toate contractele de muncă încheiate între angajatorii bulgari și angajați și între cetățenii bulgari și entitățile juridice străine din Bulgaria.

În plus, ca un rezultat al aderării la Uniunea Europeană, Bulgaria a început alinierea legislației sale la normele europene.

1. CL reglementează următoarele probleme majore de muncă:

- (i) Încheierea, modificarea și terminarea contractelor de muncă;
- (ii) Orele de lucru, absențele și concediile;
- (iii) Disciplina muncii;
- (iv) Despăgubirea și răspunderea contractuală a părților într-un contract de muncă;
- (v) Protecție specială pentru anumite categorii de angajați, etc.

Relațiile de muncă sunt guvernate de asemenea de Legea Sănătății și Condițiilor de Siguranță în Muncă, Legea Încurajării Forței de Muncă; Legea Protecției Informațiilor cu Caracter Personal, cât și de un număr de ordonanțe adoptate în baza CL și a actelor de mai sus.

2. Începerea relației de muncă

O relație de muncă se stabilește conform Legii bulgare printr-un contract de muncă (de obicei) sau prin proceduri speciale de alegere și examinare competitivă, care se aplică unui număr limitat de cazuri, care sunt specificate în diferite acte.

Conform CL, un contract de muncă trebuie încheiat în scris. Trebuie să includă informații despre părți cât și următoarele informații generale:

- (i) Locul de muncă;
- (ii) Indicarea funcției și natura serviciului; data încheierii și data începerii activității;
- (iii) Durata contractului de muncă;
- (iv) Valoarea concediului de bază și extins și a concediului adițional plătit;
- (v) Aceeași perioadă de preaviz trebuie respectată de ambele părți la terminarea contractului de muncă;
- (vi) Retribuțiile de bază și suplimentare de natură permanentă, cât și frecvența plății acestora;
- (vii) Durata zilei sau săptămânii de lucru.

Alte probleme, nereglementate de prevederile obligatorii ale legii, pot fi de asemenea stabilite în contractul de muncă.

Angajatorul este obligat să declare încheierea contractului de muncă în termen de 3 zile după aceea la departamentul corespunzător din cadrul Agenției Naționale a Administrației Fiscale (NRA). Angajatul nu poate începe munca înainte de a primi o copie a contractului de muncă împreună cu o copie a notificării.

3. Tipuri de contracte de muncă

În ceea ce privește durata, două tipuri de contracte de muncă pot fi executate în Bulgaria:

(i) Contract de muncă pe perioadă nedeterminată:

Cel mai comun tip de contract de muncă folosit în Bulgaria este contractul pe perioadă nedeterminată. Garantează o relație de muncă stabilă, pe termen lung și protejează drepturile angajaților într-o mare măsură. Un contract de muncă semnat pe o perioadă de timp nedeterminată nu ar trebui transformat într-un contract pe perioadă determinată fără acordul prealabil al angajatului. Contractul de muncă este considerat a fi încheiat pe perioadă nedeterminată, dacă nu se stabilește altceva.

(ii) Contract de muncă pe perioadă determinată:

Contractul de muncă pe perioadă determinată ar trebui semnat numai în cazuri specificate în CL. Contractul de muncă pe perioadă determinată trebuie încheiat în următoarele condiții:

- a. Pe o perioadă determinată care nu trebuie să fie mai mare de 3 ani;
- b. Până la finalizarea unei anume sarcini;
- c. Pentru activități temporare, sezoniere sau lucrări pe termen scurt, cât și când este vorba de angajați noi în companii aflate în insolvență sau lichidare etc.

Un contract de muncă pe perioadă determinată se transformă în contract pe perioadă nedeterminată dacă angajatul continuă să lucreze după expirarea termenului stabilit de 5 sau mai multe zile lucrătoare fără o obiecție în scris de la angajator și locul de muncă este liber.

Legislația bulgară privind forța de muncă permite de asemenea contractele de muncă să fie semnate conform unei clauze de "perioadă de probă". Perioada de probă poate fi în avantajul angajatorului pentru a-și da seama dacă angajatul este capabil să realizeze munca ce i se solicită sau în avantajul angajatului, oferindu-i posibilitatea să observe dacă munca respectivă este potrivită pentru el, sau se află în avantajul ambelor părți. Perioadă de probă nu poate fi mai mare de 6 luni.

Partea, în avantajul căreia s-a acordat perioada de probă, are dreptul să termine contractul de muncă în perioada de probă. Poate face aceasta fără preaviz. Dacă nu s-a terminat în timpul perioadei de probă, contractul de muncă devine un contract final iar regimul general de terminare a contractelor de muncă devine valabil pentru el.

Contract de muncă de acasă, contractul de muncă la distanță, cât și contractul de muncă la companii ce oferă lucru temporar sunt de asemenea stipulate de CL. Conform așa ziselor contracte de închiriere pentru angajați, angajatul este angajat pentru muncă temporară la un organism-utilizator, munca sa fiind supravegheată și controlată chiar de acel organism-utilizator. Totalul angajaților angajați de un angajator ce oferă muncă temporară la un organism-utilizator nu poate depăși 30 la sută din angajații unui astfel de organism. Companiile ce oferă muncă temporară își vor continua afacerea după înregistrarea la Agenția Forțelor de Muncă conform

termenilor și conform procedurii stipulate în Legea privind Promovarea Forței de Muncă.

4. Terminarea relației de muncă și protecția împotriva concedierii

CL reglementează terminarea procedurilor și motivelor pentru terminarea contractelor de muncă. Terminarea contractelor de muncă trebuie realizate în scris numai în baza argumentelor specificate în CL – angajatorul nu poate termina în mod liber contractul de muncă. Motivele de terminare pot fi clasificate la scară mare în trei categorii principale: (1) motive comune pentru terminare; (2) terminarea de către angajat (cu sau fără preaviz); și (3) terminarea de către angajator (cu sau fără preaviz).

Angajatorul poate rezilia contractul (terminare unilaterală) în următoarele cazuri:

➤ Cu preaviz:

- (i) În cazul închiderii companiei;
- (ii) În cazul închiderii unei părți a companiei și a reducerii de personal;
- (iii) În cazul reducerii volumului de muncă;
- (iv) În cazul suspendării afacerii pentru mai mult de 15 zile lucrătoare;
- (v) Dacă angajatul nu are calitățile pentru executarea efectivă a muncii;
- (vi) Dacă angajatul nu are pregătirea și calificarea profesională cerută pentru realizarea muncii;
- (vii) Dacă angajatul refuză să urmeze compania sau divizia în care lucrează, dacă se relochează în alt oraș sau altă locație;
- (viii) Dacă postul pe care l-a avut angajatul trebuie eliberat pentru renumirea unui angajat concediat în mod greșit, care a ocupat același post anterior;
- (ix) Dacă angajatul a dobândit dreptul la pensie pentru durata serviciului la asigurările sociale și pentru atingerea vârstei (există anumite reguli pentru profesori universitari, conferențieri universitare sau persoane ce au doctorat);
- (x) Dacă contractul de muncă a început după ce angajatul și-a exercitat dreptul la pensie pentru durata serviciului la asigurările sociale și pentru atingerea vârstei;
- (xi) În cazul modificării cerințelor pentru postul pe care îl ocupă, dacă angajatul nu le îndeplinește;
- (xii) Dacă executarea contractului de muncă este în mod obiectiv imposibilă; sau (numai în cazul posturilor de conducere) în termen de nouă luni de la semnarea contractului de administrare (între companie și directorul său).

➤ Fără preaviz:

- (i) Dacă angajatul este reținut pentru executarea unei sentințe;
- (ii) Dacă angajatul este privat, printr-o sentință sau conform unei proceduri administrative, de dreptul de a-și exercita profesia, sau de a-și ocupa postul, în care este numit;
- (iii) Dacă angajatul este privat de dreptul său universitar, în cazul în care contractul de muncă a fost semnat în raport cu această diplomă;
- (iv) Dacă angajatul nu acceptă muncă adecvată, dacă există o hotărâre a autorităților medicale cum că ar trebui redirecționat pe un post mai ușor; sau
- (v) în baza concedierii disciplinare

Mai există de asemenea unele motive care se aplică posturilor la autoritățile publice (de ex. incompatibilitate, conflict de interese), dau din profesiile medicale (ștergerea din registre a organizației profesionale respective).

Procedura de concediere este diferită în fiecare caz în parte.

➤ De exemplu, în cazul reducerii de personal, angajatorul este obligat:

- (i) Să adopte o hotărâre pentru reducerea de personal;
- (ii) Colectarea de informații privind faptul că angajatul beneficiază de protecție specială împotriva concedierii;
- (iii) și prezentarea documentelor de concediere (dacă nu există protecție specială). Suma compensației datorate variază în funcție de tipul concedierii, dar în cele mai multe cazuri, compensarea este acoperită de două luni de salarii plus compensarea pentru concediu plătit nefolosit.

Angajatul poate face apel pentru concediere nedreaptă care trebuie realizat în termen de două luni de la concediere. Angajatul poate solicita instanței: (1) să stabilească faptul că a fost ilegală concedierea și să o revoce; (2) să repună în drepturi angajatul în postul ocupat; și (3) să i se ofere compensație pentru timpul în care nu a lucrat care este egal cu salariul angajatului și trebuie plătită numai pentru primele șase luni de la concediere (adică plafonat la valoarea a șase salarii lunare, dacă angajatul rămâne fără loc de muncă). Viteza litigiului de muncă poate varia în mod semnificativ. Depinde de instanță, dar de obicei cazul va fi rezolvat în final într-un interval de timp cuprins între un an și trei ani.

➤ Aceste categorii de angajați au protecție împotriva concedierii din cele mai comune motive:

- (i) Mame de copii cu vârsta sub 3 ani;
- (ii) Angajați redirecționați către alt post mai ușor în urma unor motive legate de sănătate;
- (iii) Angajați care suferă de anumite boli (cardiopatie ischemică, o formă activă de tuberculoză, afecțiuni oncologice, afecțiuni profesionale, probleme psihice, diabet);
- (iv) Angajați își folosesc concediul permis; sau
- (v) Orice reprezentanți ai angajaților în organizații ale angajaților.

În cazurile de mai sus, angajatorul trebuie să primească o permisiune în prealabil de la Inspectoratul de Muncă pentru concediere, și uneori o opinie de la autoritate medicală este necesară. Procedura poate continua de la șapte zile până la mai multe luni.

Există categorii de angajați care beneficiază de asemenea de protecție împotriva concedierii: membri ai sindicatelor; femei gravide sau femei aflate într-un stadiu avansat al tratamentului in vitro; angajați aflați în procesul de folosire a concediului pentru sarcină, naștere sau adopție. Acest tip de protecție și opiniile angajatului în acest sens sunt foarte diferite, astfel că fiecare caz trebuie judecat separat.

Este de menționat faptul că angajatorul trebuie să întrebe angajatul înainte să declare existența sau lipsa unei forme de protecții înainte de a-i prezenta preavizul de încetare

a contractului de muncă și documentele de concediere (dacă protecția guvernează acest tip de concediere). Dacă angajatorul încalcă regula sa, concedierea unui angajat protejat este ilegală per se.

În termen de șapte zile de la terminarea contractului de muncă, angajatul este obligat să anunțe departamentul corespunzător în cadrul NRA.

Cu privire la alinierea legislației Bulgariei la cea a UE, CL a fost modificat având luându-se în considerare menținerea relației de muncă în cazul schimbării angajatorului.

➤ Relația de muncă nu ar trebui terminată în cazul schimbării angajatului ca rezultat al:

- (i) Consolidării companiilor prin formarea unei noi companii;
- (ii) Fuziunea prin achiziția unei companii de către alta;
- (iii) Distribuirea operațiunilor a unei companii într-un sau mai multe companii;
- (iv) Trecerea unei părți independente de la o companie la alta;
- (v) Modificarea formei legale a organizației de afaceri;
- (vi) Modificarea proprietății asupra companiei sau asupra părții independente a acesteia;
- (vii) Cesiunea sau transferul activității de la companie la alta, care include transferul imobilizărilor corporale.

Drepturile și obligațiile angajatorului cedent care rezultă din relații de muncă existente la data schimbării trebuie transferate noului angajator cesionar.

Relația de muncă cu angajatul nu poate fi terminată nici în cazul schimbării angajatorului ca rezultat al închirierii, dării în chirie sau acordării în concesiune a companiei sau a unei părți a acesteia. În aceste cazuri, drepturile și obligațiile vechiului angajator rezultate din relațiile de muncă existente la data schimbării trebuie transferate noului angajator. La data expirării contractului de închiriere, dării în chirie sau concesiunii, relațiile de muncă cu angajații nu trebuie terminate dar trebuie să revină la cele ale vechiului angajator.

5. Zile lucrătoare maxime, salariu minim și zile minime de concediu

Durata orelor obișnuite săptămânale nu trebuie să fie mai mare de 40 săptămânale, cuprinzând cinci zile lucrătoare de câte opt ore fiecare. Legislația bulgară clasifică drept obligatorii limitele pentru orele lucrătoare pentru zilele și săptămânile lucrătoare. Scopul acestei restricții este protecția drepturilor angajaților și prevenirea ca angajatorul să poată impune ore prelungite de muncă.

Conform legislației bulgare orele suplimentare pot fi realizate dar numai în mod excepțional. Orele suplimentare nu pot fi mai multe de 150 pe an. Sunt cazuri specifice când orele suplimentare sunt permise.

Reglementările speciale includ munca cu jumătate de normă, munca pe ture, turele de noapte și orele suplimentare. Acest reguli variază în funcție de categoria de muncă a angajatului și de condițiile de muncă aferente.

De la data de 01 ianuarie 2017, salariul minim stabilit de guvernul Bulgar este BGN 460 (aproximativ EUR 235) iar salariul minim de lucru pe oră este BGN 2,78 (aproximativ EUR 1,42).

Angajații cu normă întreagă au dreptul la minimum 20 de zile de concediu anual plătit. Există câteva categorii de angajați, conform clasificării Consiliului de Miniștri, care au dreptul la concediu prelungit și/sa concediu suplimentar.

CL stabilește sărbătorile oficiale. De la data de 01 ianuarie 2017 în cazul în care sărbătorile oficiale au loc în timpul weekendurilor, următoarele zile de luni, vor fi de asemenea zile libere. Sărbătorile oficiale nu sunt incluse în concediul anual plătit.

6. Condiții de muncă sănătoase și sigure

În conformitate cu CL, angajatorul are obligația să ofere condiții sănătoase și sigure la locul de muncă. Scopul legal este să existe o protecție mai bună a vieții angajatului, a sănătății și capacității sale de muncă prin responsabilizarea angajatorului pentru condițiile în care angajatul trebuie să își îndeplinească obligațiile.

CL include obligații stricte ale angajatorului cu privire la oferirea și păstrarea condițiilor de sănătate și siguranță la lucru.

Autoritățile competente pot face inspecții și controale cu privire la executarea obligațiilor de mai sus de către angajatori. Pot impune amenzi în cazul nerespectării regulilor și standardelor pentru condiții de sănătate și siguranță.

7. Protecție împotriva discriminării

Discriminarea este interzisă de CL și de Legea de Protecție împotriva Discriminării (LPD).

LPD interzice discriminarea în baza următoarelor motive: sex, rasă, naționalitate, etnie, genom uman, cetățenie, origine, religie sau credință, educație, convingeri, apartenență politică, statut personal sau social, vârstă, orientare sexuală, statut marital, statut material sau alte motive care pot proveni din lege sau dintr-un tratat internațional din care Republica Bulgaria face parte.

În mod concret, în domeniul muncii, LPD are o secțiune separată numită "Protecția în Exercițierea Dreptului la Muncă". Interzice discriminarea pe orice temei protejat în domeniile recrutării, condițiilor de muncă, plății, criteriului de evaluarea a randamentului, instruire vocațională, carieră, măsuri disciplinare și cea mai comună formă de concediere unilaterală. Există o regulă conform căreia angajații au dreptul la salariu egal pentru muncă egală sau echivalentă, iar angajatorul este obligat să aplice criterii de evaluare identice, stabilite în contractul colectiv de muncă, dacă există, în cadrul regulilor salariului intern, sau în actele legislative.

Există unele circumstanțe când este acceptat un tratament diferit, de ex. dacă se bazează pe cerințe profesionale reale. Alte exemple includ tratament special pentru femei gravide sau pentru femei aflate într-un stadiu avansat al tratamentului in vitro, angajați cu handicap, etc. una dintre obligațiile angajatorului este să promoveze (toate

celelalte condiții fiind egale) dezvoltarea în muncă și vocațională a unui grup de gen sau etnic care este mai puțin reprezentat în companie.

Încălcările legislației anti-discriminare poate duce la proceduri înaintea Comisiei pentru Protecția împotriva Discriminării sau direct înaintea instanței. În aceste proceduri, povara dovezii este mutată și angajatorul va dovedi că a acționat în conformitate cu legea.

8. Protecția intimității și datelor personale ale angajaților

Constituția bulgară cuprinde principiul protecției vieții personale, cât și a corespondenței și a tuturor celorlalte tipuri de comunicări. Codul Penal, LPDP și alte acte legislative presupun reguli speciale privind confidențialitatea și limitele de amestec în viața personală a cuiva.

Se consideră că angajații nu pot avea același nivel de intimitate la locul de muncă ca acasă. LPDP propune reguli care ajută angajatorii să stabilească ce este permis și ce nu. În primul rând, angajatorii trebuie să respecte cele mai importante principii că datele personale sunt procesate în mod legitim și cu bună credință, în scopuri concrete și legitime; datele trebuie să corespundă și să atingă scopurile respective; trebuie să fie corecte; și trebuie să fie șterse dacă procesarea lor nu mai este utilă. În al doilea rând, după cum LPDP specifică în mod exhaustiv ipoteza care permite procesarea datelor personale, angajatorii trebuie să se asigure că procesarea fiecărui tip de date personale se încadrează la măcar una dintre ele.

Monitorizarea legalității la locul de muncă trebuie evaluată pentru fiecare caz în parte. De exemplu, monitorizarea CCTV va fi realizată în baza interesului legitim al angajatorului, sau conform unei cerințe legislative (de ex. în bănci, cazinouri), când este importantă protecția viața și sănătatea oamenilor (de ex. în spitale), sau dacă se bazează pe acordul explicit al angajatului – în cazul în care acea procesarea respectă principiile de legitimitate, proporționalitate și relevanță.

Cu privire la monitorizarea folosirii emailului/internetului, angajatorii trebuie să rețină dreptul constituțional la confidențialitatea corespondenței, și că încălcarea acestuia reprezintă o infracțiune conform Codului Penal. Unii angajatori rezolvă această problemă prin interzicerea folosirii structurii IT a companiei în scopuri personale, caz în care pot monitoriza folosirea emailului/internetului, deoarece corespondența comercială nu face parte din protecția corespondenței private. Alții permit folosirea limitată a structurii IT în scopuri personale, dar necesită aprobarea angajatului pentru a procesa astfel de date. Touși, ultima abordare este discutabilă.

Scopul acceptării verificărilor antecedentelor este de asemenea discutabil, având în vedere că legea enumeră anumite documente ce trebuie prezentate pentru încheierea contractului de muncă, și interzice angajatorului să solicite alte documente. Un alt lucru care trebuie luat în considerație îl reprezintă regulile anti-discriminare care interzic angajatului să adune informații relaționate cu orice temeuri protejate împotriva discriminării, cât și regulile PDPL care cer proporționalitate și relevanță în astfel de verificări. În general, ar trebui să se accepte ca angajatorul să poată solicita

istoricul de muncă al angajatului și documentele care să ateste educația și calificare. Totuși, contactarea foștilor angajați fără acordul angajatului, solicitând informații despre istoricul creditelor sau starea civilă nu respectă deloc criteriile pentru o procesare legitimă. Verificările privind antecedentele penale pot fi realizate numai în cazul posturilor în care actul legislativ necesită un cazier curat.

Angajatul poate fi testat (de ex. pentru alcool sau droguri, etc.) la locul de muncă numai cu acordul său. Dacă angajatul refuză testarea, nu are trebui să existe consecințe negative pentru el .

9. Detașare

Legea bulgară a muncii permite un transfer temporar la un alt loc de muncă sau post denumită "detașare". Dacă este necesar pentru companie, angajatorul trebuie să detașeze angajatul la locul de muncă în afara locului lui de muncă permanent dar aceasta nu se poate realiza decât timp de 30 de zile calendaristice fără întrerupere. Detașarea pentru o perioadă mai mare de 30 de zile se realizează cu aprobarea scrisă a angajatului.

Legea bulgară a reglementat detașarea și trimite angajați în funcție de furnizarea de servicii pe teritoriul unui alt Stat Membru al Uniunii Europene, un Stat ce face parte din Convenția privind Spațiul Economic European sau a Confederației Elvețiene. Acest tip de schimb în relația de muncă se realizează în contul angajatorului și conform regulamentului său în baza unui contract semnat între angajator și utilizatorul serviciului;

10. Munca pentru străini în Bulgaria

Conform CI nu există un tratament specific pentru emigranți. De obicei, cetățenii străini care caută de muncă în Bulgaria, trebuie să primească permise de muncă. Contractele de muncă încheiate de cetățeni străini ce lucrează în Bulgaria vor cuprinde norme ce reglementează cheltuielile cu cazarea, tratamentul medical, asigurarea, cheltuielile cu transportul către și din țara de rezidență permanentă, etc.

i.Cetățeni europeni

După aderarea Bulgariei la Uniunea Europeană, cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiul Economic European și Confederația Elvețiană pot fi angajați, pot desfășura o activitate independentă sau pot fi trimiși în delegație în Bulgaria fără restricții și fără vreo nevoie de eliberare a unui permis de muncă.

Angajații străini vor fi înregistrați la NRA de către angajatorul lor local în termen de trei zile de la începerea relației de muncă.

ii.Cetățeni din afara Uniunii Europene

Angajatorii locali trebuie să solicite permisele necesare pentru străini și eliberate de Agenția de Forței de Muncă. Trebuie îndeplinite o serie de termeni și condiții legale pentru a fi eliberat permisul. Durata maximă a permisului de muncă este de un an.

Dacă termenii și condițiile pentru eliberarea sa sunt încă valide, permisul de muncă poate fi înnoit pentru încă o perioadă de de un an cu o opțiune de prelungire de 12 luni, dar totalul duratei permisului și prelungirile sale nu trebuie să depășească 3 ani (excepția restricției de 3 ani o fac directorii și directorii generali ai companiilor, profesorii și alții).

Toți străinii cărora li s-a permis rezidența pe termen lung sau permanentă în Republica Bulgaria și membrii familiei unui străin ce are un permis de rezidență pe termen lung, poate începe relația de muncă conform procedurii stabilite pentru cetățenii bulgari.

Străinii (de ex. directorii de companii, membrii consiliilor companiilor, etc.) nu au nevoie de permis de muncă dacă lucrează în Bulgaria cu contracte diferite de contractul de muncă. În plus, străinii ce au permis de rezidență prelungită sau permanentă, de asemenea, nu au nevoie de un permis de muncă pentru a lucra în Bulgaria.

De asemenea, permisul de muncă nu este necesar pentru unele activități pe termen scurt (de ex. activitățile științifice, culturale, sportive nu depășesc 3 luni, traininguri, etc.).

În ceea ce privește eliberarea unui Card Albastru UE pentru angajații cu înaltă calificare, Agenția Forței de Muncă poate oferi un formular de permisiune în scris aprobat de Ministerul Muncii și Politicii Sociale care conferă dreptul străinului să lucreze pentru un angajator specific și pe un post specific.

CAPITOLUL 4-Administrarea afacerilor pe domenii

De ce să începi o afacere în Bulgaria?

Bulgaria a devenit o alegere foarte atractivă pentru a deschide o afacere datorită poziției sale geografice, a procesului simplu de înregistrare, a impozitelor mici asupra companiilor, a salariului minim mic, a costurilor cu asigurările, etc. În ceea ce privește relația cu sectorul comercial, cele mai importante sectoare sunt:

Secțiunea 1-Agricultură

1. Investiția în Agricultura din Bulgaria:

i.Informații Generale

Bulgaria acoperă o suprafață de 110 900 km² din care 81% este rurală. 46.1% din zona suprafață totală este teren agricol. Pământul bulgăresc este măsurat de obicei cu unitatea decar (dca), 10 dca = 1 hectar.

Bulgaria are structuri agricole foarte polarizate și proprietăți agricole divizate respectând procesul de restituire a terenurilor.

Bulgaria are o biodiversitate naturală bogată și o parte semnificativă de terenuri agricole cu o valoare naturală mare.

Agricultura atinge un procent de 5% din PIB.

Politica agricolă comună (PAC) stabilește politica comună pentru toate cele 28 de țări ale UE, PAC întărește competitivitatea și stabilitatea agriculturii UE prin furnizarea de plăți directe având ca scop stabilizarea veniturilor agricole și a proiectelor de finanțare, răspunzând nevoilor caracteristice țării prin dezvoltare națională (sau regională) rurală.

ii.Sprijinul UE la Dezvoltarea Rurală

Pentru perioada 2014-2020, o contribuție totală de mai mult de €2.9 miliarde (€2.4 miliarde de la UE, incluzând €28 milioane transferate de la alocarea Bulgariei pentru plăți directe, €0.5 miliarde în finanțarea națională) a fost distribuit pentru măsurile de care vor beneficia comunitățile rurale ale Bulgariei.

Prin intermediul PAC, UE sprijină de asemenea organizațiile producătoare care ajută fermierii să se organizeze mai bine și să își prezinte produsele lor într-un mod mai eficient, întărindu-le poziția în lanțul de furnizare a alimentelor.

În perioada 2007 – 2013, mai mult de €3.2 miliarde din fondurile publice (din care €2.6 miliarde de la UE) au fost investite prin programele de dezvoltare rurală a Bulgariei într-o gamă largă de activități care sprijină producția agricolă, ajutând zonele rurale ale Bulgariei, păstrându-le diversitatea și sporindu-le puterea economică, bogăția culturală și coeziunea socială. Mai concret, fondurile pentru dezvoltarea rurală

au ajutat: mai mult de 5 400 fermieri tineri să își urmeze meseria, să contribuie la valoarea adăugată brută (VAB) de mai peste €1.6 miliarde din exploatații agricole și companii sprijinite de program și au permis ca mai mult de 560 000 de oameni ce locuiau în zonele rurale ale Bulgariei să beneficieze de servicii de bază îmbunătățite.

Fondurile pentru dezvoltare rurală au ajutat de asemenea la dezvoltarea a unui model de agricultură mai sustenabil: peste 4 900 de fermieri (cu peste 841 000 ha) au primit sprijin pentru măsuri de agromediu; aproximativ 1 400 de gospodării au primit sprijin pentru măsuri de agricultură ecologică;

2. Agricultură în Bulgaria

În prezent, în Bulgaria, anumite ferme și cooperative agricole produc următoarele produse agricole:

- (i) Produse vegetale: - Cereale – grâu, orz, secară, ovăz, porumb, orez, fasole, linte, alfa și altele;
- (ii) Culturi tehnice – ulei de trandafir, lavandă, floarea soarelui, canola, soia, arahide, semințe de dovleac, bumbac, fenicul, pătrunjel, hamei, coriandru și tutun;
- (iii) Legume – roșii, ardei grași, ardei iuți, castraveți, cartofi, dovlecei, zucchini, varză, ceapă, praz, usturoi, vânăță, morcovi, etc.;
- (iv) Fructe – mere, pere, caise, piersici, prune, cireșe, vișine, gutui, pepeni roșii, pepeni galbeni, nuci, alune, căpșuni, zmeură, afine, mure, măceșe și altele
- (v) Viticultură – varietăți de vin din struguri pentru desert, roșu și alb;
- (vi) Plante medicinale – observarea și colectarea plantelor medicinale diverse;
- (vii) Ciuperci – creșterea de ciuperci comestibile;
- (viii) Apicultură – extracția mierii;
- (ix) Produse zootehnice - în Bulgaria se cresc vite, bivoli, oi, capre, porci, pui, curcani, rațe, găște și altele. Produsul acestora este de aproximativ 250,000 tone de lapte, 210 mii de tone de carne și 1.2 milioane ouă.

Sectiunea a 2 a-Turism

1. Investiții în domeniul Turismului:

Turismul este unul dintre cele mai importante domenii de faceri din Bulgaria datorită așezării geografice excelente, a naturii bogate fabuloase, a pământurilor variate și a climatului continental moderat. În ultimii trei ani, turismul bulgar tine să avanseze progresiv. Turismul (internațional și domestic) a fost în mod tradițional sectorul de export nr. 1, constituind aproximativ 13% din PIB în 2016.

Turismul este unul dintre sectoarele cele mai rapide în dezvoltare din economia Bulgariei cu superbe oportunități pentru investiții străine cu proporții ridicate a recuperării investițiilor. Unele dintre categoriile de turism din Bulgaria sunt:

- (i) **Turismul litoral** - Partea bulgară a coastei Mării Negre este un loc incredibil pentru vacanța de vară. Aproximativ 4 milioane de turiști ne vizitează coasta mării. Litoralul măsoară 378 km, cu 209 plaje care ating o suprafață totală de 16 km². Plajele și marea oferă condiții grozave pentru multe sporturi pe apă cum ar fi windsurfingul, ski pe apă, scufundări, explorare subacvatică, și pescuit, fie de pe uscat sau subacvatic;
- (ii) **Turism montan** – aproximativ 30% din Bulgaria este ținut muntos. Condițiile contribuie exclusiv atât la turismul montan cât și litoral. Sezonul de ski în stațiunile aflate la altitudini medii și cele alpine durează aproximativ 130 de zile în fiecare an. Totalul pârtiilor de ski din Bulgaria măsoară 210 km.
- (iii) **Turism cultural** – Bulgaria este o țară cu mii de ani de istorie și moștenire culturală care îmbrățișează civilizațiile vechi – avem 9 locuri de patrimoniu mondial UNESCO cu peste 330 muzee și 160 mănăstiri. Există de asemenea multe oportunități relaționate cu activitățile economice tradiționale pe pământurile noastre (cum este producția de ulei de trandafiri și producția de vin);
- (iv) **Balneologie, SPA and Wellness** – Puterea de vindecare a izvoarelor minerale a fost binecunoscută încă de pe vremea Tracilor. Există mai bine de 600 surse cunoscute cu 1 600 de izvoare care au o capacitate totală de 4 900 l/s. Bulgaria posedă, de asemenea, depozite importante de nămol și turbă cu proprietăți curative.

Conducerea, reglementarea și controlul activităților, serviciilor și locurilor turistice sunt guvernate de Lega Turismului. Principalul obiectiv al legii îl reprezintă introducerea criteriului uniform de executare a activităților turistice și furnizarea de servicii turistice și furnizarea de protecție pentru utilizatorii serviciilor turistice. Politica de stat în sectorul turismului este stabilită de Consiliul de Miniștri.

2. Activități Hoteliere și de Restaurant

Furnizarea de servicii de hotel sau restaurant va fi realizată de o persoană care poate fi o persoană fizică sau juridică care are dreptul, conform altei legi, să execute o activitate economică conform legislației unui alt Stat Membru al Uniunii Europene; nu se află în insolvență sau proces de lichidare; are un personal cu pregătirea și calificarea de limbă necesare, iar pentru personalul de conducere este necesară o stagiatură.

Persoanele fizice sau juridice care doresc să desfășoare activități hoteliere sau de restaurant sunt obligați să furnizeze servicii turistice într-un loc turistic clasificat într-o anumită categorie sau într-o locație unde a fost eliberat un certificat de procedură deschisă de clasificare. Locurile de cazare au două clase – "A" (hoteluri, moteluri, complexe de apartamente, sate de vacanțe, sate turistice și vile) și "B" (hoteluri pentru familii, hosteluri, case de oaspeți, camere de oaspeți, apartamente de oaspeți, bungalouri și terenuri pentru camping). Locurile de cazare, masă și agrement sunt clasificate în cele cu "o stea", "două stele", "trei stele", "patru stele" sau "cinci stele". Indicarea categoriei unităților turistice se realizează de Ministerul Turismului la propunerea Comisiei Experte de Clasificare și Certificare a Unităților Turistice sau de

Primarul Municipality unde se află unitatea la propunerea Comitetului Expert Municipal de clasificare a unităților turistice.

3. Activități ale Tour-Operator-ului și Agentului de Turism

Activitatea unui tour-operator și/sau agent de turism va fi realizată de o persoană stabilită într-un Stat Membru al Uniunii Europene sau în altă țară care face parte din Acordul SEE dacă, după stabilirea pe teritoriul Republicii Bulgaria, atestă dreptul său de a se angaja într-o astfel de activitate și deține un certificat sau alt document de la o instituție de credit sau asigurare care dovedește existența unei asigurări ce acoperă răspunderea pentru daunele ce pot fi aduse ca rezultat al neîndeplinirii vinovate a obligațiilor profesionale.

Activitatea unui tour-operator și/sau agent de turism pe teritoriul Republicii Bulgaria este aplicată numai de persoanele înregistrate conform Legii Turismului.

Înregistrarea este realizată de Ministerul Turismului la Registrul Tour-Operatorilor și Agenților de Turism. Registrul este public.

Pentru realizarea activității de tour-operator sau agent de turism la Registrul Tour-Operatorilor sau Agenților de Turism, ce face parte din Registrul Național Turistic, trebuie ca persoana respectivă să îndeplinească următoarele cerințe:

- (i) Să fie o persoană fizică conform LC sau o entitate juridică ce are dreptul, conform altei legi, să desfășoare activitate economică;
- (ii) Să aibă personal cu pregătire, experiență și training pe limbă;
- (iii) Persoana care îndeplinește funcțiile corespunzătoare activității de conducere a tour-operator-ului sau agentului de turism să aibă pregătire, training pe limbă și stagiu;
- (iv) să furnizeze o cameră corespunzătoare pentru activitatea tour-operator-ului sau agentului de turism;
- (v) să semneze un Anteccontract pentru "Răspunderea Tour-Operatorului";
- (vi) să nu se afle în procedură de insolvență;
- (vii) să nu fi realizat activități de tour-operator sau agent de turism fără înregistrare în ultimele 12 luni;
- (viii) să nu aibă o interdicție în a-și desfășura activitatea în ultimele 12 luni

Secțiunea 3 - IT & TIC

Investiții în Sectorul Tehnologiei Informațiilor și Comunicării (TIC)

Există noi oportunități care există în sectorul TIC deoarece companiile bulgare lucrează să mărească competitivitatea în UE, iar Guvernul Bulgar respectă directivele UE și legislația cu privire la economia sa digitală. Sectorul TIC al Bulgariei pentru perioada 2016-2017 este definită drept stabilă și în creștere.

În Bulgaria, există aproximativ 10,000 companii TIC, dintre care 70 la sută doar exportă. International Data Corporation (IDC) (prima companie furnizoare de informații despre piață, servicii de consultanță, și evenimente pentru tehnologia informației, piața tehnologică a telecomunicațiilor și consumatorilor) subliniază faptul că piața TIC a Bulgariei a atins suma de USD 1 miliard în 2016, prezentând o creștere de 1.7 la sută în urma unor performanțe bune ale serviciilor și software-ului IT – în timp ce segmentul hardware a stagnat.

Creșterea către servicii cloud, mobilitate și afaceri sociale definește în mod pozitiv viitorul peisaj IT al Bulgariei cu o creștere anuală anticipată a cheltuielilor în IT de 4.2 la sută în următorii 5 ani, stimulată de o transformare digitală care vine dintre nou-lansata Agenție Guvernamentală de Stat electronică.

- (i) **Forța de muncă** Bulgaria are specialiști IT de înaltă calificare și ieftini. EUROSTAT estimează că 70,000 de oameni sunt angajați în sectorul TIC din Bulgaria, ceea ce reprezintă 2.3 la sută din totalul numărului de angajați ai țării. Acesta este sub media UE de 3.5 la sută. Un specialist cu înaltă calificare în Bulgaria câștigă aproximativ US 20,000 pe an care înseamnă un câștig de două sau trei ori mai mare decât salariile câștigate de un bulgar obișnuit.
- (ii) **Folosirea internetului/activităților online:** Bulgaria se situează pe al 19-lea loc între cele 28 de țări UE cu 82 la sută dintre Bulgari care folosesc apeluri vocale sau video, și 74 la sută participă pe rețelele de socializare. Totuși, Bulgarii nu doresc să participe la tranzacții online, cu un procent de numai 7 la sută dintre bulgari care folosesc servicii de banking și numai 31 la sută de shopping.
- (iii) **Servicii Publice Digitale:** Servicii mai bune publice online/e-guvernamentale vor oferi bulgarilor posibilitatea să interacționeze cu autoritățile publice. Bulgaria este a doua țară UE între cele care folosesc cel mai puțin serviciile e-guvernamentale. La finalul lui 2016, Agenția Guvernamentală de Stat electronică a fost înființată având scop principal depunerea tuturor eforturilor guvernamentale în realizarea unor infrastructuri adecvate pentru serviciile digitale publice. Începând cu 2022, se așteaptă ca administrația publică a Bulgariei să fie transformată total din punct de vedere digital, conform politicii Agenției Guvernamentale de Stat electronice.
- (iv) **Cele mai Bune Perspective privind Subsectorul Tehnologic.** Tehnologii Cloud, Big Data, Internet of Things și media socială sunt segmente de tehnologie care de dezvoltă. Sub-sectoare în dezvoltare includ securitate cyber, e-sănătate, e-educație, electronica auto, transport inteligent și tehnologii ale orașului inteligent.
- (v) **Posibilități:** Ofertele publice de licitație există pentru ca soluțiile IT mandatate de UE să includă: calculatoare, periferice, centre de date, software, servere și alte tehnologii hardware și servicii de integrare. Unele dintre proiectele actuale sunt: proiectul național de identificare al Ministerului Afacerilor Interne, Proiectul finanțat de UE în Programul pentru Dezvoltare Rurală și Programul Operațional UE pentru Guvernare Bună pentru accesul benzii largi (broadband) în toată Bulgaria.

PARTEA A II A – IMPOZITE

Sistemele Fiscale și Sociale din Bulgaria

Sistemul fiscal bulgar se bazează pe așa zisul principiu al declarației. Companiile și persoanele fizice fac publice date despre activitatea lor economică în termenii definiți de lege. Calculează de asemenea impozitele datorate și transferă sumele respective la buget. NRA este autorizată să verifice în orice moment dacă activitatea efectivă se potrivește cu declarațiile depuse. Legi diferite stipulează tipuri diferite de declarații la termene limită diferite. În funcție de activitatea lor și de statutul juridic, companiile sunt obligate să achite diverse tipuri de impozite.

Regimul de impozitare din Bulgaria are două categorii principale de impozite, în funcție de subiectul impozitării. Impozitele directe se referă la imobile și venituri și vor fi deduse direct din venitul contribuabilului (impozitul pe companii, impozitul pe venit pentru persoane fizice, taxa reținută la sursă). Impozitele indirecte face referire la anumite fapte și evenimente economice (Taxa pe Valoarea Adăugată (TVA), accize, impozitul de prime de asigurare).

CAPITOLUL 1- Impozite și Contribuții

1. Impozitul asupra întreprinderilor

Impozitul asupra întreprinderilor în Bulgaria este reglementat de Legea privind Impozitul pe Venit al Companiilor (LCIT). În raport cu aderarea Bulgariei la Uniunea Europeană la data de 01 ianuarie 2007, noua LCIT a fost adoptată pentru a alinia legislația fiscală bulgară cu cerințele directivelor Europene privind impozitarea directă. Un alt motiv de acceptare a noului act în acest domeniu este pentru a face perceperea și aplicarea impozitării asupra întreprinderilor mai ușoară pentru persoanele impozabile și pentru administrația fiscală.

Conform LCIT, toate entitățile juridice și societățile fără personalitate juridică, care realizează activitate economică în Bulgaria, sunt supuse aplicării cotei de impozitare asupra întreprinderilor în procent de 10%, care este cea mai mică din UE. Societățile fără personalitate juridică sunt tratate la fel ca entitățile juridice.

Entitățile juridice rezidente sunt supuse impozitării cu privire la profiturile și veniturile rezultate din toate sursele de venit atât din Bulgaria cât și din afara ei.

Entitățile juridice nerezidente sunt supuse impozitării asupra întreprinderilor numai cu privire la activitatea lor economică din Bulgaria.

În conformitate cu LCIT, „entitățile juridice rezidente” sunt entitățile juridice înmatriculate conform legii Bulgare, companiile înmatriculate conform Reglementării Consiliului (EC) Nr.2157/2001 și societățile cooperative înmatriculate conform Reglementării Consiliului (EC) Nr.1435/2001, cu condiția ca sediul lor social să fie situat în țară și să fie înscrise într-un registru bulgar. Entitățile juridice care nu sunt înregistrate/nu au personalitate juridică în Bulgaria dar desfășoară activitate economică printr-o nouă filială, un birou, o agenție sau altă formă de reprezentare pe pe teritoriul țării („sediul permanent” conform înțelesului oferit de LCIT) datorează impozit asupra întreprinderilor pe profiturile și veniturile rezultate din sediul permanent din Bulgaria.

Profitul anual impozabil trebuie declarat într-o declarație de impunere până la data de 31 martie a anului calendaristic următor. Profitul impozabil este o sumă pozitivă, calculată în baza rezultatului financiar (contabilitatea privind profitul/pierderile) ca o diferență între venit și cheltuieli înaintea evaluarea impozitului de profit și rectificările conform procedurilor dispuse de lege. Suma amortizării variază în funcție de categoria bunurilor și este primită prin aplicarea sistematică a unei metode de amortizare liniară. Ratele amortizării sunt determinate o singură dată pentru anul calendaristic și nu trebuie să fie mai mari ca anumite valori conform legii bulgare.

2. Impozitul pe Venit al Persoanelor Fizice

Regimul de impozitare al veniturilor persoanelor fizice, care include antreprenori individuali, persoane fizice, localnici pentru sursele de venit din Bulgaria și străinătate și persoane fizice străine pentru surse de venit din Bulgaria, este reglementat de Legea Impozitului pe Venit al Persoanelor Fizice (LPIT). Persoanele fizice locale nu sunt impozabile pentru sursele de venit din lume, în timp ce persoanele fizice străine sunt

impozabile pentru veniturilor lor din Bulgaria. Anul fiscal pentru impozitarea pe venit a persoanelor fizice reprezintă un an calendaristic.

2.1. Rezidența (Persoane Fizice Rezidente)

Există patru criterii de stabilire a rezidenței unei persoane în Bulgaria în vederea impozitării veniturilor persoanelor fizice: persoanele care au o adresă permanentă în Bulgaria, sau care sunt prezenți fizic în Bulgaria pentru o perioadă mai mare de 183 zile pentru fiecare perioadă de 12 luni, sunt considerați rezidenți bulgari în scopuri de impozitare. Persoanele respective devin rezidenți bulgari în anul calendaristic când șederea sa în țară depășește 183 zile. Zilele de plecare și sosire sunt tratate drept zile separate de prezență fizică în Bulgaria.

Există un criteriu suplimentar pentru care sediul fiscal fost stabilit, adică centrul intereselor vitale. Persoanele fizice care au relații economice mai apropiate și personale cu Bulgaria decât cu altă țară sunt considerați rezidenți fiscali bulgari indiferent de durata prezenței lor fizice în țară. Legislația privind impozitul pe venit al persoanelor fizice prevede de asemenea că centrul intereselor vitale are prioritate în fața criteriului domiciliului permanent, adică dacă o persoană fizică are un domiciliu permanent în Bulgaria dar centrul intereselor sale este în străinătate, acesta nu este considerat rezident bulgar în scopuri fiscale.

2.2. Tipurile Veniturilor Impozabile ale Persoanelor Fizice

2.2.1. Venituri din Muncă

Impozitul pe veniturile din muncă sunt reținute de angajator și direcționate către buget lunar. Impozitul pe veniturile din muncă este calculat la valoarea brută a veniturilor primite în luna respectivă după deducerea impozitelor statutare. Cota de impozitare a veniturilor din muncă este din 2008 de 10% cotă unică.

2.2.2. Venituri Independente

Veniturile independente sunt de asemenea supuse unei cote unice de 10%. Impozitul datorat este reținut și plătit lunar de către plătitorul veniturilor dacă este o entitate juridică. În caz contrar, impozitul este plătit de receptorul veniturilor trimestrial.

Persoanele fizice care desfășoară activități economice ca antreprenori individuali trebuie să își ajusteze veniturile impozabile conform normelor stabilite de LCIT. Cota de impozitare a veniturilor antreprenorilor individuali este de 15% cotă unică.

Persoanele fizice au obligația să declare veniturile lor prin completarea unei declarații anuale de impunere și să achite impozitul anual până la data de 30 aprilie a anului următor. În cazul în care singurele venituri ale sale sunt din muncă, nu există obligația depunerii unei astfel de declarații de impunere.

3. Taxa pe Valoarea Adăugată (TVA)

Regimul TVA-ului bulgar este reglementat de Legea privind Taxa pe Valoarea Adăugată (LTVA). LTVA se bazează pe normele Directivei Consiliului 77/388/EEC și Directivei Consiliului 67/227/EEC care a fost înlocuită cu Directiva Consiliului 2006/112/EC din 28 noiembrie 2006 a sistemului comun a taxei pe valoarea adăugată (în vigoare de la 01.01.2007).

TVA reprezintă aproximativ jumătate din veniturile guvernului.

Următoarele tranzacții sunt supuse TVA-ului bulgar:

- (i) Orice furnizare impozabilă a unui bun sau serviciu – aceasta include orice transfer al proprietății unui bun sau furnizarea unui serviciu anume pentru o sumă de bani concretă pentru utilizatorul final;
- (ii) Achizițiile intracomunitare de bunuri considerate în cadrul teritoriului Republicii Bulgaria de la un alt Stat Membru al UE;
- (iii) De o persoană înregistrată în scopuri de TVA sau o persoană supusă unei obligații pentru o înregistrare;
- (iv) În cazul achiziției unor noi mijloace de transport;
- (v) În cazul achiziției de bunuri accizabile de o persoană impozabilă sau o entitate juridică neimpozabilă care nu este înregistrată conform legii;
- (vi) Importul de bunuri (din terțe țări sau teritorii).

Bulgaria a intrat în Sistemul de Schimb de Informații privind TVA-ul (VIES) la data aderării Bulgariei în Uniunea Europeană

3.1. Cine este plătitor de TVA?

O persoană impozabilă este orice persoană care desfășoare activitate economică independentă, indiferent de scopul și rezultatele acesteia. Activitatea economică independentă este activitatea producătorilor, comercianților și persoanelor ce prestează servicii, inclusiv în sectorul minier și agricultură. Activitatea economică independentă este orice activitate realizată în mod constant și profesional în schimbul remunerării, ceea ce include exploatarea imobilizărilor corporale/necorporale cu scopul de a obține venit regulat din aceasta. Activitatea economică independentă nu include, totuși, activitatea avocaților, notarilor și agenților privați de executare.

3.2. Cote

Există două cote de TVA – o cotă de bază de 20% și o cotă specifică de 0%.

Cota este de 20% pentru: furnizări impozabile altele decât cele prevăzute în mod explicit de lege ca impozabile cu cotă zero.

O cotă zero este percepută, de exemplu, pentru transportul pasagerului din afara țării către un loc de pe teritoriul țării, transportul internațional de bunuri, etc.; importul de bunuri pe teritoriul țării; achiziții impozabile intracomunitare.

Cota de impozitare pentru cazarea oferită în hoteluri și locuri similare, care include cazarea în concediu și închirierea locurilor de camping cu cortul sau rulota, este de 9 la sută.

Există unele cazuri în care legislația a prevăzut ca livrarea să fie scutită, deci TVA nu se va aplica. Acestea includ furnizarea de bunuri și servicii în scopuri umanitare, furnizarea de ajutoare sociale, transferul de proprietate asupra terenurilor, organizarea de jocuri de noroc, etc.

Diferența între livrările scutite și cota zero o reprezintă dreptul de a deduce creditul fiscal după livrare.

3.3. Înregistrarea în scopuri de TVA

LTVA prevede o înregistrare obligatorie și una voluntară.

Supuse înregistrării sunt ambele persoane stabilite pe teritoriul țării și persoanele care nu sunt stabilite pe teritoriul țării cu condiția ca ei să realizeze tranzacții impozabile după cum se definește în act. Persoanele străine se înregistrează prin intermediul reprezentanților autorizați cu excepția cazurilor filialelor persoanelor străine.

Obligativitatea înregistrării TVA-ului are loc atunci când întreaga cifră de afaceri impozabilă a unei persoane (baza impozabilă a tuturor tranzacțiilor impozabile) pentru ultimele douăsprezece luni este egală sau depășește BGN 50,000.

Persoanele impozabile care nu sunt înregistrate conform normelor generale și entitățile juridice trebuie înregistrate în mod obligatoriu în cazul în care realizează achiziții intracomunitare la o valoare impozabilă totală pentru anul calendaristic relevant egală sau mai mare de BGN 20 000.

Persoanele care nu își respectă obligațiile de înregistrare vor fi înregistrate din oficiu de către autoritățile fiscale dacă sunt îndeplinite condițiile conform LTVA.

Toate persoanele impozabile sau entitățile juridice neimpozabile (pentru achiziții intracomunitare) care nu sunt obligate să fie înregistrate, se pot înregistra în mod voluntar conform LTVA.

4. Accize

Accizele reprezintă o taxă indirectă care este aplicată acestor bunuri: băuturi alcoolice; produse din tutun; produse energetice și electricitate.

Aceste vor fi supuse accizelor dacă nu sunt plasate sub un acord de suspendare a accizelor: la producția lor pe teritoriul țării; la introducerea lor pe teritoriul țării de pe teritoriul altui Stat Membru; la importul lor pe teritoriul țării.

Importul bunurilor accizabile presupune importul bunurilor accizabile necomunitare pe teritoriul țării, cât și introducerea bunurilor accizabile din alte țări, care fac parte din teritoriul vamal al UE. Dacă bunurile sunt supuse procedurii valame, în timpul

introducerii lor pe teritoriul țării, importul lor este considerat complet dacă sunt puse pe liberă circulație.

De la data eliberării bunurilor accizabile pentru consum, există o obligație pentru plata accizelor.

5. Asigurări Sociale

5.1. Sistemul de Asigurări Sociale al UE

Mișcarea lucrătorilor și a persoanelor cu activități independente între Statele Membre ale UE presupune inevitabil și probleme de asigurări sociale. Normele UE cu privire la coordonarea sistemelor sociale sunt valabile în mod direct în toate Statele Membre ale UE și scopul lor principal reprezintă delimitarea jurisdicției naționale.

Conform normelor prezente în Reglementările UE, principiile esențiale de determinare a legislației aplicabile angajaților sunt următoarele:

- (i) Persoane angajate pe teritoriul unuia dintre Statele Membre sunt supuse legislației statului respectiv, chiar dacă locuiesc pe teritoriul altui stat sau dacă sediul social sau punctul de lucru al întreprinderii sau a persoanei fizice ce desfășoară activități ce l-a angajat se află pe teritoriul altui Stat Membru;
- (ii) Locuiesc, dacă își desfășoară activitatea parțial pe acel teritoriu sau dacă au legături cu numeroase întreprinderi sau numeroși angajatori care au sediile sociale sau punctele de lucru pe teritoriul unor State Membre diferite;
- (iii) Sediul lor social sau punctul de lucru al entității ce îi angajează este situat, dacă nu locuiesc pe teritoriul niciunui Stat Membru, unde își execută activitatea.
- (iv) Normele care sunt relevante pentru angajații ce sunt angajați în mod normal într-un Stat Membru și relocați de angajatorul lor în alt Stat Membru prevăd ca aceștia să continue să respecte legile primului stat dacă următoarele condiții sunt îndeplinite:
- (v) Motivul detașării angajatului o reprezintă executarea muncii sale pentru angajatorul inițial și întreaga relație de muncă între acest angajator și angajat este salvată,
- (vi) Durata anticipată a detașării nu este mai mare de 12 luni;
- (vii) Angajatul nu este trimis să înlocuiască alt angajat.
- (viii) Termenul de detașare nu poate fi prelungit conform condițiilor guvernate de Regulamentul Nr. 1408/71/EEC.

O persoană ce desfășoară activități independente pe teritoriul unui Stat Membru trebuie reglementată de legislația acelui Stat chiar dacă locuiește pe teritoriul altui Stat Membru;

O persoană care desfășoară în mod normal activități independente pe teritoriul a două sau mai multe State Membre trebuie să se respecte: legislația Statului Membru pe al cărui teritoriu stă dacă își desfășoară vreo parte din activitatea sa pe teritoriul acelui Stat; legislația Statului Membru pe al cărui teritoriu desfășoară principala sa activitate dacă nu are nicio activitate pe teritoriul Statului Membru unde locuiește.

5.2. Sistemul de Asigurări Sociale din Bulgaria

Dacă legea bulgară este aplicabilă conform normelor descrise mai sus, următoarele puncte trebuie luate în considerare în ceea ce privește sistemul de asigurări sociale și de sănătate:

Modelul asigurărilor sociale cuprinde 3 părți:

- (i) Asigurări sociale obligatorii (prima parte);
- (ii) Asigurări obligatorii de pensie suplimentară (a doua parte)
- (iii) Asigurări sociale voluntare (a treia parte).

Prima parte acoperă protecția privind bolile, accidentele de muncă, boli profesionale, maternitate, șomaj, vârstă înaintată și deces.

Persoanele asigurate sunt împărțite în general în două categorii: asigurate pentru toate situațiile asigurate cum sunt muncitorii/angajații, funcționarii publici, magistrații etc.; și asigurații doar pentru anume situații – profesiile libere, artizanii, antreprenorii individuali, etc.

Povara financiară a primei categorii a sistemului de asigurări sociale este distribuită între asigurator (angajator/cedent) și persoana asigurată. Persoanele ce desfășoară activități independente își plătesc singure contribuțiile la asigurări.

Baza de calcul pentru contribuțiile asigurărilor sociale datorate este în general egală cu valoarea brută a venitului (persoane care lucrează în baza contractelor civile pot deduce un anume procent din cheltuielile stabilite de lege). Legea prevede totuși aplicarea de valori minime și maxime a bazei de calcul/veniturilor asigurărilor sociale. Pentru anul 2017 venitul maxim al asigurărilor sociale sunt de BGN 2 600. Venitul minim al asigurărilor sociale este diferențiat pentru muncitori/angajați (diferențiat în funcție de activitatea economică și profesie), persoane ce desfășoară activități independente și meserii în agricultură.

A doua parte a sistemului conține asigurări obligatorii de pensie suplimentară în fondurile de pensie care sunt instituite și gestionate de companiile de asigurări sociale supuse regimului de autorizare și supraveghere. Asigurările de pensie suplimentară este personală și fiecare persoană asigurată are propriul cont de asigurări sociale. Persoanele născute după data de 31 decembrie 1959, trebuie să fie asigurate într-un dintr-un fond suplimentar universal și beneficiază de asigurările din prima categorie. Aceste persoane au dreptul la o pensie de viață suplimentară pentru vârstă. Povara financiară este împărțită între asigurator și persoana asigurată pentru prima parte.

Persoanele care ar trebui asigurate dintr-un fond profesional suplimentar sunt acelea care lucrează în anumite condiții de muncă indiferent de vârsta lor. Aceste persoane

vor primi pensie profesională pentru pensionare timpurie. Povara financiară îi revine în totalitate asiguratorului.

A treia parte a sistemului de asigurări sociale acoperă asigurările de pensie suplimentară cât și asigurările suplimentare voluntare de șomaj și/sau calificare profesională. Fondurile sunt de asemenea instituite și gestionate de companiile de asigurări sociale care sunt guvernate de regimul de autorizare și supraveghere.

CAPITOLUL 2 – Proceduri Administrative și Instituții

Pentru anumite tipuri de companii și pentru executarea anumitor activități, legea prevede în mod clar că este necesar ca persoanele fizice sau entitățile juridice să obțină act individual de autorizare administrativă drept element ce atestă constituirea lor ca și comercianți.

1. Companiile pentru care este eliberată autorizația/permisul:

- (i) Companiile de asigurări, Firmele de investiții, Companiile de Asigurări de Pensii – autoritatea care emite/revocă autorizația este Comisia Financiară de Supraveghere;
- (ii) Băncile – autorizația trebuie emisă de Banca Națională Bulgară (BNB);
- (iii) Activitățile de tour-operator și agenții de turism – autorizația trebuie emisă de Direcția Agenției Naționale de Turism;
- (iv) Activități sportive – autorizația este eliberată de Direcția Agenției Naționale pentru Tineret și Sport;
- (v) Activități de radio și/sau televiziune – autorizația este eliberată de Consiliul pentru Media Electronică;
- (vi) Autorizația pentru producția de orice produse medicale conform sensului Actului, de substanțe active folosite ca materie primă și de produse medicinale folosite pentru experimente clinice, este eliberată de Direcția Agenției bulgare pentru Medicamente;

2. Concesionări

Concesionările sunt reglementate în Bulgaria de Legea Concesionărilor care stabilește condițiile și procedurile de acordare a concesiunilor, de încheiere, modificare și reziliere a contractelor de concesiune.

Procedurile de concesionare sunt relaționate cu orice persoană fizică sau juridică bulgară sau străină supusă limitărilor generale similare celor din Legea Achizițiilor Publice.

Contrar legislației UE care acoperă numai concesiunile de lucrări, Legea Concesionărilor este în totalitate aplicabilă atât concesiunilor de lucrări cât și de servicii (de asemenea concesiunilor miniere cu norme speciale ale altor legi). Nu sunt aplicate praguri.

Obiectul concesiunii îl poate reprezenta proprietățile statului sau municipiului dar, de asemenea, și proprietățile unor anumite organizații publice.

2.1. Distribuirea rolului între sectorul public și privat:

- (i) Concesionarul își asumă riscul construcției, gestionării și mentenanței (în cazul concesiunii de lucrări) sau riscul de management (în cazul concesiunilor de servicii); gestionarea și mentenanța acoperă disponibilitatea serviciului relevant

- și asigurarea continuității și calității în conformitate cu contractul de concesiune;
- (ii) Autoritatea/entitatea concedentă poate să îi facă concesionarului o plată de despăgubire pentru o parte din cheltuielile de construcție/management/mentenanță când un preț acceptabil social pentru servicii trebuie obținut sau în cazul recuperării obiectului concesiunii în urma situațiilor de forță majoră – această posibilitate trebuie stabilită în cadrul hotărârii ce pornește procedura de acordare în funcție de eficiența economică așteptată a operațiunii de concesiune;
 - (iii) Concesionarul e posibil să furnizeze concedentului o plată de concesiune, luând în calcul un preț acceptabil a serviciilor – de asemenea, această posibilitate trebuie stabilită în cadrul hotărârii ce pornește procedura de acordare în funcție de eficiența economică așteptată a operațiunii de concesiune;

2.2. Pași în acordarea concesiunii includ:

- (i) Acțiuni de pregătire – această fază presupune realizarea de analize economice, juridice, tehnice și de mediu în vederea justificării concesiunii; inițiativa trebuie să aparțină atât autorității concedente cât și persoanei interesate;
- (ii) Procedura de acordare – în urma modificărilor din 2008, concesiunile sunt acordate numai în baza unei proceduri deschise;
- (iii) Încheierea unui contract de concesiune – contractul de concesiune este un acord pe termen lung care poate fi semnat pe o perioadă de până la 35 de ani. Această perioadă nu se poate prelungi. Contractele de concesiune pot fi modificate prin anexe scrise între părți conform unor condiții legislative specifice;
- (iv) În urma modificării din iulie 2008 – posibilitatea de a furniza o concesiune unei companii noi înființate (vehicul investițional) înregistrate între un organism public/o companie publică și candidatul cu oferta câștigătoare. Această condiție trebuie anunțată în hotărârea de pornește procedura de acordare care poate presupune de asemenea normele privind participarea și relațiile în compania nou înființată. Această nouă normă permite autorităților publice să folosească o singură procedură competitivă atât pentru a determina condițiile de acordare a contractului de concesiune cât și pentru ca sectorul privat să participe la entitatea ce realizează proiectul.

3. Achiziții Publice (PP)

3.1. Context

Piața achizițiilor publice în UE este evaluată la miliarde de euro și existența mecanismelor transparente, nediscriminatorie și competitive în vederea atribuirii de contracte publice este foarte importantă pentru funcționarea fără probleme a Pieței Interne. Tendința de creștere a numărului de proceduri și a valorii lor este de aproximativ 20%. Datorită creșterii economice și a aportului de fonduri structurale de la UE, se așteaptă o creștere a cifrelor.

3.2. Cadru Legislativ

- (i) **Legislația UE** cuprinde principalele Directive Nr. 2004/18/EC (aplicabile autorităților publice – așa numitele "directive generale") și Nr. 2004/17/EC (aplicabile entităților contractoare ce operează în anumite sectoare – așa numitele "directive sectoriale") și Directivele de Remediere Nr. 89/665/EC și 92/13/EC (schimbată recent în decembrie 2007) care dispun accesul la protecție legală a persoanei interesate.
- (ii) **Legislație națională:** În februarie 2016, Adunarea Națională a Bulgariei a adoptat o nouă Lege a Achizițiilor Publice (PPA). Scopul adoptării unei întregi noi legi îl reprezintă obligația de a transpune două noi directive adoptate de Parlamentul European în 2014 – Directiva 2014/24 / EC abrogarea Directivei 2004/18/EC până la 18 aprilie 2017 și Directiva 2014/25 / EC (entități sectoriale), care abrogă Directiva 2004/17/EC.

În conformitate cu LPP, autoritățile contractoare sunt organisme de stat, autorități locale și regionale, organizații publice (organisme create pentru a servi intereselor publice și controlate de alte autorități contractoare sau finanțate în primul rând din fonduri publice).

Entitățile contractoare includ întreprinderile publice implicate în anumite domenii economice și alte organisme implicate în acele sectoare, având drepturi speciale sau exclusive. Domeniile economice sunt cele identificate în Directiva Nr. 2004/17/EC (apă, energie, transport și servicii poștale), exploatarea și extracția de petrol, gaz natural, cărbune și alți combustibili solizi, operarea aeroporturilor, porturi și alte baze pentru terminale folosite pentru transportul aerian, maritim sau pe căi interne de apă.

Persoanele fizice sau juridice locale sau străine, cât și grupări ale acestora pot participa la procedurile de achiziții publice în Bulgaria, fiind supuse câtorva limite (de ex. persoane declarate în insolvență sau candidați care au ca manageri sau membri ai consiliului persoane condamnate pentru anumite categorii de infracțiuni).

3.3. LPP stabilește următoarele tipuri de proceduri de atribuire:

- (i) Procedura deschisă – orice potențial furnizor poate face o ofertă;
- (ii) Procedura restrictivă – orice potențial furnizor poate solicita să participe dar numai cei selectați de autoritatea/entitatea contractoare pot face o ofertă;
- (iii) Dialog competitiv – orice potențial furnizor poate solicita să participe dar după o fază de selecție, autoritatea/entitatea contractoare alege operatorii cu care să înceapă un dialog cu scopul de identifica una sau mai multe soluții pentru a-i îndeplini nevoile; candidații cu soluții adecvate vor fi invitați astfel să își prezinte ofertele;
- (iv) O procedură de negociere (cu sau fără publicarea anunțului) – condițiile contractului sunt negociate între autoritatea/entitatea contractoare și furnizorii aleși de aceasta.

Principiul LPP este că autoritatea/entitatea contractoare urmează procedura deschisă sau restrictivă în toate cazurile în care nu există motive pentru a urmări un dialog competitiv sau proceduri de negociere. Ultima poate fi aplicată conform condițiilor stricte stabilite de LPP. Majoritatea procedurilor de atribuire în Bulgaria sunt deschise.

PARTEA a II a: GHID JURIDIC PENTRU ROMÂNIA

Conținut pentru partea română

Considerații sumare despre România70

PARTEA 1 –72

CAPITOLUL 1 –72

CAPITOLUL 2 –	93
Secțiunea 1 – Tran.....	93
Section 2 –	94
Secțiunea a 3 a –	102

CAPITOLUL 3 –	112
---------------------	-----

CAPITOLUL 4 – ... 122

Secțiunea 1 – Agricultură.....	123
--------------------------------	-----

Secțiunea	a	2	a	–
Turism.....				128

Secțiunea a 3 a - IT &	139
------------------------------	-----

PARTEA a 2 a –	146
CAPITOLUL 1 –	146

CAPITOLUL 2 –	155
---------------------	-----

Considerații Sumare despre România

România este un stat suveran situat în regiunea sud-estică a Europei, situată aproape de Europa de vest și Peninsula Balcanică. Suprafața României este de 238.391 km², reprezentând 4.8% din teritoriul Europei și 5.4 din teritoriul Uniunii Europene.

Frontierele țării se întind pe 3,149.9 km iar vecinii României sunt Republica Moldova (N-E), Ucraina (N), Ungaria (N-W), Serbia (S-W), Bulgaria (S).

Din perspectiva mediului natural geografic, România este o țară foarte bogată deoarece are munți, dealuri, câmpii și mare (în sud-estul țării se află Marea Neagră). România contează pe resurse importante de apă și resurse naturale (petrol, cărbune, gaz natural, minereuri feroase și de alt tip).

Cât despre populație, conform datelor oficiale, populația stabilă a României este în jurul a 20,000,000 locuitori. Capitala României se află la București, cel mai mare oraș al României și cel mai bun centru industrial și comercial al țării (populație de 1,883,425 oameni – al 10 lea oraș din Uniunea Europeană ca populație). Orașele principale ale României, cu populație de peste 100,000 de locuitori, sunt: Cluj-Napoca, Timișoara, Iași, Constanța, Craiova, Brașov, Galați, Ploiești, Oradea, Brăila, Arad, Pitești, Sibiu, Bacău, Târgu Mureș, Baia Mare, Buzău, Botoșani și Satu Mare. Este important de subliniat că zona muntoasă rurală măsoară 207,552 km², reprezentând 87.1% din suprafața totală a teritoriului, motiv pentru care agricultura este o ramură importantă în economia națională.

Considerăm cu tărie că, pentru un investitor străin, pentru a hotărî să investească în România, este foarte important pentru acesta să știe câteva aspecte despre istoria ei deoarece îi conturează de asemenea economia.

La mijlocul secolului 20, România a fost o monarhie constituțională cu sistem politic și economic, bazându-se pe instituții politice democratice. Din păcate, lucrurile s-au schimbat din cauza ocupației sovietice din cel de-al Doilea Război Mondial, când regimul comunist s-a instalat, eliminând libertatea individuală și proprietatea privată.

Economia României s-a aflat sub regimul comunist structurat în mare parte sub un sistem totalitar concentrat pe o economie puternic centralizată și naționalizată. Regimul comunist a rezistat până în 1989 sub conducerea lui Nicolae Ceaușescu, când după Revoluție, România s-a întors la valorile sale tradiționale democratice, aflându-se într-o schimbare adâncă socio-economică și politică.

După revoluția din 1989, principalele obiective declarate de Guvernul României au fost transforme din nou proprietatea terenurilor în proprietate privată (prin retragerea Statului din principalele industrii) și contruirea unei economii de piață libere bazată de concurență.

La nivel național, după 1989, România și-a modernizat întreaga legislație – o nouă Constituție și noi coduri au fost adoptate (Constituția din 1991 a fost modificată în 2013, Noul Cod Civil a fost legiferat în 2011, Noul Cod de Procedură Civilă a fost legiferat în 2013, Noul Cod Penal și Noul Cod de Procedură Penală au fost legiferae în 2014, Noul Cod Fiscal și Noul Cod de Procedură Fiscală au fost legiferae în 2015).

La nivel internațional, România este membru a numeroase organizații, printre care menționăm: Organizația Națiunilor Unite (1955), Consiliul Europei (1993), Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (2004), Organizație pentru Securitate și Cooperare în Europa (2003), Uniunea Europeană (2007). România este de asemenea membru al Băncii Mondiale, Fondului Monetar Internațional, Băncii Europene de Reconstrucție și Dezvoltare și Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică.

Ne dorim cu tărie ca această prezentare ce prezintă mediul de afaceri din România să reprezinte o invitație puternică pentru a investi în România.

Cu toate acestea, subliniem faptul că prezentul ghid juridic reprezintă o descriere generală a anumitor subiecte, și nu oferă nicio părere juridică pe care terțe persoane pot conta. Recomandăm cu tărie ca orice terță parte să apeleze la consultanță juridică specializată și constantă dacă dorește să investească în România.

Rămânem la dispoziția dumneavoastră pentru orice informații suplimentare doriți în acest proiect.

BIROUL DE AVOCATURĂ CLIZA

PARTEA 1 – CADRU JURIDIC
CAPITOLUL 1 – Drept corporativ

Vă rugăm să rețineți că firmele străine pot desfășura activități în România prin una din următoarele metode:

1. Prin intrarea în relații de afaceri cu parteneri români (de ex. contracte de distribuție cu companii românești)
2. Prin înființarea de filiale în una din formele prevăzute de lege (cea mai comună formă utilizată este societatea cu răspundere limitată, în mod special pentru că acțiunile sale pot fi deținute în totalitate de un asociat unic). Aceste filiale vor fi înregistrate ca persoane juridice românești și vor beneficia de același drepturi ca societățile deținute de cetățeni români (de ex. dreptul la a deține terenuri);
3. Prin deschiderea de birouri secundare cum sunt filialele, agențiile sau punctele de lucru. Birourile secundare înființate în România, înregistrate în mod corespunzător la registrul comerțului competent, sunt societăți fără personalitate juridică
4. Prin înființarea de birouri de reprezentanță, fără a fi recunoscute ca entitate juridică separată, deoarece nu sunt autorizate să desfășoare operațiuni comerciale în nume propriu. Aceste birouri de reprezentanță deschise în România vor fi autorizate de Ministerul român competent (în prezent Ministerul Mediului de Afaceri, Comerț și Antreprenariat).

1. Normativa Aplicabilă

Drept corporativ

- ☐ Legea Nr. 15/1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale;
- ☐ Legea Nr. 26/1990 privind registrul comerțului;
- ☐ Legea Nr. 31/1990 privind societățile comerciale (în continuare "Legea Companiilor");
- ☐ Decretul-Lege Nr. 122/1990 privind autorizarea și funcționarea în România a reprezentanțelor societăților comerciale și organizațiilor economice străine;
- ☐ Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 30/1997 privind regiile autonome;
- ☐ Legea Nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției;
- ☐ Legea Nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice

- ☐ Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale;
- ☐ Norme Metodologice privind modul de ținere a registrelor comerțului, de efectuarea a înregistrărilor și de eliberarea a informațiilor aprobate de Ministerul de Justiție Nr. 2594/2008;
- ☐ Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 116/2009 pentru instituirea unor măsuri privind activitatea de înregistrare în registrul comerțului;
- ☐ Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 32/2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 297/2004 privind piața de capital.

Legea concurenței

- ☐ Legea Nr. 21/1996 privind concurența.
Procedura de Insolvență
- ☐ Regulamentul Consiliului (CE) Nr. 1346/2000 privind procedurile de insolvență;
- ☐ Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 46/2013 privind criza financiară și insolvența unităților administrativ-teritoriale;
- ☐ Legea Nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

2. Entități corporative

În România, activitățile comerciale pot fi desfășurate de întreprinderi sau persoane fizice cu sau fără personalitate juridică distinctă; companii, regii autonome, grupuri economice de interes (europene), persoane autorizate, întreprinderi individuale și asociații familiale.

În plus, noul Cod Civil recunoaște, de asemenea, existența unor întreprinderi fără personalitate juridică: societăți civile sau companii mixte (dacă este necesar, acționarii pot decide să le transforme în companii cu personalitate juridică).

3. Companii

Reglementate în principal de Dreptul Corporativ, companiile românești pot fi clasificate conform naționalității și formei juridice. Indiferent de naționalitatea acționarului său, vor obține cetățenie română toate companiile înregistrate conform legilor române și care au sediul social în România.

Dacă decid să înregistreze o companie în România, fondatorii săi pot alege între următoarele forme de companii (deși primele trei forme nu sunt foarte des alese):

- i. ☐ societăți în nume colectiv;
- ii. ☐ societate în comandită simplă;
- iii. ☐ societate în comandită pe acțiuni;
- iv. ☐ societate pe acțiuni; și
- v. ☐ societate cu răspundere limitată.

3.1. Înființarea și Înregistrarea

În vederea înființării unei noi companii, următoarele cerințe sunt obligatorii:

- a) Acționarii săi pot fi persoane fizice și/sau juridice, indiferent de cetățenia sau naționalitatea lor.

Pentru a înființa o companie, acționarii trebuie să aibă capacitate legală totală (adică să nu li se fi restricționat abilitatea de a deține și exercita orice tip de drepturi și obligații), și să aibă reputație bună (adică să nu fi fost condamnați pentru anumite infracțiuni ca gestiune frauduloasă, încălcarea încrederii, fals, uz de fals, corupție, delapidare, evaziune fiscală).

Din experiența noastră, subliniem că cele mai comune forme de companii românești sunt fie societăți cu răspundere limitată (de la unul la cincizeci de acționar) sau societate pe acțiuni (cel puțin doi acționari, fără restricții legate de numărul maxim de acționari).

E de prezicat că o persoană fizică sau o entitate juridică pot fi acționari unici a unei singure societăți cu răspundere limitate românești, în timp ce o societatea cu răspundere limitată nu poate avea ca unic asociat altă societatea cu răspundere limitată cu unic asociat.

- b) În funcție de forma companiei alese de membrii fondatori, documentele constituționale ale unei companii românești pot consta în:

- ☐ regulament intern (pentru societățile cu răspundere limitată cu unic acționar);
- ☐ statut al societății (pentru societăți în nume colectiv și societățile în comandită simplă);
- ☐ regulament intern și statut al societății (ca documente distincte) sau act constitutiv (ca document singur – pentru societățile pe acțiuni și societățile cu răspundere limitată cu cel puțin doi acționari);

După cum se poate intui, cel mai frecvent document de constituire este actul constitutiv, care trebuie încheiat în scris și semnat de toți acționarii (fie personal sau prin reprezentant). Actul constitutiv trebuie autentificat la notar dacă:

- ☐ un bun imobiliar este donat în natură capitalului social la momentul înființării companiei;
- ☐ o societate în nume colectiv sau o societate în comandită simplă este înființată;
- ☐ o societate pe acțiuni este constituită prin înregistrare publică.

Conform legii, actul constitutiv al companiei trebuie să includă, printre altele, următoarele:

- ☐ date de identificare ale acționarilor:
 - o în cazul persoanelor fizice: nume, prenume, cod numeric personal, locul și data nașterii, adresa și cetățenia;

- o în cazul persoanelor juridice: denumirea, sediul social, naționalitatea, număr de ordine de la Registrul Comerțului sau codul unic de înregistrare (european);
- ☐ denumirea, forma și sediul social al companiei;
- ☐ durata companiei;
- ☐ obiectul social al companiei, domeniul principal al activității și activitatea principală;
- ☐ valoarea capitalului social subscris și vărsat și contribuția fiecărui acționar; natura și valoarea tuturor bunurilor ce reprezintă contribuția în natură la capitalul social, metoda de evaluare și numărul de acțiuni alocate în schimbul unei astfel de contribuții;
- ☐ numărul și valoarea nominală a acțiunilor;
- ☐ datele de identificare ale directorilor, funcțiile lor, modul de exercitare a unor astfel de funcții și drepturile lor de a reprezenta compania;
- ☐ datele de identificare pentru primii cenzori sau primul auditor al companiei (obligatoriu pentru societatea pe acțiuni);
- ☐ acțiunea fiecărui acționar la profit și pierderi;
- ☐ birouri secundare;
- ☐ procedura de dizolvare și lichidare a companiei.

Actul constitutiv al fiecărei companii, la constituire sau în timpul funcționării sale [dacă actul constitutiv trebuie modificat de acționar(i)], trebuie publicat în Monitorul Oficial al României pentru ca terții să fie informați.

- c) Capitalul social al companiei trebuie subscris și vărsat de către acționarii săi prin contribuții în:
- ☐ numerar: obligatoriu pentru toate formele de companii;
 - ☐ natură: admis pentru toate formele de companii dacă pot fi evaluate și pot fi transferate în folosința companiei; și/sau
 - ☐ creanțe (după caz): nepermise în societăți în comandită pe acțiuni, societăți cu răspundere limitată și societăți pe acțiuni înființate prin înregistrare publică. Trebuie menționat că acționarii care aduc creanțe companiei, vor fi răspunzători în cadrul companiei în cazul în care creanțele respective nu sunt achitate de debitorul lor.

Societățile cu răspundere limitată sau societățile pe acțiuni nu pot accepta ca întreprinderile acționarilor să lucreze pentru companie ca o contribuție la capitalul său.

Capitalul social minim al:

- societăților pe acțiuni este de RON 90,000 (la fiecare doi ani, Guvernul Român poate decide să ajusteze nivelul minim pentru ca valoarea sa să fie echivalentul a EUR 25,000). La momentul înființării, fiecare acționar trebuie să plătească cel puțin 30% din capitalul social subscris, în timp ce restul de 70% poate fi vărsat în maxim 12 luni de la data înregistrării companiei pentru acțiunile emise în schimbul contribuțiilor în numerar, sau în termen de 24 de luni, pentru acțiunile emise în schimbul oricărei contribuții în natură. Capitalul social este reprezentat de acțiuni emise de companie, care pot fi nominative sau la purtător. Acțiunile nominative pot fi emise atât sub formă materială sau nematerială, în cazul din urmă fiind înregistrate în contul acționarului sau în registrul acționarului. Actul constitutiv al companiei stabilește dacă acțiunile sunt la purtător sau acțiuni nominative (acțiuni nominative materiale sau nemateriale). Valoarea nominală a unei acțiuni nu poate fi mai mică de RON 0.10 fiecare;
- societăților cu răspundere limitată este de RON 200 (aprox. EUR 44), împărțit în acțiuni egale a căror valoare nu poate fi mai mică de RON 10 fiecare.
- d) Denumirea societății poate conține unul sau mai multe cuvinte sau litere urmate de indicarea tipului companiei sau de acronimul român [de ex. "Banca Transilva S.A." (societate pe acțiuni) sau "N.E.X.T. S.R.L." (societate cu răspundere limitată)]. Orice denumire comercială nouă trebuie să fie diferite de cele existente înregistrate la registrul comerțului. Dacă acționarii doresc să folosească în denumirea comercială anumite cuvinte ca "Român" sau "național" (de ex. Sephora Romania S.A.), este necesară aprobarea anterioară în acest sens de la Secretariatul General al Guvernului României.
- e) Compania poate înregistra o siglă ca semn al său distinctiv grafic, literal sau figurativ sau un nume care să fie folosit pentru a deosebi o societate comercială de alta de același tip. Dacă acționarii decid să înregistreze o siglă, trebuie să fie diferită de celelalte sigle înregistrate la același registru al comerțului, pentru aceeași afacere, cât și de siglele altor companii de pe piața unde societatea respectivă își desfășoară activitatea.
- f) Acționarii ar trebui să stabilească sediul social al companiei într-un loc nefictiv, pentru cea mai bună funcționare a companiei. Dacă structura și suprafața locului nu le permit mai multor companii să își desfășoare activitățile în camere diferite (sau chiar zone foarte clar separate), atunci mai multe companii nu își pot avea sediul în același loc. Din acest motiv, contractul încheiat pentru sediul social (de ex. contract de închiriere, contract de vânzare-cumpărare) trebuie înregistrat la autoritățile fiscale corespunzătoare, care vor emite un certificat pe care va atesta dacă alte companii și-au înregistrat sediul social la aceeași adresă.
- g) Obiectul social al companiei este stabilit în documentele de constituire ale companiei. Numai adunarea generală a acționarilor poate schimba obiectul social al companiei.

- h) Este de menționat că pentru înființarea unei companii, acționarii români și reprezentanții legali ai companiei trebuie să prezinte certificate fiscale de înregistrare care sunt obținute de obicei de la registrul comerțului respectiv.

Pentru acționarii străini, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, dacă nu sunt înregistrați din punct de vedere fiscal în România, atunci nu sunt obligați să prezinte un certificat fiscal în vederea înființării companiei. În acest sens, este necesar ca persoanele respective să prezinte o declarație fiscală dată în fața unui notar public (în care manifestă că nu comis delictе și nu s-au aflat în situații ca cele supuse înregistrării în registrul fiscal și că nu s-au înregistrat în scop fiscal în România).

- i) Deși o companie poate fi înființată pentru o perioadă determinată sau nedeterminată, durata companiei este prevăzută în documentele de constituire ale companiei. Dacă este necesar, durata companiei poate fi modificată prin decizia acționarului unic sau a adunării generale a acționarilor.

3.2. Înregistrarea la Registrul Comerțului

De obicei, companiile sunt constituite pe loc, când capitalul nu este obținut pentru public (cu excepția companiilor deținute public constituite ca societăți pe acțiuni care pot fi constituite imediat sau prin înregistrare publică).

Pentru a înregistra compania, trebuie îndeplinite mai multe formalități: elaborarea actului de constituire de către fondator, subscrierea și vărsarea capitalului social al companiei, și înregistrarea noii companii la registrul comerțului corespunzător (în funcție de locul sediului social, se va decide jurisdicția registrului comerțului). Dacă documentația necesară este elaborată și completată corect, procedurile de înregistrare vor dura câteva zile iar după încheierea procedurilor de înregistrare, fondatorii vor primi un certificat de înregistrare ce atestă astfel că a fost înființată în mod legal compania. Taxele de înființare datorate registrului comerțului nu sunt foarte mari, fiind reduse din februarie 2017 (adică aprox. EUR 40).

Dacă acționarii decid de asemenea să deschidă filiale sau unități secundare, agenții, subsidiare sau puncte de lucru, în România și în străinătate, aceasta se poate realiza la același registru al comerțului unde a fost înregistrată compania.

3.3. Structuri de Conducere și Comerciale

Luând în considerare faptul că în practică cele mai folosite forme de companii în România sunt societățile pe acțiuni și societățile cu răspundere limitată, în scopul acestui ghid juridic, trebuie să le acordăm o atenție sporită.

3.3.1. Societățile pe Acțiuni

a) Adunarea Generală a Acționarilor

Acționarii unei societăți pe acțiuni vor lucra în adunări generale ale acționarilor care pot fi ordinare (organizate o dată pe an, nu mai târziu de 5 luni de la data încheierii fiecărui an fiscal) sau extraordinare (organizate oricând este necesar).

Conform structurii de management a societăților pe acțiuni, adunările generale ale acționarilor vor convoca de (i) consiliul de administrație, (ii) directorat sau (iii) la cererea unui acționar care deține mai mult de 5% din capitalul social.

Conform Dreptului Corporativ, funcțiile adunării generale ordinare includ:

- ☐ discutarea, aprobarea și modificarea declarațiilor fiscale anuale, după revizuirea raportului prezentat de consiliul de administrație/directorat și consiliul de supraveghere, de cenzori/auditori financiari;
- ☐ stabilirea dividendelor;
- ☐ numirea și revocarea membrilor din consiliul de administrație/consiliul de supraveghere, cât și a cenzorilor;
- ☐ stabilirea remunerației pentru membrii consiliului de administrație/consiliului de supraveghere, cât și pentru cenzori, dacă nu este prevăzută în actul constitutiv;
- ☐ aprobarea hotărârilor privind răspunderea legală a membrilor din consiliul de administrație/directorat;
- ☐ stabilirea bugetului de venituri și cheltuieli și planificarea activității pentru următoarea perioadă financiară;
- ☐ aprobarea hotărârilor privind gajarea, închirierea sau anularea înregistrării unităților companiei.

Hotărârile adunării generale ordinare vor fi considerate valide dacă:

The resolutions of the ordinary general meetings shall be valid if:

- ☐ la prima convocare: (1) acționare ce reprezintă cel puțin 1/4 din totalul numărului de drepturi de vot sunt prezenți la ședință, și (2) hotărârile sunt adoptate cu majoritate de voturi exprimate (dacă actul constitutiv nu prevede un număr mai mare de cvorum sau majoritate);
- ☐ la a doua convocare: (1) nu este necesar un anumit cvorum, și (2) hotărârile sunt adoptate cu majoritate de voturi exprimate. Este de subliniat faptul că la a doua convocare, actul constitutiv al companiei nu poate prevedea un cvorum minim sau o majoritate mai mare.

Adunările generale extraordinare vor fi convocate dacă este absolut necesar să se ia decizii referitoare la, printre altele:

- ☐ orice modificare a actului constitutiv al companiei (de ex. modificarea formei legale, schimbarea sediului social, mărirea de capital social);
- ☐ transformarea acțiunilor la purtător în acțiuni nominative sau invers (după caz);
- ☐ aprobarea oricărei operațiuni prin care directorul unei companii achiziționează sau înstrăinează bunuri de la sau pentru companie, în schimbul unei sume de bani sau din alt motiv a căror valoare reprezintă cel puțin 10% din capitalul social subscris.

Hotărârile adunării generale extraordinare vor fi valide dacă:

- ☐ la prima convocare: (1) acționare ce reprezintă 1/4 din numărul total al drepturilor de vot se prezintă la ședință și (2) hotărârile sunt adoptate cu majoritate de voturi exprimate;
- ☐ la a doua convocare: (1) acționarii ce reprezintă 1/5 din numărul total al drepturilor de vot se prezintă la ședință și (2) hotărârile sunt adoptate cu majoritatea de voturi exprimate.

Este de subliniat faptul că în vederea modificării obiectului social principal al companiei sau a modificării formei sale legale, a scăderii sau măririi de capital social al companiei, a procedării la fuziune, diviziune sau dizolvare a companiei, este necesar să se adopte hotărârile cu o majoritate de cel puțin 2/3 din voturile exprimate (dacă actul constitutiv nu prevede un cvorum mai mare și cerințe pentru votare).

Orice persoană care justifică un interes legitim poate contesta hotărârile adunării generale a acționarilor, printr-o acțiune bazată pe nulitate absolută care nu este limitată în timp, cu anumite excepții.

b) Conducere Executivă

Legislația română oferă societăților pe acțiuni posibilitatea să aleagă între două sisteme de conducere: sistemul unitar (condus de unul sau mai mulți directori organizați ca un consiliu de administrație, întotdeauna un număr impar) și sistemul dualist (condus de un director și un consiliu de supraveghere).

În ambele cazuri, directorii pot fi atât cetățeni români cât și străini, și primii directori vor fi numiți prin actul constitutiv inițial. Directorii unei societăți pe acțiuni (în sistem unitar), și membrii unui directorat (în sistem dualist) sunt persoane fizice, deși subliniem faptul că o companie poate fi desemnată ca director sau membru al consiliului de supraveghere.

Este important de subliniat că directorii, managerii unei companii pe care directorii i-au delegat cu funcții de conducere, și membrii directoratului nu pot fi angajați de companie în calitate de angajați.

Ca o diferențiere între cele două sisteme de conducere, este important de menționat că, pe de-o parte, directorii și membrii consiliului de supraveghere sunt numiți și revocați în mod exclusiv de adunarea generală ordinară a acționarilor, pe de altă parte, membrii directoratului sunt numiți și revocați de consiliul de supraveghere al companiei (dacă în actul constitutiv al companiei respective nu s-a stipulat că membrii directoratului pot fi revocați de asemenea de adunarea generală ordinară a acționarilor).

Durata mandatului membrilor din consiliul de directori, directoratul și consiliul de supraveghere este stabilită prin actele de constituire și nu poate depăși patru ani în mod normal, cu excepția situației primilor membri din consiliul de administrație și din consiliul de supraveghere care nu pot deține funcție mai mult de doi ani. Fiecare

director, membrul al directoratului și al consiliului de supraveghere trebuie să aibă asigurare validă pentru răspundere profesională.

Având în vedere că directorii trebuie să lucreze împreună, sunt răspunzători împreună față de companie pentru:

- ☐ realitatea plății contribuțiilor realizate de acționari, cât și pentru plata dividendelor;
- ☐ dovada existenței registrelor contabile prevăzute de lege și că acestea sunt ținute în mod corespunzător;
- ☐ respectarea întocmai a oricărei hotărâri adoptate de adunarea generală a acționarilor;
- ☐ respectarea întocmai a tuturor obligațiilor stipulate fie de lege fie de documentele de constituire.

Consiliul de administrație poate, conform legii, să delege funcțiile sale unuia sau mai multor directori executivi (unul dintre ei fiind numit director general), numit din interiorul sau exteriorul consiliului de administrație. Dacă actul constitutiv nu interzice aceasta, printr-o decizie a adunării generale a acționarilor, președintele consiliului de administrație poate numi director general al companiei respective. De obicei, realizarea operațiunilor ce trebuie îndeplinite de companie se încredințează unuia sau mai multor directori care sunt angajați ai companiei respective. În cazul în care un angajat este numit director executiv al companiei, contractul său de muncă va fi suspendat.

Conform Legii Societăților Comerciale, calitățile cu care sunt investiți directorii vor înceta la expirarea mandatului sau înainte (de ex. revocare, incapacitate sau incompatibilitate, demisie, deces sau imposibilitate psihică).

Legea Societăților Comerciale dispune cîvorumul ședințelor consiliului de administrație este realizat dacă cel puțin jumătate din membrii săi sunt prezenți la ședință (dacă nu este prevăzut altfel în actul constitutiv), și deciziile sunt adoptate în mod valid prin majoritate de voturi ale membrilor ce sunt prezenți la ședință. Aceleași condiții sunt aplicate membrilor directoratului sau consiliului de supraveghere. În cazul în care actul constitutiv nu prevede altfel, trebuie reținut că președintele consiliului de administrație sau al consiliului de supraveghere are votul decisiv. Trebuie subliniat că președintele consiliului de administrație, care este de asemenea un director executiv al companiei, nu poate avea votul decisiv.

c) Controlul Operațiunilor Companiei

Conform legii, cenzorii aleși de adunarea generală a acționarilor va asigura controlul societăților pe acțiuni. Dacă actul constitutiv nu prevede altfel, o societate pe acțiuni românească va fi controlată de cel puțin trei cenzori (și un substitut), numărul lor fiind mereu impar.

Cenzorii pot fi acționari ai companiei (cu excepția situației cenzorilor experți contabili, care pot fi terți, practicându-și profesia individual sau în asociere). În cadrul societăților pe acțiuni ale statelor, unul dintre cenzori trebuie să fie un reprezentant al Ministerului de Economie.

Luând în considerare caracterul intuitu personae al mandatului, cenzorii nu pot fi înlocuiți cu altă parte pentru a-și îndeplini sarcinile și obligațiile.

Conform legii, cenzorii trebuie:

- ☐ să supravegheze administrarea companiei;
- ☐ să verifice ținerea corectă a registrelor contabile;
- ☐ să verifice felul în care s-a realiza evaluarea activelor.

În cazul în care legea prevede că o societate pe acțiuni are obligația să auditeze declarații financiare, acele declarații trebuie auditate de auditori financiari, care pot fi persoane fizice sau juridice.

3.3.2. Societăți cu Răspundere Limitată

a) Adunarea Generală a Acționarilor

Pentru societățile cu răspundere limitată, pentru a adopta hotărâri, legea prevede un vot al majorității duble: al acționarilor și acțiunilor. Această majoritate dublă poate fi eliminată prin intermediul actului constitutiv.

b) Controlul Operațiunilor Companiei

De obicei, acționarii care nu sunt directori ai companiei, controlează operațiunile societății cu răspundere limitată, dar dacă acționarii doresc, pot numi unul sau mai mulți cenzori printr-o adunare generală. Numirea de cenzori în societățile cu răspundere limitată este obligatorie când există peste șaisprezece acționari, cu excepția situației în care compania are o obligație legală să auditeze situațiile sale financiare, caz în care va fi numit un auditor financiar.

c) Transfer de Acțiuni

Transferurile de acțiuni sunt gratuite între acționari. În schimb, transferurile de acțiuni către persoane din afara companiei, sunt posibile dacă sunt aprobate de un număr de acționari ce reprezintă 3/4 din capitalul social. În astfel de cazuri, decizia acționarului de aprobare a transferului de acțiuni trebuie publicat în Monitorul Oficial al României pentru a informa creditorii/terții interesați solicitând daune pentru transferul respectiv, putându-se opune acestuia și solicita companiei sau acționarilor să acopere daunele. Transferul de acțiuni va fi realizat, dacă nu se depune nicio contestație, în termen de 30 de zile de la publicarea deciziei acționarului de aprobare a transferului respectiv sau, dacă este depusă o contestație, la data comunicată

printr-o hotărâre judecătorească prin care contestația a fost respinsă de o instanță competentă.

În plus, trebuie reținut că transferul de acțiuni către persoane din afara companiei prin succesiune testamentară sau legală, nu necesită aprobare conform legii.

3.4. Distribuirea Profitului

Dacă actul constitutiv nu prevede altfel, acționarii vor primi dividende din profitul real, proporțional cu capitalul lor vărsat.

3.5. Sancțiuni Civile și Penale

A se reține că legea română prevede o serie de sancțiuni civile și penale împotriva persoanelor care încalcă prevederile sale care reglementează companiile (majoritatea sancțiunilor sunt pentru persoane care exercită managementul și conducerea companiei).

4. Dobândirea de Companii deja Înființate, prin Fuziuni și Proceduri de Achiziții

Un investitor poate începe să dezvolte afaceri în România de asemenea în companii românești deja înființate, prin fuziuni sau proceduri de achiziții. Pentru a nu avea nicio problemă în acest sens, fiecare investitor trebuie să analizeze dacă investiția respectivă poate fi considerată conform Legii României și Legii Europene a Competiției, o concentrare economică:

- ☐ două sau mai multe companii, anterior independente, fuziune; sau
- ☐ una sau mai multe persoane ce controlează cel puțin o companie, sau una sau mai multe companii preiau controlul direct sau indirect a întregului sau a unor părți ale uneia sau mai multor companii, indiferent de metoda folosită în preluarea acestui control.

Legea Română a Concurenței prevede că o notificare de fuziune trebuie prezentată la Consiliul Român al Concurenței dacă cerințele următoare privind valorile cifrei de afaceri, în anul calendaristic anterior tranzacției, sunt îndeplinite în mod cumulativ:

- ☐ cifra de afaceri combinată a companiilor implicate în tranzacție depășește echivalentul în RON a 10,000,000 EUR, și
- ☐ fiecare dintre companiile implicate în tranzacție a înregistrat în România o cifră de afaceri în RON mai mare decât echivalentul a 4,000,000 EUR.

Dacă pragurile de mai sus sunt atinse, o notificare și documentația justificativă trebuie prezentate înaintea implementării concentrării.

5. Companiile Europene

În România operează de asemenea companii europene cu sediul în România și care sunt guvernate de prevederile Regulamentului (CE) Nr. 2157/2001 al Consiliului privind Statutul unei Companii Europene. Aceste companii europene se pot înregistra într-unul din statele membre ale Uniunii Europene și își pot transfera sediul în alt stat membru.

O companie europeană care are sediul în România dobândește statut juridic de la data înregistrării la registrul comerțului competent, dacă este încheiat un acord privind implicarea angajaților în activitatea companiei.

6. Regiile Autonome

Regiile Autonome sunt organizate și elaborate pentru a opera în sectoare strategice ale economiei naționale, cum ar fi în energie, exploatarea gazelor naturale, industria de apărare, sectorul minier, transportul pe căi ferate, cât și în anumite zone ce aparțin de alte sectoare stabilite de Guvern (fiind considerate companii publice de utilități).

Majoritatea regiilor autonome au fost reorganizate sub forma companiilor, în baza planurilor de restructurare elaborate de autoritățile române.

7. Grupuri Economice de Interes și Grupuri Europene Economice de Interes

Acestea sunt asocieri cu statut juridic și obiect social, între două sau mai multe entități sau persoane fizice, înregistrate pe o perioadă determinată, având drept scop promovarea și dezvoltarea activității economice a membrilor lor.

Grupul Economic de Interes este înființat printr-un acord în formă autenticată, semnat de membrii săi (maxim douăzeci de membri). Dobândește statut juridic de la data înregistrării sale la registrul comerțului.

Deși aceste grupuri nu urmăresc obținerea unui profit pentru sine, dacă se generează un profit, va fi împărțit între membrii grupului.

În plus, Grupurile Europene Economice de Interes cuprind:

- ☐ două entități cu conducerea centrală a activității lor statutare situată State Membre diferite;
- ☐ două persoane fizice care își desfășoară activitățile în State Membre diferite; sau
- ☐ o entitate, a cărei conducere centrale a activității sale statutare este situată într-un Stat Membru, și o persoană fizică ce își desfășoară activitatea sa principală în alt Stat Membru.

8. Persoane Fizice Autorizate, Întreprinderi Individuale și Întreprinderi Familiale

Legea din România permite ca persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale să desfășoare activități economice, dacă sunt autorizate să realizeze astfel de activități în orice sector, profesie sau ocupație, cu excepția acelor activități care sunt supuse unei legislații speciale sau sunt interzise prin lege. Pentru a fi recunoscute ca atare, persoanele respective trebuie înregistrate la registrul comerțului și la autoritățile fiscale locale.

Persoana fizică autorizată și întreprindere individuală își încetează activitățile respective și le sunt anulate înregistrările la registrul comerțului în caz de deces, la cererea, în cazul în care documentele pe care s-a bazat înregistrarea au fost invalidate prin hotărâri judecătorești irevocabile și dacă o persoană fizică sau juridică prejudiciată ca efect al înregistrării respective solicită anularea înregistrării de la registrul comerțului.

Întreprindere familială își încetează activitatea și le este anulată înregistrarea la registrul comerțului dacă mai mult de jumătate din membrii săi decedează, se retrag sau solicită încetarea sa, cât și în situația în care documentele pe care s-a bazat înregistrarea au fost invalidate prin hotărâri judecătorești irevocabile și dacă o persoană fizică sau juridică prejudiciată ca efect al înregistrării întreprinderii familiale solicită anularea înregistrării de la registrul comerțului.

9. Fonduri de Capital Privat

În ultimii ani s-a putut observa că piața din România este interesată să atragă fonduri de capital privat deoarece furnizează surse de lichidități importante în economie care nu ar putea fi obținute prin decât prin datorii. Este evident că fondul privat de capital are o influență pozitivă asupra economiei, contribuind la restructurarea și revitalizarea companiilor românești existente.

Conform statisticilor disponibile în România, totalul investițiilor de capital privat au fluctuat în mare între 2007-2016. Cea mai mare valoare totală a investițiilor de capital privat a fost înregistrată în 2008, când a fost înregistrat un total al investițiilor de capital privat de EUR 210 milioane. În 2016, totalul investițiilor de capital privat a atins valoarea de EUR 108.29 milioane.

România și-a aliniat legislația la legislația europeană în acest sector prin adoptarea Ordinanței de Urgență a Guvernului Nr. 32/2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 297/2004 privind piața de capital.

În România, cele mai active fonduri de capital privat sunt Enterprise Investor, Ged Capital, Global Finance, Axxess Capital, Abris Capital, 3 TS Capital Partners.

10. Procedura de Insolvență

Din 2014, România beneficiază de o nouă lege privind insolvența, Legea Nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, care, prin unificarea unei serii de piese relevante ale legislației, încurajează revenirea companiilor viabile.

10.1. Organismele Oficiale Implicate în Procedura de Insolvență

Conform legii, organismele oficiale ce implementează procedura de insolvență sunt adunarea creditorilor, administratorul special, administratorul judiciar, lichidatorul, judecătorul sindic și instanța judecătorească.

10.2. Categoriile de Entități Supuse Procedurii de Insolvență

Legea din România prevede două proceduri de insolvență: o procedură generală și o procedură simplificată.

Procedura generală de insolvență se aplică tuturor întreprinderilor (inclusiv regiile autonome), cu excepția celor care practică profesii libere sau care sunt supuse unor reguli speciale.

Procedura simplificată de insolvență se aplică unei serii de categorii de persoane:

The simplified insolvency procedure applies to several categories of persons:

- ☐ întreprinderi individuale înregistrate la registrul comerțului, cu excepția celor care practică profesii liberale;
- ☐ asociații familiale;
- ☐ întreprinderilor care pot fi supuse procedurii generale de insolvență, dar care îndeplinesc cel puțin una din următoarele condiții:
 - o nu au active în patrimoniul lor;
 - o documentele lor de constituire sau documentele contabile nu pot fi găsite;
 - o directorul lor nu poate fi găsit;
 - o sediul lor nu mai există sau nu mai corespunde adresei de la registrul comerțului.
- ☐ entități care au fost supuse dizolvării voluntare, înaintea prezentării cererii de a începe procedurile de insolvență;
- ☐ debitori care au declarat în cererea prezentă în instanță intenția lor de a intra în procedura de faliment;
- ☐ orice entitate sau persoană fizică ce desfășoară activități economice și care nu a obținut autorizația necesară în vederea exploatării unei companii și nu este înregistrată la registrul special pentru publicitate.

10.3. Condiții Obligatorii în urma Procedurii de Insolvență

Două condiții obligatorii trebuie îndeplinite cumulativ pentru a începe creditorii procedura de insolvență împotriva debitorului:

- ☐ creditorul trebuie să aibă o creanță care este concretă, lichidă și restantă pentru mai mult de 60 de zile;
- ☐ pentru creanțe rezultate din relații comerciale – să depășească suma de RON 40,000 (aprox. EUR 8,900) sau, în cazul creanțelor rezultate din relații de muncă – echivalentul a șase salarii brute medii pe economie/angajat.

Dacă aceste două condiții sunt îndeplinite, atunci debitorul trebuie să depună o cerere în vederea începerii procedurii de insolvență în termen de 30 de zile de la data la care s-a produs starea de insolvență (adică insuficiența fondurilor disponibile pentru plata unor datorii concrete, lichide și restante).

Trebuie reținut că starea de insolvență se înțelege de la sine dacă debitorul nu își plătește datoria după 60 de zile de la data scadenței. În plus, starea de insolvență se presupune a fi iminentă dacă există dovada că debitorul nu poate să își plătească datoria la data scadență cu lichiditățile disponibile.

10.4. Proceduri

Două proceduri sunt prevăzute de lege pentru debitorii care nu pot să își plătească datoriile:

- ☐ procedură de reorganizare judiciară pentru a salva afacerea debitorului;
- ☐ procedura de faliment pentru a lichida activele debitorului și pentru a plăti datoriile restante.

Debitorii care se află în procedură generală de insolvență vor urma ambele proceduri de mai sus: vor intra mai întâi în procedură de reorganizare, și în cazul eșecului acestei proceduri, vor intra în procedura de faliment. Cât despre debitorii cărora li se aplică procedura simplificată de insolvență, este de menționat că vor intra direct în procedura de faliment sau după o perioadă de 20 de zile de observație.

10.4.1. Procedura de Reorganizare Judiciară

În această situație specială, afacerea debitorului va fi organizată după apobarea unui plan de organizare de către creditorii săi și după confirmarea de către instanța judecătorească competentă. Trebuie reținut că activitatea debitorului în această perioadă este condusă de un administrator special, ales de adunarea generală a acționarilor și este supravegheată de un administrator judiciar numit de judecătorul sindic.

Dacă planul de reorganizare nu este aprobat de către creditori sau dacă debitorul nu respectă planul respectiv, atunci debitorul se va supune unei proceduri de faliment.

10.4.2. Procedura de Faliment

Judecătorul sindic va decide ca procedura de faliment să fie aplicată unui debitor în cazurile următoare:

- ☐ debitorul și-a exprimat intenția de a urma procedura simplificată;
- ☐ debitorul nu și-a exprimat dorința de a-și reorganiza activitatea;
- ☐ niciunul dintre subiecții de drept îndreptățiți nu a propus un plan de reorganizare sau planul propus nu a fost aprobat de creditori și confirmat de instanță;
- ☐ plata obligațiilor și alte obligații corespunzătoare nu sunt realizate conform condițiilor stabilite în planul de reorganizare sau activitățile întreprinse de debitor în timpul procedurii de reorganizare atrag pierderi patrimoniului său;
- ☐ raportul administratorului judiciar propunând începerea procedurii de faliment a fost aprobat;
- ☐ la cererea creditorului care are o creanță concretă, lichidă și restantă în fața debitorului, recunoscută de administratorul judiciar sau de instanță, care depășește suma de RON 40,000 (aprox. EUR 8,900). Dacă această sumă nu a fost plătită în termen de 60 de zile de la recunoașterea creanței;
- ☐ la cererea administratorului judiciar sau a oricărui alt creditor, dacă debitorul nu respectă prevederile planului de reorganizare sau dacă debitorul acumulează datorii către creditorii săi pe parcursul procedurii.

Procedura de faliment impune următoarele măsuri:

- (i) retragerea drepturilor debitorului de a-și administra afacerea;
- (ii) pregătirea unui inventar al activelor debitorului;
- (iii) numirea unui lichidator temporar care trebuie confirmat în continuare (în procedura generală), și confirmarea unui administrator judiciar ca lichidator (în procedura simplificată);
- (iv) stabilirea răspunderilor debitorului (de ex. elaborarea listei de creditori, verificarea activelor lor, elaborarea tabelului final al creditorilor);
- (v) realizarea lichidării (de ex. vânzarea activelor debitorului, achitarea impozitelor datorate, taxele de timbru și a cheltuielilor relaționate cu vânzarea);
- (vi) distribuirea sumelor rezultate din lichidare;
- (vii) terminarea procesului de lichidare.

11. Cerințe Administrative

După cum am menționat anterior, pentru a înregistra o companie conform legii din România, trebuie respectate o serie de cerințe administrative. În primul rând,

compania trebuie înregistrată la registrul comerțului și la autoritățile fiscale, și trebuie să aibă un cont banca.

În vederea înregistrării la registrul comerțului, fondatorii trebuie să completeze o declarație specială prin care declară pe propria răspundere că știu și respectă prevederile legale din următoarele domenii: sanitar, sanitar-veterinar și cel al siguranței alimentare, protecției mediului și protecția muncii. Legea prevede obligația entităților juridice să aplice pentru emiterea unui permis sau autorizații de mediu în cazul în care doresc sau intenționează să desfășoare o activitate cu un potențial impact asupra mediului. În acest sens, trebuie reținut că legea enumeră în mod expres activitățile economice și sociale care au cu siguranță un impact asupra mediului. Procedura de obținere a autorizației este publică.

În plus, în funcție de obiectul activității economice a unei noi companii, legea poate prevede să fie obținute licențe speciale pentru a putea opera în domeniul respectiv. De exemplu, dacă o companie dorește să opereze ca o organizație pentru transfer de responsabilitate, atunci o cerință administrativă specială este să obțină autorizația respectivă de la o comisie specială a Ministerului Mediului (de ex. o companie, ce operează conform Ordinului nr. 932/2016, pentru preluarea responsabilității gestionării deșeurilor de ambalaje, trebuie să aplice pentru autorizație la Comisia Română pentru Deșeuri de Ambalaje, autorizația fiind valabilă numai cinci ani).

Cât despre companiile deja înființate, trebuie reținut că am menționat diferite cerințe administrative în prezentul ghid juridic când ne adresăm unui anumit domeniu (de ex. Vedeți Capitolul 3, Punctul 6 din ghid – Cerințe administrative, inclusiv condiții de muncă sănătoase și sigure, protecția datelor cu caracter personal, etc.).

CAPITOLUL 2 – Drept Comercial

Secțiunea 1 – Tranzacții

Directorii unei companii pot realiza operațiuni necesare pentru a atinge obiectul de activitate al companiei, dacă nu există restricții impuse de legea sau de actul constitutiv al companiei.

În acest sens, trebuie subliniat faptul că, dacă directorii au obținut aprobarea anterioară a adunării generale extraordinare a acționarilor, pot încheia tranzacții de achiziție, transfer, închiriere, schimb și creare de garanții reale asupra activelor companiei ce valorează mai mult 50% din valoarea activelor din registru la data încheierii tranzacției.

În plus, trebuie să știți că, dacă directorii au obținut în prealabil aprobarea de la adunarea generală extraordinară a acționarilor, pot dobândi sau înstrăina activele companiei a căror valoare depășește 10% din valoarea netă a activelor companiei, incluzând de asemenea încheierea de contracte de închiriere.

Aceste restricții sunt aplicate în cazul în care una dintre părțile tranzacției este soțul/soția directorului sau o rudă până la gradul patru, sau un civil sau o companie comercială în care una dintre persoanele mai sus menționate este director sau manager sau deține dobânzi din cel puțin 20% din capitalul social, cu excepția situației în care una dintre companiile relevante este o subsidiară a celeilalte.

Acum câțiva ani, legislativul României a aprobat o lege cu scopul de a întări disciplina financiară a entităților din România. În acest sens, trebuie să știți că încasările și plățile realizate de persoane juridice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale, întreprinderi familiale, persoane care desfășoară activități independente, asociații și alte entități cu sau fără personalitate juridică din sau către aceste categorii de persoane sunt limitate pe zi, fiind menționat în mod expres în lege că plata în numerar împărțită este interzisă.

Section 2 – Legislația Bancară

Sistemul bancar român este compus din, pe de-o parte, banca națională centrală (adică Banca Națională Română), și pe de altă parte, din bănci comerciale și instituții financiare.

Cea mai relevantă parte legislativă curentă din acest sector o reprezintă Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului care a fost stabilită cu scopul de implementa în legislația română directivele europene aplicabile. În plus, Legea Nr. 83/1997 a asigurat cadrul juridic pentru privatizarea băncilor deținute de stat, care a făcut ca anumiți investitori majori să intre pe piața bancară românească (de ex: GE Capital, Société Générale, Raiffeisen Bank, International Financial Corporation, European Bank for

Reconstruction and Development, Erste Bank, prin achiziția de acțiuni deținute de stat la Banc Post, Banca Romana de Dezvoltare, Banca Agricola și Banca Comerciala Romana).

Băncile române pot fi supuse privatizării prin creșterea capitalului social prin contribuția în numerar a capitalului privat (conform unei oferte publice sau unei investiții private), prin vânzarea acțiunilor administrate de Stat prin intermediul Autorității pentru Administrarea Activelor Statului (numai în schimbul numerarului achitat în totalitate), sau ca o combinație a celor două metode mai sus menționate.

1. Normativa Aplicabilă

- ☐ Ordonanța de Guvern Nr. 39/1996 privind înființarea și funcționarea Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar;
- ☐ Legea Nr. 83/1997 pentru privatizarea societăților comerciale bancare la care statul este acționar;
- ☐ Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 51/1998 privind valorificarea unor active bancare;
- ☐ Legea Nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României
- ☐ Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului).

2. Banca Națională a României

Banca Națională a României a fost înființată în 1880, ca o societate pe acțiuni cu capital atât public cât și privat. În 1901, vânzarea capitalului propriu deținut de Stat la Banca Națională a României a fost aprobată, banca devenind astfel o bancă privată cu statut privilegiat, dat cu Statul menținând controlul asupra băncii.

Înainte de 1989, Banca Națională a României era o bancă deținută de stat, cu anumite competențe comerciale.

Conform Legii Nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României, Banca Națională a României este o instituție publică independentă cu statut juridic. Banca Națională a României are dreptul să înființeze filiale și agenții pe întreg teritoriul României, și păstrează puteri de reglementare ample în sectorul bancar, cu rolul de a susține politicile economice generale ale Statului și menținerea stabilității macroeconomice.

Are următoarele competențe normative principale:

- ☐ să emită și să aplice politica monetară și a cursului de schimb;

- ☐ să autorizeze, reglementeze și să supravegheze instituțiile de credit dintr-o perspectivă prudentă, cât și să promoveze și să monitorizeze buna funcționare a sistemelor de plată pentru a asigura stabilitatea financiară;
- ☐ să emită valută ca mijloc de plată legal pe teritoriul României;
- ☐ să stabilească regimul valutei și să supravegheze respectarea sa;
- ☐ să gestioneze rezervele internaționale ale României.

Dacă doriți să obțineți informații despre operațiunile realizate de Banca Națională a României cu instituțiile de credit sau cu trezoreria de stat, vă rugăm să ne anunțați pentru a dezvolta acest punct.

3. Bănci Comerciale

Sistemul bancar român este de asemenea constituit din instituții de credit, reglementate în mod diferit, în funcție de statutul lor ca entități juridice române sau străine. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului nu mai stabilește "instituțiile de credit", dar face o referire la definiția relaționată conținută de Regulamentul (UE) Nr. 575/2013, conform căruia o instituție de credit este definită drept o întreprindere a cărei activități economice reprezintă luare de depozite sau alte fonduri rambursabile de la public și acordarea de credite pe cont propriu.

În funcție de propria structura a capitalului social, în România operează următoarele instituții de credit:

- ☐ instituții publice de credit, care sunt deținute de stat (de ex. Casa de Economii și Consemnatiuni, reorganizată ca o societate pe acțiuni); și
- ☐ instituții private de credit, cu capital privat (capital privat domestic și/sau extern)

Instituțiile de credit românești pot fi înființate și pot funcționa ca bănci, organizații cooperative de credit, bănci de economii și împrunut în domeniul rezidențial sau bănci de împrumut garantat.

3.1. Înființarea și Operațiunea a Instituțiilor de Credit Românești

3.1.1. Înființarea

Conform legii române, o instituție de credit nu poate desfășura activități bancare pe teritoriul României fără autorizația Băncii Naționale Române.

Procedura generală pentru procesul de autorizare a instituțiilor de credit presupune:

- ☐ obținerea aprobării de înființare de la Banca Națională Română;
- ☐ înregistrarea instituției de credit la registrul comerțului; și
- ☐ obținerea autorizației de operare de la Banca Națională Română.

Trebuie menționat faptul că băncile comerciale pot fi organizate numai ca societăți pe acțiuni. În scopul înființării, aprobarea de constituire de la Banca Națională Română

este obligatorie. În funcție de înființarea instituției de credit, Banca Națională Română decide acordarea autorizației de operare.

Este necesar un capital social de 5,000,000 Euro la înființarea unei instituții de credit, care trebuie vărsat în totalitate în numerar la momentul subscrierii. În ciuda aceste prevederi legale, Banca Națională a României poate stabili o valoare mai mare a capitalului social.

Băncile comerciale române pot deschide filiale și alte sedii secundare (agenții și alte sedii secundare similare) pe teritoriul român, în conformitate cu reglementările Băncii Naționale a României.

3.1.2. Modificări ale Statutului Instituțiilor de Credit

Conform Regulamentului Nr. 6/2008 al Băncii Naționale a României, este necesar acordul preliminar al băncii naționale în cazul în care aceste modificări au loc asupra statutului unei instituții de credit române.

- ☐ modificarea obiectului de activitate;
- ☐ modificări privind persoanele numite pentru a îndeplini sarcinile administrative și/sau de conducere;
- ☐ modificări privind auditorul financiar;
- ☐ înființarea de filiale în țări terțe;
- ☐ înființarea de noi filiale și sedii secundare, dacă Banca Națională a României a interzis deschiderea de filiale și sedii secundare, ca rezultat a unei evoluții negative a indicatorilor privind prudența bancară;
- ☐ modificările privind "termenii generali ai societăților" și "termenii generali ai contractelor de economisire-creditare", în cazul băncilor de economisire-creditare din domeniul rezidențial, cât și introducerea altor tipuri de contracte;
- ☐ modificări ale statutelor elaborate de case centrale ale cooperativelor de credit;
- ☐ înlocuirea persoanelor ce dețin funcții de conducere de nivel mediu cu privire la activități foarte importante;
- ☐ achiziția de participații calificate într-o entitate dintr-o țară terță, dacă, conform acestei achiziții, entitatea respectivă ar intra sub supravegherea pe o bază consolidată a instituției de credit, cât și creșterea participației respective;
- ☐ reducerea capitalului social sau a achiziției propriilor acțiuni de instituții de credit ducând la rambursarea capitalului acționarilor.

Următoarele modificări ale statutului unei instituții de credit românești sunt supuse notificării Băncii Naționale a României, în termen de 10 zile de la petrecerea lor sau de la înregistrarea la Registrul Comerțului:

- ☐ modificarea numelui sau emblemei;

- ☐ modificarea sediului social;
- ☐ restrângerea obiectului de activitate;
- ☐ majorarea sau reducerea capitalului social;
- ☐ schimbarea persoanelor puternic legate de instituția de credit;
- ☐ schimbarea unei persoane de pe o funcție de conducere pe altă funcție de conducere;
- ☐ înființarea sucursalelor și a altor sedii secundare pe teritoriul României;
- ☐ modificare participațiilor calificate deținute de instituțiile de credit, altele decât cele supuse aprobării de Banca Națională a României, și majorarea acestor participații;
- ☐ orice alte modificări ale actului constitutiv care nu sunt supuse aprobării prealabile a Băncii Naționale a României.

3.1.3. Activități Permise

Instituțiile române de credit și subsidiarele cu sediul în România ale instituțiilor de credit străine pot desfășura următoarele activități principale, în limitele autorizației lor acordate:

- ☐ atragerea de depozite și alte fonduri rambursabile;
- ☐ contractare de credite, incluzând printre altele: credite de consum, credite ipotecare, operațiuni de factoring, finanțarea tranzacțiilor comerciale (inclusiv forfetare);
- ☐ leasing financiar;
- ☐ servicii de transfer monetar;
- ☐ emitere și administrare de mijloace de plată (de ex. cărți de credit, cecuri de călătorie);
- ☐ emitere de garanții și asumare de angajamente;
- ☐ tranzacționare în cont propriu sau în contul clienților:
 - o instrumente ale pieței monetare (de ex: cecuri, cambii, certificate de depozit);
 - o valută;
 - o contracte futures și options;
 - o instrumente având la bază cursul de schimb și rata dobânzii;
 - o valori mobiliare.
- ☐ intermediere în oferta de valori mobiliare și prestarea de servicii aferente;

- ☐ acordare de consultanță întreprinderilor cu privire la structura capitalului, strategia de afaceri și alte aspecte legate de aceasta, cât și prestare de servicii cu privire la fuziuni și achiziții și oferirea altor servicii de consultanță;
- ☐ intermediere pe piața interbancară;
- ☐ administrare de portofolii ale clienților și consultanță legată de aceasta;
- ☐ păstrare în custodie și administrare de valori mobiliare și alte instrumente financiare;
- ☐ prestare de servicii privind furnizarea de date și referințe în domeniul creditării;
- ☐ închiriere de casete de siguranță;
- ☐ emitere de bani electronici;
- ☐ tranzacții cu metale și pietre prețioase și aliaje ale acestora;
- ☐ achiziția de participații la alte entități.

3.2. Organizarea Activității Instituțiilor de Credit Străine

Instituțiile de credit străine pot desfășura activități bancare în România fie prin deschiderea unei sucursale în România, care poate fi o bancă română și își va desfășura astfel activitatea bancară în baza autorizației de la Banca Națională a României, sau prin înființarea de filiale în România, care se supun procedurii de autorizare a Băncii Naționale a României, în cazurile în care instituțiile de credit-mamă reprezintă o instituție de credit din afara UE. În plus, instituțiile de credit străine pot deschide birouri de reprezentanță pe teritoriul României.

În ceea ce privește instituțiile de cred UE, OUG Nr. 99/2006 implementează principiul pașaportului UE, conform căruia fiecare instituție de credit cu sediul în UE poate furniza servicii bancare în România printr-o sucursală sau direct, în baza principiului de furnizare liberă de servicii, fără nevoia autorizării de către Banca Națională a României.

3.2.1. Sucursale ale Instituțiilor de Credit Străine

Sucursalele române ale instituțiilor de credit străine sunt deschise, operează și sunt lichidate în conformitate cu legile române corespunzătoare.

Trebuie subliniat faptul că sucursalele unor instituții de credit străine deschise în România, sunt entități juridice, supuse autorizării de către Banca Națională a României și legislației bancare române (sunt supuse aceluiași cerințe privind capitalul, organizarea, etc, ca orice instituție de credit ce are personalitate juridică română și operează în România).

3.3. Secretul Bancar

Conform legii române, secretul bancar trebuie respectat și, astfel instituțiile de credit trebuie să respecte natura confidențialității a tranzacțiilor bancare și serviciilor prestate, inclusiv identitatea titularilor de cont.

În cazul în care motivul dezvăluirii este justificat, informațiile de natura secretului bancar pot fi furnizate numai în situațiile următoare:

- ☐ la solicitarea titularului de cont sau a moștenitorilor acestuia, inclusiv a reprezentanților legali și/sau statutare, ori cu acordul expres al acestora;
- ☐ în cazurile în care instituția de credit justifică un interes legitim;
- ☐ la solicitarea scrisă a altor autorități sau instituții ori din oficiu, dacă prin lege specială aceste autorități sau instituții sunt îndrituite, în scopul îndeplinirii atribuțiilor lor specifice, să solicite și/sau să primească astfel de informații și sunt identificate clar informațiile care pot fi furnizate de către instituțiile de credit în acest scop
- ☐ la solicitarea scrisă a soțului titularului de cont, atunci când face dovada că a introdus în instanță o cerere de împărțire a bunurilor comune, sau la solicitarea instanței;
- ☐ la solicitarea instanței, în scopul soluționării diferitelor cauze deduse judecătii;
- ☐ la solicitarea executorului bancar, în scopul realizării executării silite, pentru existența conturilor debitorilor urmăriți.
- ☐ la solicitarea notarului, în cadrul procedurii succesorale notariale;
- ☐ la solicitarea procurorilor, în procedurile penale.

Ca și în cazul celorlalte legislații europene, personalul unei instituții de credit române nu poate folosi direct sau indirect informații bancare privilegiate, în beneficiul lor sau în beneficiul altor persoane.

3.4. Tranzacții Interzise

Legislația română prevede că instituțiile de credit nu au voie să desfășoare următoarele activități:

- ☐ angajarea în tranzacții cu bunuri mobile și imobile (cu excepția celor permise în mod expres instituțiilor de credit);
- ☐ gajarea propriilor acțiuni pe contul datoriilor băncii;
- ☐ acordarea de credite garantate cu acțiuni, alte titluri de capital sau cu obligațiuni emise de instituția de credit însăși sau de o altă entitate aparținând grupului din care face parte instituția de credit;
- ☐ atragerea de depozite sau de alte fonduri rambursabile, titluri sau alte valori, de la public, când instituția de credit se află în stare de insolvență.

4. Biroul de Credit

Biroul de Credit, o societate pe acțiuni înființată în conformitate cu legislația companiilor corespunzătoare, este un organism de monitorizare pe piața financiar-bancară. Scopul său principal este stabilirea unui sistem de bază de date cu informații centralizate ce conține informații despre activitățile financiare a societăților, clienților instituțiilor de credit și a altor instituții financiare și de asigurări sau companii nefinanciare.

În acest sens, Biroul de Credit oferă servicii de consultanță financiară și bancară, în timp ce colectează, gestionează și procesează informații privind subiectul de drept mai sus menționat. Astfel, Biroul de Credit va avea o bază de date ce va cuprinde punctarea clienților, folosind un criteriu uniform de evaluare a clientului.

Secțiunea a 3 a – Asigurări

După aderarea României la Uniunea Europeană, legea asigurărilor a fost aliniată legilor europene în conformitate. Statul supraveghează și controlează piața română a asigurărilor prin intermediul Autorității Naționale de Supraveghere (până în aprilie 2013, se numea Comisia de Supraveghere a Asigurărilor).

1. Normativa Aplicabilă

- ☐ Noul Cod Civil;
- ☐ Legea Nr. 32/2000 privind activitatea și supravegherea intermediarilor în asigurări și reasigurări;
- ☐ Hotărârea de Guvern Nr. 1194/2000 privind unele măsuri în legătură cu asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse terților prin accidente de autovehicule;
- ☐ Ordinul Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor Nr. 13/2008 pentru modificarea Normelor privind Fondul de protecție a victimelor străzii;
- ☐ Legea Nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, inundațiilor și alunecărilor de teren;
- ☐ Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară;
- ☐ Norma nr. 9/2015 privind autorizarea și funcționarea brokerilor de asigurare și/sau reasigurare;
- ☐ Norma Nr. 28/2015 privind funcționarea asiguratorilor supravegheați conform regimului național
- ☐ Norma Nr. 29/2015 privind registrul asiguratorilor-reasiguratorilor și registrul brokerilor de asigurare-reasigurare;
- ☐ Legea Nr. 237/2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare
- ☐ Norma Nr. 20/2016 privind autorizarea și monitorizarea societăților de asigurare și reasigurare
- ☐ Ordonanța de Urgență Nr. 54/2016 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terțelor persoane prin accidente de vehicule și de tramvaie;
- ☐ Legea Nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie.

2. Contract de Asigurări

Prin încheierea unui contract de asigurări, persoana sigurată sau contractul de asigurări se angajează să achite o primă de asigurări asiguratorului, iar asiguratorul se angajează ca la producerea unui anumit risc definit, să plătească o indemnizație asiguratului, beneficiarului sau unei terțe persoane prejudiciate, conform limitelor și termenilor stabiliți de către părți în contractul de asigurare.

Recomandăm să fie mereu încheiat în scris un contract de asigurări deoarece, în lipsa unui document scris, martorii nu pot fi folosiți pentru a dovedi contractul de asigurări. Încheierea unui contract de asigurări stabilită prin polița de asigurare sau prin certificatul de asigurare, emis și semnat de asigurator sau de un certificat de acoperire emis și semnat de brokerul de asigurări. În cazurile de forță majoră și în cazuri fortuite, dacă persoanele asigurate nu au documentele de asigurări și nici nu se poate obține un duplicat, existența conținutului contractului de asigurări poate fi dovedit prin mijloace legale.

3. Principalele Tipuri de Asigurări Furnizate de Companiile de Asigurări

3.1. Asigurarea de Bunuri

Conform asigurării de bunuri, asiguratorul ce angajează să plătească o despăgubire persoanei asigurate, unui beneficiar numit sau altor persoane îndreptățite, la producerea riscului asigurat.

Asiguratul trebuie să aibă un interes privind bunul asigurat, să păstreze bunul asigurat în condiții bune și conform prevederilor legale, și să facă toți pașii necesari pentru a preveni producerea riscului asigurat.

Este evident că asiguratorul are dreptul să verifice dacă bunul asigurat este folosit și păstrat în mod corespunzător. În cazurile stabilite de contractul de asigurare, la producerea riscurilor, o persoană asigurată este obligată să ia măsuri în numele asiguratorului pentru a diminua pierderile.

Persoana asigurată este obligată să declare existența altor contracte de asigurări pentru același bun, amândouă după intrarea într-un contract de asigurări și pe durata derulării sale.

Dacă nu se stipulează altfel în contractul de asigurări, transferul de proprietate asupra unui bun asigurat nu determină terminarea unui contract de asigurări. Contractul de asigurări continuă să își producă efectele între asigurator și beneficiar. O persoană asigurată, care nu notifică asiguratorului transferului, este obligat să plătească primele de asigurări scadente după data transferului.

Subliniem că despăgubirea nu trebuie să depășească:

- ☐ valoarea bunului la producerea riscului asigurat;
- ☐ valoarea pierderii, sau
- ☐ suma asigurată..

Contractul de asigurări poate conține o clauză care prevede că persoana asigurată va fi propriul său asigurator, pentru o așa numită franciză care nu va fi compensată de asigurator.

În cazul în care un contract de asigurări este încheiat pentru o sumă mai mică de valoarea reală a bunului, despăgubirea va fi redusă în mod proporțional, dacă nu se stipulează altfel în contract.

Trebuie să menționăm că în România, toate persoanele fizice și entitățile care dețin construcții folosite ca locuințe, și care sunt înregistrate la autoritățile fiscale locale, trebuie să încheie polițe de asigurări pentru cutremure, inundații și alunecări de teren, la asiguratorii autorizați în scopul și conform condițiilor prevăzute în mod strict de lege. Nerespectarea acestei obligații este sancționată cu o amendă administrativă.

3.2. Asigurare de Viață

În contractele de asigurare de viață, asiguratorul se angajează să plătească suma asigurată la producerea unei serii de riscuri asigurate cu privire la statutul personal al persoanei asigurate (de ex. atingerea unei anumite vârste, handicap sau deces, conform contractului de asigurare).

Trebuie menționat că o persoană diferită de cea care încheie contractul de asigurare poate fi asigurată cu acordul scris al persoanei respective.

Despăgubirea este plătită persoanei asigurate sau beneficiarului asigurării numit de partea contractoare a asigurării, în timp ce în cazul decesului persoanei asigurate, moștenitorilor săi legali, dacă un alt beneficiar nu este numit în mod expres în contractul de asigurare.

Trebuie subliniat faptul că despăgubirea este datorată indiferent de sumele la care asiguratul sau beneficiarul este îndreptățit să le obțină ca drepturi de asigurări sociale, sau daune primite de la persoane cu răspundere civilă sau sumele primite de la alți asiguratorii conform contractelor lor de asigurare.

Asiguratorul nu datorează despăgubirea dacă riscul asigurat se produce în urma:

The insurer does not owe the indemnification if the insured risk occurs as result of:

- ☐ sinuciderii asiguratului în termen de 2 ani de la încheierea contractului de asigurare; sau
- the insured committing suicide within 2 years as of the execution of the insurance contract; or
- ☐ producerii intenționat de către asigurat a riscului asigurat.

În cazul în care unul dintre beneficiar au cauzat intenționat decesul asiguratului, despăgubirea este plătită beneficiarului numit sau moștenitorilor legali ai celui din urmă.

3.3. Asigurare de Răspundere Civilă

Conform contractelor de asigurare de răspundere civilă, asiguratorul se angajează să plătească o despăgubire pentru daunele de care poate fi tras la răspundere din punct de vedere legal de către o terță persoană, cât și pentru orice cheltuieli plătite de asigurat în pocusul civil relaționat.

Contractul de asigurări poate acoperi de asemenea răspunderea civilă a altor persoane decât executantul contractului. Drepturile persoanei prejudiciate sunt exercitate împotriva persoanelor răspunzătoare de cauzarea daunelor.

Asiguratorul este răspunător pentru daune numai în cadrul limitelor obligațiilor existente conform contractului de asigurare.

Despăgubirea se acordă în baza fie a unui contract încheiat între asigurat, persoana prejudiciată și asigurator sau, a unei hotărâri judecătorești, în cazul unui dezacord între părți.

Asiguratorul achită despăgubirea direct persoanei prejudiciate în măsura în care aceasta nu a fost deja despăgubită de către persoana asigurată; creditorii asiguratului nu pot solicita o astfel de despăgubire.

Despăgubirea este plătită persoanei asigurate dacă dovedesc că au despăgubit persoana prejudiciată.

O categorie specială de asigurări este asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru accidente auto, când persoanele fizice sau entitățile juridice ce dețin autovehicule înscrise în România trebuie asigurate pentru răspunderea civilă a terților rezultată din daune cauzate de accidente auto produse în limitele teritoriului de acoperire (teritoriul României, Statele Membre ale UE și statele asociate cu Membrele State ale UE). Executarea unui contract de asigurare de răspundere civilă pentru daune cauzate de accidente auto este dovedită cu o poliță de asigurare sau cu un document de tipul Cărții de Rezidență.

În ceea ce privește persoanele care intră pe teritoriul României cu autovehicule înmatriculate în străinătate, trebuie subliniat că persoanele respective sunt considerate asigurate, dacă:

- ☐ au documentele internaționale de asigurare, valabile în România; sau
- ☐ numărul de înmatriculare atestă existența asigurării, conform legii statului în care autovehiculul a fost înmatriculat sau conform contractelor internaționale de asigurare valabile în România.

În cazul în care una dintre condițiile mai sus menționate nu este respectată, persoanele respective trebuie să plătească prime de asigurare, conform prevederilor legale menționate anterior.

Un asigurator va plăti despăgubire pentru daunele pentru care asiguratul este răspunzător către terți, conform legii, ca rezultat al accidentelor auto (indiferent dacă accidentele auto s-au produs în mișcare sau în timpul staționării), cât și pentru toate cheltuielile suportate de asigurat pe durata procesului civil. Trebuie menționat faptul că despăgubirea acoperă de asemenea daune cauzate de existența sau operarea vreunui echipament atașat autovehiculului, cât și pentru daune cauzate de rulate sau atașe.

În cazul daunelor materiale sau a decesului unei persoane, despăgubirea este acordată persoanelor atât dinăuntrul cât și din afara vehiculului ce a cauzat accidentul, dar nu șoferului autovehiculului respectiv.

Cu privire la daunele sau distrugerea de bunuri, despăgubirea este acordată pentru orice bunuri din afara vehiculului care a cauzat accidentul, și pentru bunurile dinăuntrul vehiculului, numai dacă sunt transportate în afara scopului unei relații contractuale cu proprietarul sau utilizatorul vehiculului respectiv, cât și în situația în care bunurile nu aparțin proprietarului, utilizatorului sau șoferului responsabil cu accidentul.

Este foarte important de subliniat că în cazul daunelor materiale, a decesului persoanei sau daunelor sau deteriorării bunurilor, despăgubirea este acordată dacă autovehiculul care a cauzat accidentul este identificat și asigurat, chiar dacă autorul real al accidentului rămâne neidentificat.

Despăgubirea va fi stabilită în baza asigurării valabile la momentul producerii accidentului sau a hotărârii judecătorești, și va fi achitată chiar dacă persoanele prejudiciate nu sunt domiciliare, nu au rezidența sau sediul în România.

Trebuie să știți că un asigurator recuperează despăgubirea de la persoana responsabilă civilmente în următoarele situații:

- ☐ accidentul a fost cauzat în mod deliberat;
- ☐ accidentul a fost cauzat (i) în timpul comiterii intenționate de infracțiuni împotriva regimului circulației pe drumurile publice, chiar dacă infracțiunile nu au fost comise pe drumurile respective sau (ii) în timpul comiterii altor infracțiuni intenționate;
- ☐ accidentul a fost cauzat în timp ce autorul unei infracțiuni comise intenționat încearcă să scape de urmărirea penală;
- ☐ persoana responsabilă pentru daune a condus autovehiculul fără aprobarea persoanei asigurate.

3.4. Asigurări de Credite și Garanții, Pierdere Financiară și alte Asigurări

Asigurările de credite și garanții acoperă riscurile privind insolvența generală, creditul de expost, vânzările cu prețul plătit prin rate, ipotecă și împrumuturi agricole,

garanții directe sau indirecte, cât și alte astfel de riscuri, în conformitate cu normele emise de autoritatea competentă.

Dacă nu s-a stipulat altfel în contractul de asigurări, despăgubirea asigurarea de pierdere financiară cuprinde atât prejudiciul și pierderea profitului, cât și cheltuielile generale și cheltuielile rezultate direct sau indirect din producerea riscului asigurat.

4. Entitățile ce pot desfășura activități de Asigurări/Reasigurări

4.1. Companii de Asigurări

Conform legii, în România, entitățile următoare pot desfășura activități de asigurare/reasigurare:

- ☐ entitățile juridice române, înființate ca societăți de acțiuni;
- ☐ societăți mutuale;
- ☐ companii europene;
- ☐ societatea cooperativă europeană, după cum este stabilită conform prevederilor Regulamentului (CE) Nr. 1435/2003 al Consiliului din 22 iulie 2003 privind Statutul Societății Cooperative Europene (SCE);
- ☐ Companii de asigurare și reasigurare autorizate în state membre ale UE, ce desfășoară activități de asigurare și reasigurare în România în baza dreptului de înființare și a libertății prestării de servicii;
- ☐ filiale ale companiilor guvernate de legi ale statelor terțe, autorizate de autoritatea competentă (de ex Autoritatea de Supraveghere Financiară);
- ☐ sucursale ale companiilor de asigurare și reasigurare din state terțe, autorizate de autoritatea competentă (de ex. Autoritatea de Supraveghere Financiară);

Există 2 (două) tipuri de companii de asigurări, în principal companii care aplică regimul de supraveghere a solvabilității II și companii ce aplica regimului național de supraveghere.

4.1.1. Autorizarea Autorității de Supraveghere Financiară

Trebuie menționat, companiile sunt înregistrate la Registrul Comerțului numai cu acordul prealabil de la Autoritatea de Supraveghere Financiară. O dată pe an, această autoritate publică un raport factic privind domeniul de asigurări.

4.1.2. Registrul de Asiguratorii/ Reasiguratorii

Ca o cerință administrativă specială pentru companiile de asigurări și reasigurări, cu sediul pe teritoriul României, trebuie menționat că ele trebuie înregistrate la Registrul de Asiguratorii/Reasiguratorii.

Autoritatea de Supraveghere Financiară administrează și actualizează registrul mai sus menționat și informațiile conținute de acesta sunt în permanență accesibile publicului.

4.2. Cerințe Legale Speciale pentru Operarea Companiilor de Asigurări

Asiguratorii pot desfășura numai activități de asigurări de viață sau asigurări generale. Orice companie care exercită activități generale sau activități de asigurări de viață trebuie să creeze și să păstreze următoarele rezerve tehnice:

- ☐ rezerva de prime se calculează lunar, prin însumarea cotelor-părți din primele nete subscrise, aferente perioadelor neexpirate ale contractelor de asigurare, astfel încât diferența dintre volumul primelor brute subscrise și această rezervă să reflecte primele nete alocate părții din riscurile expirate la data calculării.
- ☐ rezerva aprobată de daune se creează și se actualizează lunar, în baza estimărilor pentru avizările de daune primite de companie, astfel încât fondul creat să fie suficient pentru acoperirea plății acestor daune.
- ☐ rezerva de daune neavizate se creează și se ajustează cel puțin la încheierea exercițiului financiar, dacă reglementările asiguratorului nu prevăd altfel, în baza estimărilor acestuia, a datelor statistice sau a calculelor actuariale pentru o perioadă reprezentativă astfel încât rezerva de daune neavizate va fi suficientă pentru a acoperi daunele care vor fi notificate în următorii ani financiari;
- ☐ rezerva pentru riscuri neexpirate se calculează pe baza estimării daunelor ce vor apărea după închiderea exercițiului financiar, cu privire la contractele de asigurări încheiate înaintea datei respective, în măsura în care valoarea lor estimată va depăși rezervele de prime minus costurile de achiziții amânate;
- ☐ rezerva pentru beneficii și ristrunuri se constituie pentru contractele de asigurări la care se prevăd reduceri de primă, în cazul reînnoirii acestora, și restituiri de primă, în cazul participării contractanților la profitul societăților.
- ☐ rezerva de catastrofă acoperă despăgubiri relaționate cu daunele pentru calamități. Se creează prin aplicarea lunară a unui procent de minimum 5% asupra volumului de prime brute subscrise, aferente contractelor ce acoperă riscuri de catastrofă, până când fondul de rezervă atinge cel puțin nivelul reținerii proprii sau 10% din acumularea răspunderilor asumate prin contractele de asigurare ce acoperă riscurile de catastrofe naturale.

În plus, companiile ce exercită activități de asigurări de viață trebuie să creeze următoarele tipuri de rezerve:

- a. rezerva matematică, care se determină la valoarea netă sau prin metoda Zillmer (orice rezervă matematică negativă va fi raportată și evidențiată ca fiind egală cu zero;

- b. rezervă tehnică suplimentară se calculează în cazul în care randamentul prezent sau previzibil al activelor societății corespunzătoare activității de asigurări de viață este insuficient pentru îndeplinirea angajamentelor asumate față de contractanți în ceea ce privește rata dobânzii;
- c. rezerve suplimentare pentru riscuri generale care nu sunt individualizate;
- d. rezerva pentru prime nealocate, constituită pentru asigurările de viață și anuitățile legate de fonduri de investiții, care se constituie la nivelul primelor brute subscrise, dar nealocate contului contractantului.

4.3. Fonduri de Protecție

Datorită specificității domeniului de asigurări, legiuitorul din România a obligat companiile de asigurări să creeze fonduri de protecție diferite, pentru a proteja persoanele asigurate, beneficiarii asigurărilor sau terțele persoane păgubite. Aceste fonduri de protecție sunt:

Due to the specificity of the insurance field, the Romanian legislator obliged the insurance companies to set up different protection funds, in order to protect the insured persons, the insurance beneficiaries or the damaged third parties. Such protections funds are:

- ☐ Fondul de Garantare a urmărit să plătească indemnizațiile rezultate din încheierea asigurărilor facultative și obligatorii, în cazul constatării insolvabilității oricărei companii de asigurări;
- ☐ Fondul de protecție a victimelor străzii a fost constituit în vederea protejării victimelor accidentelor auto sau de tramvai (i) cauzând rănirea sau decesul, când autorul rămâne neidentificat sau (ii) cauzând daune, distrugere, răni sau deces când vehiculul sau tramvaiul nu sunt asigurate.

Ambele fonduri sunt constiuite, gestionate și folosite conform reglementărilor emise de Autoritatea de Supraveghere Financiară.

5. Brokeri de Asigurări

Brokerii de asigurări sunt entități juridice care negociază contractele de asigurare sau reasigurare ale clienților lor și oferă asistență profesională anterior și în timpul executării contractelor de asigurări.

Brokerii de asigurări se pot înființa și înregistra numai cu autorizația prealabilă a Autorității de Supraveghere Financiară, și trebuie să îndeplinească inter alia, următoarele condiții:

- ☐ să fie entitate juridică română;
- ☐ să aibă o denumire care să cuprindă în mod obligatoriu sintagma "broker de asigurare", "broker de reasigurare" sau "broker de asigurare și reasigurare";

- ☐ să aibă un capital social vărsat în formă bănească a cărui valoare nu poate fi mai mică de RON 150,000;
- ☐ să aibă în vigoare un contract de asigurare de răspundere civilă profesională valabil în Statele Membre ale UE cu o limită minimă de acoperire de EUR 1,250,000/eveniment și EUR 1,850,000/an;
- ☐ să aibă ca obiect de activitate numai activitatea de broker de asigurare și/sau reasigurare;
- ☐ să aibă sediu social destinat exclusiv desfășurării activității, cu cerințe specifice pentru clădiri; la sediul social unul dintre angajați trebuie să fie prezent pe durata orelor de lucru;
- ☐ să nu fie un asociat direct/indirect sau director al unui asigurator/reasigurator sau agent de asigurare/reasigurare și să nu aibă un asigurator/reasigurator sau agent de asigurare/reasigurare drept asociat direct/indirect sau director;
- ☐ asociatul/asociații și/sau membrii semnificativi din conducere nu trebuie să aibă fapte înscrise în cazier judiciar pentru infracțiuni contra patrimoniului sau infracțiuni prevăzute în legislația financiar-contabilă;
- ☐ conducătorii executivi să aibă studii superioare și o experiență de cel puțin 2 ani într-o funcție de conducere operativă din domeniul asigurărilor sau de cel puțin 4 ani într-o funcție de conducere operativă din domeniul financiar-bancar.
- ☐ administratorii să nu fie angajați ai companiilor de asigurare/reasigurare pe perioada mandatului la brokerul de asigurare/reasigurare;
- ☐ conducătorii executivi trebuie să aibă o reputație bună, onestitate și probitate morală, și nu trebuie să dețină aceeași funcție în cadrul altor entități juridice române sau străine după ce autorizație operațională a fost acordată;
- ☐ conducătorii executivi și administratorii trebuie angajați în mod corespunzător (de ex: contract de management sau contract de muncă) de către brokerii de asigurare;
- ☐ să plătească o taxă de autorizare.

Brokerii de asigurare și/sau reasigurare autorizați să desfășoare activități pe teritoriul României trebuie înregistrați la Registrul Brokeri de Asigurare și/sau Reasigurare, care este gestionat și actualizat de Autoritatea de Supraveghere Financiară și accesibilă publicului.

6. Asiguratorii Străini în România

În prezent, asiguratorii străini pot desfășura activități de asigurare în România fie (i) prin deschiderea unei reprezentanțe în România fie (ii) prin stabilirea de înființarea unor filiale în România.

În ceea ce privește asiguratorii UE, legislația română prevede principiul pașaportului UE conform căruia asiguratorii din UE pot furniza servicii de asigurare în România prin filiale sau direct, în baza principiului liberei prestări de servicii.

Trebuie menționat faptul că orice asigurator cu sediul în afara teritoriului României, indiferent de naționalitatea sa, care dorește să deschidă o agenție de asigurări sau o filială în România, trebuie să solicite o autorizație oficială de la Autoritatea de Supraveghere Financiară.

În cazul în care asiguratorul îndeplinește mai multe condiții, atunci Autoritatea de Supraveghere Financiară va autoriza filiala respectivă. Condițiile respective presupun că respectiva companie:

- ☐ este autorizată să desfășoare activități de asigurare conform legilor naționale;
- ☐ se angajează să deschidă conturi specifice de asigurări și să înregistreze tranzacțiile sale;
- ☐ deține în România active cu o anumită valoare stabilită de legea română;
- ☐ numește un reprezentant general autorizat de către Autoritatea de Supraveghere Financiară;
- ☐ prezintă un plan de afaceri în conformitate cu cerințele legale române în această privință;
- ☐ îndeplinește cerințele de management prevăzute de legislația română;
- ☐ atestă că îndeplinește cerințele de capital de solvabilitate și cerințele de capital minim; și
- ☐ comunică numele și adresa reprezentantului pentru reclamații numit în alte State Membre.

Dacă Autoritatea de Supraveghere Financiară este notificată de o autoritate de supraveghere de origine despre intenția unui asigurator autorizat în acel Stat Membru de a deschide o filială conform legislației române, Autoritatea de Supraveghere Financiară trebuie să ofere în termen de 2 luni autorității de supraveghere respective legislația privind protecția interesului public ce trebuie respectată în procesul de desfășurare a activităților de asigurare pe teritoriul român.

CAPITOLUL 3 – Legislația Muncii

Cadrul juridic al sectorului muncii a fost actualizat în scopul alinierii și implementării normelor europene.

În privința sectorului muncii, din anul 2007 când România a devenit Stat Membru al Uniunii Europene, puterea de atracție a României pentru entități de afaceri străine a crescut semnificativ. O serie de factori subliniază această caracteristică a sectorului muncii în România:

- ☐ populația României este tânără, peste 50% având sub 40 de ani, deci România este capabilă să asigure o bună forță de muncă. În plus, având în vedere că în România există peste 100 de universități ce oferă peste 120,000 de absolvenți de facultate pe an, forța de muncă în România este specializată în mod general;
- ☐ România are o experiență industrială extensivă, dezvoltată în mod special pe parcursul perioadei de comunism. Încă de când a fost schimbat regimul politic, industrializarea a alunecat pe o pantă anevoioasă dar afacerile industriale găsesc în România mari oportunități de dezvoltare;
- ☐ România oferă mai prospecte de dezvoltare a afacerilor fără a face cheltuieli semnificative, deoarece forța de muncă de înaltă calificare din România vine la prețuri competitive care sunt pe locul 2 din cele mai mici ale UE;
- ☐ Există bariere de limbaj și culturale reduse, românii fiind binecunoscuți pentru ospitalitatea, prietenia și dorința lor de a primi străinii.

1. Normativa Aplicabilă

- ☐ Codul Muncii;
- ☐ Ordonanța de Urgență Nr. 102/2005 privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European sau a Confederației Elvețiene
- ☐ Legea Nr. 67/2006 privind protecția drepturilor salariaților în cazul transferului întreprinderii, al unității sau al unor părți ale acestora;
- ☐ Legea Dialogului Social Nr. 62/2011;
- ☐ Ordonanța de Urgență Nr. 25/2014 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România.

2. Contracte de Muncă

În România, poate avea calitatea de "angajator": (i) orice sucursală, filială, agenție sau biroul de reprezentanță înființat și autorizat în conformitate cu legislația din România pentru a opera și a angaja personal; (ii) sucursala unei companii străine.

În ceea ce privește angajații, trebuie menționat că nu există restricții de muncă pentru cetățenii UE/EEA și Elveția. În acest caz, nu sunt necesare formalități pentru angajarea timp de 90 de zile sau mai puțin. Totuși, este necesară înregistrarea pentru mai mult de 90 de zile.

Cetățenii din afara UE/EEA și Elveția care doresc să devină angajați trebuie să aibă viză, permis de rezidență și permis de muncă. Totuși, nu există restricții privind vârsta sau naționalitatea managerilor sau directorilor companiei.

Au fost adoptate prevederi pentru angajarea absolvenților sau persoanelor cu handicap, având în vedere condiția lor specială și vulnerabilitățile.

În termeni de remunerații, salariul include salariul de bază, indemnizații, bonusuri, cât și alte plăți suplimentare, și sunt plătite înainte de orice altă datorie a angajatorului. De la data de 1 februarie 2017, salariul brut minim a fost va fi de 1,450 RON/lună (aprox. 315 EUR/lună), 8.73 RON/ora (aprox. 1.89 EUR/ora) pentru un total de muncă de 166 ore/lună, în conformitate cu legislația în vigoare. Salariul brut mediu pe economie este de 3,256 RON/lună (aprox. 707 EUR/lună).

Stabilirea salariului de bază sub nivelul prevăzut de legea este considerată contravenție și va fi sancționată cu amendă de la RON 300 la RON 2,000 (aprox. EUR 65 la EUR 435), pentru fiecare contract de muncă în care salariul minim este stabilit sub cel mai sus menționat.

2.1. Contractul Individual de Muncă

- ☐ Forma: contractul individual de muncă este încheiat în scris, în baza acordului reciproc al părților, în limba română, înainte ca angajatul să înceapă activitatea în această calitate. Obligația de a încheia contractul individual de muncă pornește de la angajator.
- ☐ Informații preliminare înainte de a încheia contractul de muncă: angajatorul trebuie să informeze applicantul sau angajatul, după caz, cu privire la prevederile pe care intenționează să le introducă/revizuiască în contract (de ex. identitatea părților, detalii despre locul de muncă, criteriile de evaluare a activităților profesionale ale angajatului aplicabile la nivelul angajatorului, riscuri de muncă, etc.). Nerespectarea obligației angajatorului de a furniza informații, îi dă dreptul applicantului sau angajatului, după caz, să anunțe instanța competentă în termen de 30 de zile și să solicite recuperarea daunelor produse ca o consecință a încălcării de către angajatorului a obligației sale de a furniza informații.

- Perioada de probă: pe parcursul executării contractului individual de muncă, se poate stabili numai o perioadă de probă, care nu poate depăși (i) 120 de zile calendaristice pentru funcții de conducere, (ii) 90 de zile calendaristice pentru poziții executive, (iii) 30 zile calendaristice pentru angajații cu handicap. Primele 6 luni de la începutul angajării absolvenților de studii superioare sunt considerate drept perioadă de stagiatură, cu excepția profesiilor în care stagiatura este reglementată de legi speciale. La finalul perioadei de stagiatură este obligatoriu ca angajatorul să emită un certificat, atestat de inspectoratul teritorial de muncă competent de la sediul său.
- respectarea unor drepturi minime: este interzis ca prevederile contractului individual de muncă să contravină sau să ofere drepturi angajatului sub nivelul minim stabilit de lege sau de contractul colectiv de muncă. Trebuie menționat că respectarea vieții private și a corespondenței de către angajator este imperativă. În această privință, trebuie menționat faptul că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a luat o hotărâre în cazul Barbulescu v. România, dictând că s-a produs o încălcare a Art. 8 (adică dreptul la respectarea vieții private și de familie, a căminului și corespondenței) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.
- Tipuri speciale de contracte individuale de muncă: cu normă întreagă, cu jumătate de normă, temporare, munca la domiciliu, contractul de ucenicie/stagiatură.
- Durata de muncă: perioadă nedeterminată sau determinată (dar maximum 36 de luni). Timpul de muncă normal stabilit de prevederile legale aplicabile este de 8 ore pe zi, 40 de ore pe săptămână. Tinerii sub vârsta de 18 ani, au un program de muncă ce nu implică mai mult de 6 ore/zi și 30 ore/săptămână. Timpul maxim de muncă legal nu poate depăși 48 ore/săptămână, incluzând orele suplimentare;
- Clauze speciale: daunele pot fi acordate părții contractului individual de muncă dacă cealaltă parte nu respectă:
 - o clauza de neconcurență – pe întreaga durată a contractului individual de muncă și pentru o anumită perioadă de la terminarea sa, angajatorul și angajatul pot hotărî să nu dezvăluie date sau informații la care ei au avut acces când contractul individual de muncă era în vigoare, conform termenilor regulamentelor interne, a contractelor colective de muncă sau a contractelor individuale de muncă.
 - o clauza de mobilitate – părțile pot stabili că nu este obligatoriu ca angajatul să își îndeplinească sarcinile în cadrul locației permanente. Astfel, angajatul poate beneficia de diurne suplimentare, fie în numerar sau în natură. Valoarea diurnelor sau a formelor de acordare a diurnelor în natură trebuie prevăzute în contractul individual de muncă.

- o clauza de confidențialitate – părțile pot stabili ca, pe întreaga durată a contractului individual de muncă și pentru o anumită perioadă de la terminarea sa, să nu dezvăluie date sau informații la care ei au avut acces când contractul individual de muncă era în vigoare, conform termenilor regulamentelor interne, a contractelor colective de muncă sau a contractelor individuale de muncă.

2.2. Contractul Colectiv de Muncă

- ☐ Obligația de negociere: contractul colectiv de muncă se încheie între angajator și organizația angajatorului, pe de-o parte, și angajați reprezentați de sindicate sau altfel prevăzut de lege pe de altă parte, în scris, enumerând clauzele privind condițiile de muncă, salariul, cât și alte drepturi și obligații corespunzătoare relației de muncă. Contractele de muncă pot fi negociate pe unitate, grupuri de unități sau sectoare de activitate. Inițiativa negocierii colective trebuie să se ia în termen de cel puțin 45 de zile de la expirare contractului colectiv de muncă, sau de la data expirării aplicabilității prevederilor completărilor contractului colectiv de muncă.
- ☐ Durata: contractele colective de muncă se încheie pentru o perioadă stabilită de timp, nu mai mică de 12 luni sau mai mare de 24 de luni. Contractele colective de muncă pot fi prelungite numai o dată, pentru nu mai mult de 12 luni.
- ☐ Subiecții: efectele contractelor colective de muncă îi vizează pe următorii: (i) toți angajații unității, în cazul contractelor colective de muncă încheiate la acest nivel; (ii) toți angajații unităților incluse în grupul unităților pentru care contractul colectiv de muncă a fost încheiat; (iii) pentru toți angajații unităților din sectorul de activitate pentru care contractul de negociere a fost încheiat, și care fac parte din asociațiile angajatorului care a executat contractul.
- ☐ Asociații:
 - o Sindicatele (sindicate, federații și confederații sindicale): sunt constituite de angajați în baza dreptului de liberă asociere pentru promovarea intereselor lor profesionale, economice și sociale, cât și pentru apărarea drepturilor lor individuale și colective prevăzute în contractele colective de muncă și relațiile de muncă, cât și în legislația națională, acordurile, tratatele și convențiile internaționale din care România face parte. Un sindicat trebuie să fie constituit din minimum 15 persoane din aceeași companie. O persoană poate aparține, în același timp, unui singur sindicat al aceluiași angajator.
 - o Asociațiile angajatorilor: sunt organizații independente, apolitice ale angajatorilor, constituite ca entități juridice conform legii în vigoare, fără scop patrimonial, pentru apărarea și promovarea drepturilor și intereselor membrilor lor. Angajatorii se pot asocia în federații și/sau confederații sau alte structuri de asociere, conform legii.

2.3. Suspendarea și terminarea contractelor de muncă

- ☐ Concedierile: se pot face din următoarele motive:
 - o relaționat cu angajatul: (i) motive disciplinare – sancțiunea poate fi apelată de angajat în fața instanței competente în termen de 30 de zile calendaristice de la notificate. În plus, o astfel de sancțiune va fi notificată angajatului în nu mai mult de 5 zile calendaristice de la data emiterii și va avea efect de la data notificării; (ii) arest preventiv sau arest la domiciliu, pentru mai mult de 30 de zile; inaptitudine medicală; randament slab;
 - o nerelaționat cu angajatul (de ex. suprimarea locului de muncă a angajatului). Angajații vor beneficia de măsuri active menite să lupte împotriva șomajului și să vor putea beneficia de compensații conform termenilor legali și a contractului colectiv de muncă aplicabil (legea nu prevede suma compensației);
 - o concedieri colective: concedierea din motive nerelaționate cu angajații, în termen de 30 de zile, sau cel puțin 10 angajați (pentru companii cu 21-99 angajați), 10% din angajați (pentru companii cu 100-299 angajați) sau 30 angajați (pentru companii cu cel puțin 300 angajați).
- ☐ Demisia: este necesar un preaviz (i) de minimum 20 de zile lucrătoare pentru angajații în funcții executive; (ii) 45 de zile lucrătoare pentru angajați în funcții de management.

3. Contracte de Servicii

Pe lângă contractele de muncă, multe companii aleg să nu încheie contracte individuale de muncă ci contracte de prestări servicii cu persoane fizice autorizate. Astfel, legea aplicabilă definește o persoană fizică autorizată drept o persoană fizică ce poate desfășura activitățile pentru care i s-a acordat autorizația, fie singură sau împreună cu până la 3 persoane, angajate de persoana fizică autorizată în calitatea sa de angajator, prin încheierea și înregistrarea contractelor individuale de muncă în conformitate cu legea.

- ☐ Angajatul beneficiază de contracte de prestări servicii în comparație cu contractele individuale de muncă: inter alia, angajatorii pot beneficia de următoarele avantaje dacă aleg să încheie contracte de servicii în detrimentul contractelor individuale de muncă:
 - o reducere semnificativă a obligațiilor fiscale (de ex. contribuția la sistemul public de pensii CAS – 15,8%; contribuția la sistemul public de sănătate CASS – 5,2%; contribuția la fondul asigurărilor pentru șomaj – 0.5%; contribuția pentru concedii și diurne, concediu medical – 0.85%; contribuția de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale – 0.85%);
 - o reducerea birocrăției generate de existența contractelor individuale de muncă (de ex.: înregistrarea contractele individuale de muncă la autoritățile/organismele competente);

- o reducerea riscurilor modificărilor/schimbărilor neprevăzute ale cadrului juridic ce reglementează relațiile de muncă;
- o neexistența obligației de a respecta drepturile angajaților și/sau măsurile de protecție prevăzute de legislația muncii (de ex.: cu privire la concediul plătit, orele de muncă, acordarea de diurne sau plata cheltuielilor deplasărilor).

4. Contracte de Management

Deși contractele de management sunt folosite atât în sectoarele publice cât și în cele private, sunt reglementate în mod special pentru companiile deținute de stat și regiile autonome, drept contracte între o entitate juridică ce desfășoară o activitate economică în calitate de proprietar și un manager însărcinat cu organizarea, administrarea și conducerea cu privire la afacerea proprietarului, în baza obiective și criterii ale randamentului cuantificabil, în schimbul plății.

- ☐ Părțile: contractele de management se încheie între următoarele părți:
 - o companie – prin consiliul său de directori;
 - o manager – o echipă constituită din până la șapte persoane fizice, române sau străine, sau o persoană fizică sau juridică, română sau străină. Managerul își desfășoară activitățile sale conform prevederilor contractului de management. Managerul (adică o persoană fizică/unul dintre membrii echipei de management, numit de ceilalți membri ai echipei/unul dintre reprezentanții legali ai managerului-persoană juridică) este un membru ce nu are drept de vot și ce poate fi despăgubit din consiliul de administrație al companiei care este parte a contractului de management.
- ☐ Incompatibilități – următoarele categorii nu pot fi desemnate manageri:
 - o persoane fizice care: (i) au calitatea de manager sau administrator în altă companie; (ii) au suferit condamnări penale definitive care le fac incompatibile cu această calitate; (iii) figurează pe lista managerilor și administratorilor cărora li s-a revocat mandatul; (iv) au fost sancționate pentru încălcarea dispozițiilor legale în materie fiscală; (v) ele sau rudele și afinii lor până la gradul al doilea dețin acțiuni la altă societate comercială al cărei obiect de activitate este asemănător cu cel al societății comerciale interesate în încheierea contractului de management;
 - o persoanele juridice care: (i) au fost declarate în stare de faliment; (ii) au fost sancționate pentru încălcarea dispozițiilor legale în materie fiscală, în care scop vor depune, la selecție, și o dovadă eliberată de organul financiar; (iii) figurează pe lista managerilor cărora li s-a revocat mandatul.
- ☐ particularități ale relației: managerul nu este un angajat al companiei-parte în contractul de management; astfel, cadrul juridic legal nu se va aplica. Conform Legii Nr. 31/1999 privind companiile, pe durata mandatului, managerilor le este interzis să încheie contracte individuale de muncă cu compania. Dacă astfel de

manageri sunt numiți dintre angajații companiei, contractul individual de muncă încheiat cu compania este suspendat în timpul mandatului. La terminarea mandatului, managerul/membrii echipei de management poate/pot fi angajat/ți, la cerere, în companie pentru cel puțin 6 luni, conform pregătirii lor profesionale și a disponibilității posturilor în companie.

- ☐ Management v. Contract de Muncă: având în vedere că managerul nu este un angajat al companiei, acesta nu este subordonat acesteia. Cu toate acestea, managerul nu va beneficia de drepturile/măsurile de protecție stabilite în beneficiul angajaților (de ex. concediu plătit, protecție împotriva concedierii în anumite situații stipulate în mod expres de lege, oferirea unui număr minim de zile de concediu anual, stabilirea unui număr maxim de ore de muncă).

5. Detașarea

Locul de muncă poate fi schimbat unilateral de către angajator prin delegarea sau detașarea angajatului la un loc de muncă diferit de cel stabilit în contractul individual de muncă. Pe durata delegației sau detașării, angajatul își păstrează poziția/funcția și toate celelalte drepturi prevăzute de contractul individual de muncă.

Detașarea presupune o modificare temporară a locului de muncă a unui angajat, solicitată de angajator, către al angajator cu scopul de a desfășura lucrări în interesul său. În mod excepțional, prin detașare, tipul muncii se poate schimba, dar numai cu acordul scris al angajatului.

- ☐ Particularități: detașarea poate fi solicitată pe o perioadă până la un an. În mod excepțional, această durată poate fi prelungită din motive obiective necesitând prezența angajatului la angajatorul la care a fost solicitată detașarea, cu acordul ambelor părți, la fiecare 6 luni. Angajații pot refuza să amâne detașarea angajatorului numai excepțional, pentru motive justificate.
- ☐ Drepturile și protecția angajatului: angajatul are dreptul la plata cheltuielilor cu transportul și cazarea, cât și a o diurnă de detașare, conform condițiilor prevăzute de lege sau de contractul colectiv de muncă aplicabil. Drepturile angajatului vor fi acordate de angajatorul la care s-a făcut detașarea. În timpul detașării, angajatul va beneficia de cele mai avantajoase drepturi, fie de drepturile angajatorului care a dispus detașarea sau ale celui unde s-a făcut aceasta. Angajatorul care a dispus detașarea va lua toate măsurile necesare pentru a se asigura că celălalt angajator își îndeplinește în totalitate și la timp toate obligațiile către angajatul detașat. În cazul nerespectării obligațiilor către angajat, aceste obligații vor fi îndeplinite de angajatorul care a dispus detașarea. Dacă există discrepanță între cei doi angajatori sau niciunul nu își îndeplinește obligațiile către angajat, îi dă dreptul celui din urmă să se întoarcă la locul de muncă original împotriva oricăruia dintre cei doi angajați și să solicite realizarea forțată a obligațiilor neîndeplinite.

6. Cerințe Administrative, incl. condiții sănătoase și sigure de muncă, protecția datelor cu caracter personal, etc.

- ☐ Condiții de muncă sănătoase și sigure: angajatorii au datoria să asigure siguranța și sănătatea angajaților în toate aspectele muncii. Dacă un angajator folosește persoane sau servicii din afară, răspunderea angajatului nu va fi eliminată. Măsurile privind siguranța și sănătatea la muncă nu pot conduce niciodată la obligații financiare ale angajaților. Angajatorii au obligația de a organiza training-uri pentru angajați în domeniul siguranței și sănătății în muncă. Training-ul va fi realizat periodic, prin modalități specifice stabilite prin acord între angajator și comitetul siguranței și sănătății în muncă și sindicatul său sau, după caz, reprezentanții angajaților.
- ☐ Protecția datelor cu caracter personal: angajații au dreptul și angajatorii au obligația corelativă de a respecta datele cu caracter personal privind angajații. Anumite informații sunt interzise procesării; cu toate acestea, dacă o astfel de procesare este necesară în ceea ce privește îndeplinirea obligațiilor, sau a drepturilor specifice, ale responsabilului cu procesarea datelor în domeniul muncii, cu respectarea garanțiilor prevăzute de lege. O posibilă dezvăluire către o terță parte a datelor procesate poate avea loc numai dacă responsabilului cu procesarea datelor i se solicită din punct de vedere legal să o facă, sau dacă titularul datelor a aprobat dezvăluirea în mod expres.
- ☐ Asigurări sociale: Contribuțiile angajatorului variază în funcție de condițiile de muncă, în principiu: (i) 26.3% pentru condiții de muncă normale – din care 10.5% este datorat de angajat și 15.8% de către angajator; (ii) 31.3% pentru condiții grele de lucru – dintre care 10.5% este datorat de angajat și 20.8% de către angajator; (iii) 36.3% pentru condiții speciale de muncă – dintre care 10.5% este datorat de către angajat și 25.8% de către angajator. Pentru anumite categorii de persoane asigurate care nu sunt calificate ca angajați, valoarea veniturilor brute asigurate este limitată la valoarea a cinci salarii brute medii folosite pentru fundamentarea bugetului de asigurări sociale de stat și nu poate fi mai mică de 35% din salariul brut mediu. Alte contribuții vor fi de asemenea plătite, în conformitate cu legea (de ex. către fondul social de sănătate, către bugetul de asigurări de șomaj, către Fondul de Garantare a Salariilor).

CAPITOLUL 4 – Administrarea Afacerilor în Domenii Specifice

Secțiunea 1 – Agricultură

Economia agricolă românească și dezvoltarea rurală s-au schimbat mult odată ce România a început să facă primii pași către integrarea în Uniunea Europeană. Astfel, România a trebuit să adopte repede și în totalitate Politica Agricolă Comună. Modelul european agricol de succes implementat de Politica Agricolă Comună se bazează pe concurență, orientare de piață și îndeplinește simultan alte funcții publice, cum sunt protejarea mediului asigurând mai multe așezări rezidențiale convenabile pentru populația rurală și integrarea agriculturii în mediu și silvicultură.

Deși România se află încă în proces de aliniere la modelul agricol european, România are potențial uriaș pentru a-și recupera titlul de "Grânar al Europei", cum a fost numită odată, datorită particularităților sale geografice care îi îmbogățeste potențialul agricol.

În această privință, trebuie să vă reamintim că România este situată în sud-estul Europei, la întretăierea axelor principale de comunicare nord-sud și est-vest. Suprafața sa totală de 238.391 km² cuprinde:

- ☐ 61.3% teren agricol - approx 14.6 mil. ha, dintre care 64.2% teren arabil, 32.9 % pajiști și pășuni naturale și 2.7% plantații de copaci și vii;
- ☐ 28.3% păduri și alte terenuri de vegetație forestieră;
- ☐ 10.4% partea construită a localităților, ape, drumuri, căi ferate și terenuri aride.

Astfel, se poate declara că România are toate datele să devină un stat UE de frunte în domeniul economiei agricole, motiv pentru care, principala atenție a Guvernului o reprezintă dezvoltarea rapidă, prin elaborarea și implementarea de programe în acest scop.

1. Normele Aplicabile

Piețe

- ☐ Regulamentul (CE) Nr. 1234/2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole;
- ☐ Regulamentul (CE) Nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole.

Sprijin Financiar

- ☐ Ordinul Nr. 694/2008 privind condițiile de recunoaștere a organizațiilor de producători și a grupurilor de producători recunoscute preliminar în sectorul fructe și legume, precum și modul de accesare a sprijinului financiar de către acestea;
- ☐ Hotărârea de Guvern Nr. 1078/2008 privind acordarea de sprijin financiar grupurilor de producători recunoscute preliminar și organizațiilor de producători în sectorul fructe și legume;
- ☐ Regulamentul (CE) Nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) Nr. 1037/2001 și (CE) Nr. 1234/2007;
- ☐ Legea Nr. 37/2015 privind clasificarea fermelor și exploatațiilor agricole.
Agricultură Ecologică
- ☐ Ordinul Nr. 219/2007 pentru aprobarea regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică ("Ordinul Nr. 219/2007");
- ☐ Regulamentul (CE) Nr. 710/2009 din 5 august 2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 889/2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului în ceea ce privește stabilirea de norme detaliate privind producția ecologică de animale de acvacultură și de alge marine;
- ☐ Ordinul Nr. 181/2012 pentru aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecție și certificare în agricultura ecologică;
- ☐ Ordinul Nr. 1253/2013 pentru aprobarea regulilor privind înregistrarea operatorilor în agricultura ecologică;
- ☐ Ordinul Nr. 895/2016 pentru aprobarea regulilor privind organizarea sistemului de inspecție și certificare, de aprobare a organismelor de inspecție și certificare/organismelor de control și de supraveghere a activității organismelor de control, în agricultura ecologică.

2. Agricultorii

Agricultorii în România sunt organizați în organizații profesionale și trusturi ale angajatorilor, cu scopul de a proteja și a promova drepturile lor și interesele economice, cât și pentru ușurarea dialogului cu autoritățile române specializate în domeniile agriculturii, protecției consumatorului, etc.

Fermele și exploatațiile agricole pot avea unul sau mai mulți proprietari și pot fi private sau asociate iar forma lor legală respectă prevederile legislației în vigoare.

În funcție de tipul general al activității agricole, exploatațiile agricole, sunt clasificate în felul următor:

- ☐ exploatații specializate – ferme specializate în culturi/exploatații horticole/exploatații specializate în culturi permanente;
- ☐ exploatații specializate – producție animală (animale erbivore și granivore)
- ☐ exploatații mixte – exploatații de culturi mixte; exploatații mixte de creștere a animalelor; exploatații mixte de culturi și creșterea animalelor; exploatații neclasificate.

În funcție de dimensiunea lor economică, fermele și exploatațiile agricole sunt clasificate în felul următor:

- ☐ ferme de subzistență – exploatații agricole cu dimensiune economică sub 1,900 Producție Totală Standard;
- ☐ ferme de semi-subzistență – exploatație agricolă cu o dimensiune economică între 2,000-7,999 Producție Totală Standard. Aceste ferme pot procesa din propriile lor produse, produse tradiționale, în conformitate cu prevederile în vigoare;
- ☐ ferme comerciale – exploatații agricole mici cu dimensiune economică între 8,000-11,999 Producție Totală Standard;
- ☐ ferme comerciale – exploatații agricole mijlocii cu dimensiune economică între 12,000-250,000 Producție Totală Standard;
- ☐ ferme comerciale – exploatații agricole mari cu dimensiune economică peste 250,000 Producție Totală Standard;

Trebuie subliniat faptul că fermele mici/mijlocii mari și exploatațiile agricole reprezintă forme de combinare a terenului agricol și pot avea de asemenea propriile unități de procesare, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

3. Producția

3.1 Sectorul de Fructe și Legume

În prezent, există 24 de organizații de producători în sectorul fructelor și legumelor care au fost înființate la inițiativa producătorilor pentru a beneficia de avantajele organizării comune de piață.

- ☐ Sprijin financiar din fondurile Uniunii Europene

Organizațiile de producători beneficiază de sprijin financiar pentru finanțarea programelor operaționale de la Uniunea Europeană pe de-o parte și de la producători și organizațiile de producători pe de altă parte, astfel de programe având o durată minimă de 3 ani și maximă de 5 ani.

Sprijinul financiar comunitar pentru organizațiile de producători este egal cu valoarea contribuțiilor financiare ale membrilor sau ale organizației de producători plătite efectiv, dar limitat la 50% din valoarea reală a cheltuielilor suportate de organizația

de producători, conform programului operațional aprobat. Trebuie menționat că sprijinul financiar comunitar este limitat la 4,1% din valoarea producției comercializate de fiecare organizație de producători. Procentul poate fi majorat la 4,5% din valoarea producției comercializate, cu condiția ca suma ce depășește 4,1% din valoarea producției comercializate să aibă ca destinație măsurile de prevenire și gestionare a crizelor.

☐ Sprijin financiar din fonduri naționale

- o Ajutoarele Naționale Tranzitorii – se acordă în domeniul vegetal, în limita prevederilor bugetare anuale alocate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
- o Ajutor de stat pentru motorina utilizată în agricultură – cantitățile maxime de motorină achiziționate și utilizate în sectorul fructe pentru care se acordă sprijin financiar sunt:

- legume cultivate în câmp - 148 litri/ha;
- legume în spații protejate -75 litri/ha;
- pepeni verzi și galbeni - 150 litri/ha;
- ciuperci - 80 litri/tonă;
- livezi - 130 litri/ha;
- căpșuni, alți arbuști fructiferi - 65 litri/ha.

3.2 Viticultură/Vinificație

Probabil cel mai cunoscut sector agricol de producție din România, în special datorită produselor abundente și de înaltă calitate, este sectorul viticol. Vinurile românești sunt cunoscută în întreaga lume ca produse premiate și foarte solicitate, fiind preferate de celebrități precum membrii Familiei Regale Britanice.

În termeni de sprijin financiar, conform Programului Național de Sprijin al României în sectorul vitivinicol 2014-2018, România a ales pentru finanțare, în funcție de specificul viticulturii autohtone, 5 măsuri de sprijin:

- ☐ promovarea vinurilor, prin submăsura de promovare a vinurilor produse în Uniune care constă în acțiuni de informare în statele membre, în scopul informării consumatorilor cu privire la consumul moderat de vin și la schema de denumiri de origine controlată și indicații geografice, precum și submăsura de promovare în țări terțe, în vederea îmbunătățirii competitivității vinurilor cu denumire de origine controlată, indicație geografică sau a vinurilor pentru care se indică soiul viței-de-vie;
- ☐ restructurarea și reconversia podgoriilor;
- ☐ asigurarea recoltei;

- ☐ investiții;
- ☐ distilarea subproduselor.

Datorită impactului deosebit al Programului Național Suport 2009-2013 asupra sectorului vitivinicol, care a absorbit, în proporție de 100% fondurile Fondului European de Garantare Agricolă puse la dispoziție de Comisia Europeană prin noul Regulament (UE) nr. 1308/2013, România beneficiază de o alocare financiară mărită pentru sectorul vitivinicol în cuantum de EUR 47,7 milioane anual.

3.3 Culturi de Câmp

Culturile de câmp includ următoarele categorii de produse: cereale (de ex. grâu, porumb, orz, orez), plante tehnice (de ex. culturi de floarea soarelui, rapiță pentru ulei, trestie de zahăr, in și cânepă pentru fibre, tutun și hamei, soia), plante medicinale și plante aromatice.

Sprijinul financiar oferit de Statul Român în sectorul culturilor de câmp sunt în general următoarele:

- ☐ scheme ale plăților directe:
 - o schemă de plată unică pe suprafață
 - o plată redistributivă;
 - o plată pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu
 - o plata pentru tinerii fermieri;
 - o schema simplificată pentru micii fermieri.
- ☐ ajutoare naționale tranzitorii;
- ☐ sprijin de la stat pentru motorina utilizată în agricultură.

3.4 Creșterea animalelor

România este binecunoscută pentru creșterea animalelor în zonele rurale. În general, vite, porci, oi și capre, cai, păsări de curte sunt crescute în România atât pentru import cât și pentru export. Din nefericire, animalele crescute în mod tradițional sunt încă destinate consumului propriu iar cea mai mare parte a animalelor este crescută industrial.

Cu toate acestea, cu cât cererea pentru produse tradiționale crește și din ce în ce mai mulți cetățeni români și europeni se concentrează pe calitatea produselor, agricultura locală continuă să se îmbunătățească și să se răspândească, deci comerțul cu produse de origine animală de la animale crescute în mod tradițional asigură stabilitatea muncii în zonele rurale.

- ☐ Vitele, oile și caprele – specifice zonei muntoase, reprezintă o activitate sustenabilă și prosperă, având în vedere diversitatea producțiilor, consumul mic de energie și natura furajelor pe care le recoltează, fiind o activitate sustenabilă și prosperă;
- ☐ Porci – important pentru consumul întregii populații. Nivelul consumului de porc per capita este în corelație directă cu producția de carne și puterea de cumpărare a consumatorului;
- ☐ Păsările – într-un sistem industrial intensiv, reprezintă o activitate care asigură nevoia pentru carne și ouă pentru populația urbană, asigurând astfel produse accesibile întregii populații. Este principalul utilizator al concentratelor de furaje cultivate pentru conversia proteinelor animale.

3.5 Floricultură

În România, creșterea florilor este larg răspândită și realizată. Cele mai importante culturi de flori sunt obținute în principal în următoarele județe: Ilfov, Alba, Dâmbovița, Maramureș, Prahova, Mureș, Dolj, Giurgiu, Călărași, Satu Mare, Bacău, Iași.

În acest domeniu al culturii de flori, România oferă sprijin financiar în următoarele forme:

- ☐ scheme ale plăților directe:
 - o schemă de plată unică pe suprafață
 - o plată redistributivă;
 - o plată pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu
 - o plata pentru tinerii fermieri;
 - o schema simplificată pentru micii fermieri.
- ☐ ajutoare naționale tranzitorii – vor fi acordate în domeniul vegetal, în limita prevederilor bugetare anuale alocate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
- ☐ sprijin de la stat pentru motorina utilizată în agricultură – cantitatea maximă de motorină achiziționată și utilizată în sectorul floriculturii pentru care se acordă sprijin financiar este de 100 litri/ha.

Secțiunea a 2 a – Turism

Unul dintre domeniile de drept care a cunoscut un dinamism puternic în ultimii ani îl reprezintă turismul, deoarece entitățile de afaceri atât din România cât și străine au manifestat un apetit din ce în ce mai mare pentru turism. Acest curent s-a dezvoltat în mod special după ce România a devenit un stat membru al Uniunii Europene, ceea

ce a lărgit posibilitățile ca România să fie atractivă pentru cetățenii Uniunii Europene privind obiceiurile și calitatea standardelor serviciilor. În plus, teritoriul României include 5 regiuni bio-geografice (stepă, Marea Neagră, Câmpia Panonică, regiunea continentală și alpină) din cele 11 regiuni bio-geografice europene, ceea ce trezește interesul turiștilor pentru România.

Astfel, Guvernul, împreună cu sprijinul Parlamentului, a adoptat, modificat sau suplimentat numeroase legiferări pentru a respecta normele și standardele europene, care sunt concentrate în marea majoritate pe oferirea unei protecții mai mari turiștilor și atragerea atenției furnizorilor și prestatorilor de servicii cu privire la responsabilitățile lor. S-a reglementat în mod expres că turismul reprezintă o zonă prioritară în economia României.

1. Normativa Aplicabilă

Controlul și Autorizația pentru Turism

- ☐ Ordinul Nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România;
- ☐ Ordonanța de Guvern Nr. 107/1999 republicată privind activitatea de comercializare a pachetelor de servicii turistice;
- ☐ Ordinul nr. 235/2001 privind asigurarea turiștilor în cazul insolvenței sau falimentului agenției de turism, cu modificările și completările ulterioare;
- ☐ Ordinul Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului Nr. 516/2005 pentru aprobarea contractului cadru-de comercializare a pachetelor de servicii turistice;
- ☐ Ordinul Nr. 990/2009 pentru modificarea unor acte normative din domeniul turismului în vederea implementării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2009 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii în România;
- ☐ Hotărârea de Guvern nr. 121/2013 privind eliberarea certificatelor de clasificare, a licențelor și brevetelor de turism;
- ☐ Ordinul Președintelui Autorității Naționale pentru Turism Nr. 65/2013 pentru aprobarea Normelor metodologice privind eliberarea certificatelor de clasificare a structurilor de primire turistice cu funcțiuni de cazare și alimentație publică, a licențelor și brevetelor de turism.
- ☐ Ordinul Nr. 221/2015 pentru modificarea normelor metodologice aprobate prin Ordinul nr. 65/2013;

Infrastructura turistică

- ☐ Legea Nr. 526/2003 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare a turismului montan "Schi în România"

- ☐ Hotărârea de Guvern Nr. 120/2010 privind aprobarea listei cuprinzând programele și proiectele de investiții în turism și a surselor de finanțare a documentațiilor tehnice și a lucrărilor de execuție a programelor și obiectivelor de investiții în turism, precum și pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate a programelor și proiectelor de investiții în turism.
- ☐ Hotărârea de Guvern Nr. 1220/2011 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 120/2010 privind aprobarea Listei cuprinzând programele și proiectele de investiții în turism și a surselor de finanțare a documentațiilor tehnice și a lucrărilor de execuție a programelor și obiectivelor de investiții în turism, precum și pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate a programelor și proiectelor de investiții în turism.

Promovarea Turismului

- ☐ Hotărârea de Guvern Nr. 20/2012 pentru aprobarea Programului Multianual de Marketing și Promovare Turistică și a Programului Multianual de Dezvoltare a Destinațiilor, Formelor și Produselor turistice
- ☐ Ordinul Nr. 175/2016 de modificare a Anexei Ordinului Nr. 1390/2015 de aprobare a listei internaționale prezentări de turism la care Autoritatea Națională pentru Turism participă în 2016;

Dezvoltarea Turismului

- ☐ Ordinul Nr. 132/2013 de aprobare a constituitii Reprezentanțelor Teritoriale și a Unităților de Promovare Turistică;
- ☐ Ordinul Nr. 500/2014 privind modificarea Ordinului Ministrului Adjunct pentru Companii Mici și Mijlocii, Mediul de Afaceri și Turism Nr. 132/2013 privind aprobarea constituirii de Reprezentanțe Teritoriale și Unități de Promovare Turistică;
- ☐ Ordinul Nr. 263/2015 pentru aprobarea Normelor Interne Procedurale pentru acordarea contractelor pentru închirierea activelor imobile sau părți ale acestora pentru activitatea de promovare turistică și a birourilor de informații turistice din străinătate în cadrul Autorității Naționale de Turism.

Tichete de vacanță

- ☐ Ordonanța de Urgență Nr. 8/2009 privind acordarea tichetelor de vacanță.

2. Cafenele, Restaurante, Camping

2.1. Autorizație/certificate de clasificare

Ordinul Președintelui Autorității Naționale pentru Turism Nr. 65/2013 pentru aprobarea normelor metodologice privind eliberarea certificatelor de clasificare a structurilor de primire turistice cu funcțiuni de cazare și alimentație publică, a licențelor și brevetelor de turism, prevede o serie de norme aplicabile unităților turistice de primire cu funcții de cazare și alimentație publică. Astfel, aceste unități sunt clasificate pe stele (de ex. hotelurile) și margarete (de ex. pensiuni turistice și de agroturism), în funcție de caracteristicile construcției, opțiunilor și de calitatea serviciilor oferite, conform condițiilor și criteriilor minime obligatorii și suplimentare oferite de acestea. Clasificarea unităților turistice de primire urmărește în principal protecția turiștilor, fiind o formă codificată a unei prezentări a nivelului de confort și a asigurării altor servicii.

- ☐ Eliberare: Autoritatea Națională pentru Turism eliberează certificate de clasificare permițând operatorilor economici să își desfășoare activitatea în domeniul de cazare și alimentație publică. În vederea eliberării unu astfel de certificat, trebuie prezentate la Autoritatea Națională pentru Tursim următoarele documente:
 - a) cerere standardizată (adică Anexa Nr. 3 a normelor metodologice stabilite prin Ordinul Nr. 65/2013);)
 - b) Certificat constatator (forma extinsă) emis de Registrul Comerțului privind activitățile autorizate a fi desfășurate la punctul de lucru și codul/codurile CAEN corespunzătoare;
 - c) fișă standardizată privind încadrarea nominală a spațiilor de cazare pe categorii și tipuri, conform Anexei Nr. 4 a Ordinului Nr. 65/2013;
 - d) fișă standardizată privind încadrarea și organizarea spațiilor în structurile de primire turistice cu funcțiuni de alimentație publică, conform Anexei nr. 5 a Ordinului Nr. 65/2013;
 - e) dovada înregistrării contractelor de muncă (extras REVISAL a personalului minim necesar asigurării funcționării structurii de primire turistice (conducere operativă, șef recepție, cazare și/sau șef producție și servire pentru unitățile de alimentație publică, după caz) și a documentelor care atestă pregătirea profesională a fiecăruia, conform Anexei Nr. 7 a Ordinului Nr. 65/2013;
 - f) copia avizului de specialitate emis de Autoritatea Națională pentru Turism conform prevederilor de susținere a documentațiilor de urbanism privind zone și stațiuni turistice și a documentațiilor tehnice privind construcții din domeniul turismului. Opinia va menționa categoria în care va fi inclusă structura de primire turistică, supusă criteriilor obiective pentru clasificare pe stele și categorii de structuri turistice, care constiuie o precerință în vederea acordării categoriei .

Documente similare vor fi prezentată în cazul aplicării pentru:

- o reclasificarea unității la un alt tip de structură și/sau categorie de clasificare;
- o schimbarea titularului certificatului de clasificare. Vechiul titular este obligat să anunțe Autoritatea Națională pentru Turism cu privire la încetarea activității;
- o schimbarea denumirii structurii de primire turistice;
- o eliberarea duplicatului certificatului de clasificare/fișeri anexe;
- o modificarea fișei anexe.

☐ Procedură: Autoritatea Națională pentru Turism va elibera certificatul de clasificare conform următoarei cronologii:

- o în cel mai scurt termen, dar nu mai mult de 30 de zile calendaristice de la data depunerii, cererea aplicantului va fi analizată și soluționată de Autoritatea Națională pentru Turism;
- o în termen de 5 zile lucrătoare de la data depunerii, Autoritatea Națională pentru Turism va notifica aplicantul în cazul documentației incomplete privind alte documente necesare, cât și despre consecințele pentru termenul de 30 de zile menționat mai sus;
- o dacă în termen de 6 luni de la data eliberării notificării de Autoritatea Națională pentru Turism, documentația suplimentară menționată mai sus nu este completată, aceasta se clasează;
- o dacă Autoritatea Națională pentru Turism consideră că este necesar, poate solicita aplicantului să furnizeze documente suplimentare justificative sau poate dispune verificări la fața locului prin personalul de specialitate, a condițiilor și criteriilor îndeplinite;
- o după îndeplinirea procedurii privind verificarea documentației, Autoritatea Națională pentru Turism întocmește o notă de clasificare;
- o în termen de 15 zile de la data întocmirii notei de clasificare, Autoritatea Națională pentru Turism emite certificatul de clasificare sau, după caz, o notificare aplicantului dacă condițiile de clasificare nu sunt respectate în cadrul termenului corespunzător;
- o titularul este obligat și este unic responsabil pentru intrarea în posesie a autorizației provizorii de funcționare și/sau a certificatului de clasificare în format original, care se eliberează doar la cererea solicitantului.

☐ Retrageră și restituire: certificatul de clasificare poate fi retras de personalul de specialitate din cadrul Autorității Naționale pentru Turism în cazul în care titularul:

- o nu își respectă obligația de a asigura funcționarea categoriei și/sau structurii de primire turistică menționată în certificatul de clasificare;

o nu respectă prevederile legale în vigoare privind desfășurarea activității în structura de primire turistică.

Cu toate acestea, Autoritatea Națională pentru Turism poate decide să nu retracă certificatul de clasificare, ci să îi dispună titularului să remedieze deficiențele cât mai curând. Termenul este evaluat conform complexității remedierii deficiențelor și nu poate fi mai mare de 90 de zile calendaristice.

În situația în care nu se poate realiza remedierea, certificatul de clasificare însoțit de fișa anexă vor fi retrase printr-un act de control, și se va decide reîncadrarea structurii de primire turistică în tipul și/sau categoria corespunzătoare. În baza notei de constatare însoțită de certificatul de clasificare și/sau fișa anexă în original a acestuia, noul certificat de clasificare și/sau fișa anexă a acestuia se eliberează pentru tipul și/sau categoria de clasificare specificată în nota de constatare.

La cererea titularului, certificatul de clasificare poate fi primit în cazul remedierii deficiențelor după retragerea certificatului. Înaintea resituirii certificatului de clasificare, personalul de specialitate al Autorității Naționale pentru Turism va face o verificare finală privind remedierea tuturor deficiențelor.

- ☐ Anulare: dacă activitatea privind structura de primire turistică încetează, titularul certificatului de clasificare va solicita anularea certificatului. O astfel de solicitare este obligatorie pentru titular.

2.2. Condiții Generale de Funcționare a Structurilor de Primire Turistică

Titularul și/sau managerul unei structuri de primire turistică are următoarele responsabilități:

- (i) asigurarea unei bune întrețineri și funcționalități a echipamentelor pe parcursul întregii perioade de funcționare inclusiv aranjarea și întreținerea spațiilor verzi, zonelor de agrement, terenurilor ambientale și altor dotări exterioare (anexe), aflate în administrare, proprietate, concesiune, închiriere, comodat sau alt drept de folosință, după caz, acestea făcând parte integrantă a structurii de primire turistică;
- (ii) să afișeze la recepție sau în holul de primire tarifele maximale de recepție practicate;
- (iii) să asigure în permanență apă caldă și rece la grupurile sanitare;
- (iv) să asigure în spațiile de cazare ocupate, în spațiile de servire și în cele comune, o temperatură minimă de 21 de grade C, iar pentru structurile de primire turistice în care dotarea cu aer condiționat este obligatorie, o temperatură maximă de 25 de grade C;
- (v) să asigure personal calificat. Personalul de servire din structurile de primire turistice va purta îmbrăcăminte specifică stabilită de operatorul economic în cauză, diferențiat în funcție de condițiile de desfășurare a activității și ecuson

cuprinzând cel puțin prenumele și funcția, iar restul personalului va purta echipament de lucru specific activității;

- (vi) să asigure condițiile necesare astfel încât turiștii să nu fie deranjați de zgomotele produse de instalațiile tehnice ale clădirii sau de alți factori de poluare;
- (vii) să asigure spații de cazare cu lumină naturală directă și aerisire;
- (viii) să nu amplaseze spații de cazare la subsolul clădirilor;
- (ix) să expună la loc vizibil, în exteriorul clădirii: denumirea, tipul și însemnele privind categoria de clasificare a structurii de primire turistice;
- (x) să expună vizibil și în mod lizibil în recepție, în holul structurilor de primire turistice care nu dispun de recepție și în spațiul de la intrare în saloanele de servire a mesei, certificatul de clasificare și fișa anexă a acestuia sau autorizația provizorie de funcționare, în copie, numărul de telefon "TEL VERDE – 0800868282" al Autorității Naționale pentru Turism;
- (xi) să furnizeze informații reale cu privire la denumirea, tipul, categoria de clasificare și serviciile prestate, în toate materialele de promovare, conform autorizației provizorii de funcționare sau a certificatului de clasificare obținut;
- (xii) să păsteze în permanență, în original, în structura de primire turistică în cauză, autorizația provizorie de funcționare sau certificatul de clasificare și fișa anexă a acestuia;
- (xiii) să asigure o gamă diversificată de servicii suplimentare, gratuite sau cu plata separată;
- (xiv) să asigure în spațiile de cazare materiale scrise, realizate estetic și tipărite în limba română și în cel puțin două limbi de circulație internațională (la categoria 3, 4 și 5 stele/margarete) respectiv o limbă de circulație internațională (la categoria 1 și 2 stele/margarete), cuprinzând informații utile pentru turiști cu privire la: instrucțiuni de folosire a telefonului, după caz, tarifele interne și internaționale pentru convorbiri telefonice, lista cuprinzând serviciile suplimentare oferite și tarifele pentru cele cu plată, cu indicarea modalităților de solicitare a serviciului în cameră, lista de prețuri cu preparatele room-service, lista cuprinzând prețurile produselor din minibar, după caz, instrucțiuni de folosire TV, instalație aer condiționat/climatizare, după caz, informații turistice privind zona sau localitatea, orice alte informații ce ar putea face agreabil sejurul turistului.

La hotelurile de 4 și 5 stele, materialele vor fi prezentate în mape personalizate, în fiecare spațiu de cazare sau prin afișare cu mijloace electronice (prin intermediul sistemului TV cu circuit închis);

- (xv) să asigure păstrarea ordinii, liniștii publice, moralității și să respecte normele legale în vigoare privind siguranța și securitatea turiștilor din structurile de primire turistică;

- (xvi) să asigure conectarea la Sistemul Integrat de Evidență a Turiștilor, în termen de 60 de zile de la implementarea și operaționalizarea acestuia;
- (xvii) să afișeze în camerele de baie, în cel puțin două limbi de circulație internațională, mesajul "Pro Natura" referitor la opțiunea fiecărui oaspete asupra duratei de utilizare a acelorași lenjerii și prosoape.
- (xviii) să dețină minim o adresă de e-mail și un site web pe care să fie afișate datele sale de identificare, adresa și numărul certificatului de clasificare.

Trebuie menționat că managementul operațional al unei structuri de primire turistice poate fi asigurat numai de o persoană care deține un: brevet de turism corespunzător funcției sau un certificat de absolvire a unui curs de training managerial în domeniul turismului.

2.3. Noțiuni și Particularități

În scopul clarificării, legiuitorul din România a optat în mod expres să definească și să explice noțiunile și diferențele între structurile de primire turistice particulare, stabilind cerințe de clasificare minime. De exemplu:

Alimentație Publică

- ☐ Cafe-bar sau cafenea: o unitate care combină cafeaua cu activități recreative; (lichior, cognac, vermouth, ect.), gustări calde sau reci, aperitive, produse de cofetărie și patiserie, înghețată, băuturi non-alcoolice (cafea filtrată, shake, cafea cu lapte). Aceasta este o subcategorie a categoriei "Bar" care include de asemenea următoarele subcategorii: "Bufet-bar", "Bar de Noapte", "Bar de Zi", "Club și Disco-Bar", "Snack-bar".
- ☐ Restaurant: un loc public care combină producția și alimentația cu o gamă largă de feluri, produse de patiserie, cofetărie, bauturi și unele produse pentru fumători. Aceasta este o categorie complexă care cuprinde subcategorii ca: "Restaurant Clasic", "Restaurant Specializat", "Restaurant cu Specific", "Restaurant cu Program Artistic", "Braserie sau Bistrou", "Berărie", "Grădină de Vară", "Terasă".

Cazare

- ☐ Hotel: o structură de primire turistică stabilită în clădiri sau părți de clădiri, care oferă cazare turiștilor (camere, studiouri, suite, duplexuri) echipate corespunzător, oferă servicii specifice, are o recepție/hol de recepție și, după caz, structuri de alimentație publică.

O altă categorie este "Apartament-hotel", care este un singur apartament și/sau studio, echipat să asigure păstrarea și prepararea mâncării, cât și servirea meselor sau având propriul restaurant, cu serviciu room-service.

O altă categorie de cazare este "Motelul", care este de obicei o unitate de hotel situată la periferia orașelor aproape de arterele circulate intens, dotate și aranjate

atât pentru oferirea de cazare și servicii alimentare turiștilor, cât și pentru parcare sigură a mijloacelor de transport. Categoria de clasificare va fi determinată în funcție de respectarea totală a criteriilor obligatorii stabilite de prevederile legale de aplicare.

- ☐ Campingul: o structură de cazare menită să cazeze turiștii în cort sau rulote, astfel amenajate încât să permită acestora să parcheze mijlocul de transport, să își pregătească masa și să beneficieze de celelalte servicii specifice acestor tipuri de unități. Campingul trebuie situat în locuri de interes turistic protejat de zgomote și alte surse de poluare, cât și de elemente periculoase pentru sănătatea și siguranța turiștilor. Elementul de bază al locurilor de campare o reprezintă parcela de campare, care este o zonă bine definită și marcată unde este posibilă parcare mijloacelor de transport și instalarea cortului sau rulotei,
- ☐ Alte categorii: Hostel, Cabană, Vilă sau Bugalow, Pensiuni și Pensiuni Agroturistice, Sat de vacanță, Popasuri turistice, Apartamente și camere de închiriat, Spații de cazare pe nave maritime și fluviale.

3. Tour-Operatori/Agenții de Turism

3.1 Autorizație/Licență de Turism

Ordinul Nr. 65/2013 prevede în mod expres cerințe minime necesare în vederea acordării licenței de turism de către operatorii economici, în principal:

- ☐ sediul trebuie să fie într-o clădire bună și curată, la parter, mezanin sau etajul 1, cu acces ușor. Alte amplasări pot fi acceptate dacă sunt situate în clădiri publice. Tour-operatorii care nu au activități de vânzare directă către turiști și agențiile de turism care funcționează în mod exclusiv online, pot funcționa și la alte etaje ale clădirii;
- ☐ sediul trebuie să aibă o suprafață de minim 16 m² pentru tour-operatori și 10m² pentru agențiile de turism, cu excepția agențiilor de turism online;
- ☐ trebuie să aibă propria toaletă pentru personal și cu acces ușor;
- ☐ cel puțin 50% din personalul alocat ca agent de turism trebuie calificat ca "agent de turism" atestat printr-un certificat de absolvire a unui curs de calificare organizat de un furnizor autorizat de training profesional sau titular a unui certificat profesional de competențe pentru meserie/calificare de "Agent de Turism", eliberat de un organism acreditat/autorizat de evaluare și certificare;
- ☐ asigurarea deținerii unui certificat de ghid turistic, dacă agenția de turism realizează programe turistice;
- ☐ poliță de asigurare pentru a asigura rambursarea cheltuielilor de repatriere și/sau banii plătiți de turiști la achiziționare de servicii/pachete turistice în cazul insolvenței sau a falimentului agenției de turism;

- ☐ firma/marca cu numele agenției de turism și, dacă este amplasată într-un imobil cu activități rezidențiale/economice, aplicarea unei inscripții sau unui afiș la intrarea în clădire cu numele agenției de turism;
- ☐ mobilier corespunzător;
- ☐ mijloace de comunicare: calculator, servicii de fax, telefon, acces la internet;
- ☐ pagină web:
- ☐ furnizarea următoarelor informații pe pagina web a agenției de turism: date de identificare, copie a documentului ce atestă capacitatea profesională a persoanei care asigură managementul operațional al agenției de turism, copie a licenței de turism acordate agenției de turism, copie a poliței de asigurare valabile;
- ☐ sediul să fie utilizat în mod exclusiv pentru activități de turism. Alte activități cum ar fi schimbul valutar, xerox, vânzare de suveniruri, cărți de călătorie, ghiduri, hărți sunt acceptate atât cât permite suprafața;
- ☐ un contract individual de muncă cu normă întreagă înregistrat în registrul angajaților, încheiat cu managerul agenției de turism;
- ☐ denumire comercială care nu creează confuzie în ceea ce privește agențiile de turism deja aflate pe piață, cu excepția situațiilor prevăzute de legislația în vigoare (de ex.: contract de franciză, protecția numelui dobândită prin înregistrarea la organismul competent).

Licența de turism este eliberată la cererea operatorului economic în baza documentației complete.

- ☐ excepție de la condiția eliberării licenței de turism: operatorii economici stabiliți în unul dintre Statele Membre UE sau din Spațiul European Economic care sunt autorizați să desfășoare activitățile specifice agențiilor de turism în Statul Membru de origine, acordarea unei licențe de turism nu este necesară dacă serviciile prestate sunt acelea specifice agențiilor de turism trans-frontalier.
- ☐ Procedura: procedura pentru acordarea licenței de turism este cea similară cu cea pentru emiterea certificatului de clasificare.
- ☐ Retragera și reînceperea activității: licența de turism și anexele sale vor fi retrase dacă titularul:
 - o oferă, vinde servicii/pachete turistice fără respectarea reglementărilor legale în vigoare;
 - o transmite licența și/sau anexele sale cu scopul de a fi utilizată/e de alt operator economic.

În cazul retragerii, operatorul economic nu va mai desfășura activități specifice agențiilor de turism. Măsura se aplică de asemenea unităților comerciale ce aparțin agenției de turism, dacă există.

După 2 ani de la retragere, operatorul economic poate solicita reînceperea activității, solicitând o nouă licență. Dacă personalul de specialitate descoperă că agenția de turism nu mai operează la sediul pentru care s-a acordat licența de turism sau anexa licenței de turism iar titularul nu a solicitat încetarea permanentă a activității la acel sediu, licența de turism/anexa licenței de turism va fi retrasă din oficiu în termen după 15 zile de la notificarea titularului.

- ☐ Anulare: dacă activitatea agenției de turism și/sau a sucursalelor/filialelor/birourilor secundare/de reprezentanță ale sale încetează permanent, operatorul economic trebuie să solicite anularea licenței și/sau anexei licenței de turism cu cel puțin 30 de zile înainte de încetarea finală a activității.

Notă: conducerea operațională a agenției de turism poate fi asigurată numai de persoana care deține: brevet de turism specific funcției sau un certificat ce atestă absolvirea unui curs de training managerial în domeniul turismului.

4. Atracții

Legiutorul din România este în permanență concentrat pe promovarea turismului și atracțiilor turistice în România. Astfel, o serie de promulgări au fost deja adoptate, în timp ce atracțiile rămân principalul subiect al viitoarelor promulgări în domeniul promovării turismului ce trebuie adoptate în România.

- ☐ activitatea de promovare a Autorității Naționale pentru Turism: în această privință, Autoritatea Națională pentru Turism, participă anual la evenimente internaționale și expoziții în scopul promovării atracțiilor României. Astfel, o serie de promulgări specifice au fost adoptate, cum sunt cele ce reglementează acordarea contractelor de prestare servicii în vederea decorării pavilioanelor naționale, standuri specializate sau miniexpoziții și servicii conexe în cadrul manifestărilor expoziționale de turism la care participă Autoritatea Națională pentru Turism, cu finanțare de la bugetul de stat și din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR).
- ☐ Ghizi turistici: pe lângă activitatea continuă a Autorității Naționale pentru Turism, promovarea turismului în România este realizată prin intermediul ghizilor turistici care sunt primordiali pentru agențiile de turism și o modalitate foarte populară și sigură de a vizita atracții naționale turistice. Este chiar obligatoriu ca agențiile de turism să folosească ghizi calificați, în funcție de activitățile specifice desfășurate pentru toate acțiunile de turism organizat. Ghizii turistici sunt persoane calificate care conduc și ghidează un grup de turiști sau vizitatori, oferindu-le explicațiile necesare despre locurile vizitate și care se asigură că programul turistic achiziționat se desfășoară în condiții optime.

În România, pot deveni ghizi turistici: cetățeni români și cetățeni ai Statelor Membre UE, cât și cei din Statele Membre ale Spațiului European Economic, care au împlinit

vârsta de 18 ani. Cetățenii Statelor Membre UE și cetățenii Statelor Membre ale Spațiului European Economic își pot exercita profesia de ghid turistic în România dacă au un atestat de ghid turistic eliberat de Ministerul Turismului în baza documentelor ce dovedesc calificările obținute la instituțiile autorizate ale statului de origine sau dovedesc experiența profesională, eliberate de aceste state.

Există trei categorii de ghizi turistici folosite în România: ghizi locali, naționali și ghizi specializați. Trebuie menționat faptul că exercitarea în mod ilegal a profesiei de ghid turistic de persoane fără atestat și/sau folosirea de ghizi turistici care nu au atestatul corespunzător defășurării activității turistice de către agențiile de turism constituie contravenție și va fi sancționată cu amenzi între RON 600,000 (aprox. EUR 155,200) și RON 1,000,000 (aprox. EUR 258,800).

- Folosirea plajelor: folosirea plajelor în scopuri turistice se realizează de către operatori economici care au încheiat un contract de închiriere cu Administrația Națională a Apelor Române, conform termenilor prevăzuți de lege, deținând de asemenea o autorizație de turism pentru sectoarele/subsectoarele de plajă ce fac obiectul contractului de închiriere. Au fost adoptate reguli foarte stricte în privința folosirii plajelor Mării Negre în vederea păstrării lor corespunzătoare și în vederea furnizării de protecție pentru turiști.

Secțiunea a 3 a - IT & Servicii TIC

Tehnologia Informației și Tehnologia Informației și Comunicării (în continuare "IT & TIC") reprezintă sectorul cheie în economia fiecărui Stat Membru UE, prin facilitarea comerțului cu avantajul economisirii de timp și bani, cât și prin dezvoltarea comunicării și afacerilor, România nefăcând excepție de la această regulă. În procesul de aliniere al cadrului juridic național la acquisul comunitar și având în vedere liberalizarea pieței comunicațiilor din România din 1 ianuarie 2003, cadrul juridic actual în vigoare în România este în deplină conformitate cu Directivele Uniunii Europene în privința serviciilor de telecomunicații, și prin urmare, creează mai multe drepturi pentru consumatori în relația lor cu furnizorii de servicii de telecomunicații. Ca o consecință a cadrului de reglementare vechi și nou, piața comunicațiilor electronice din România s-a dezvoltat într-un ritm accelerat, devenind unul dintre cele mai atractive domenii pentru investitorii străini.

În plus, ca stat membru al Uniunii Europene, România a trebuie să își alinieze cadrul juridic la numele Uniunii Europene privind comerțul electronic, bazându-se pe reglementările existente ale Uniunii Europene în acest domeniu. Această parte specifică a sectorului de servicii IT & TIC se modifică în mod constant, Uniunea Europeană lucrând în prezent la legiferări care au drept scop stabilirea de norme în vederea împiedicării practicilor de geoblocare în cadrul comerțului electronic.

1. Normativa Apliabilă

Comunicare Electronică

- ☐ Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 22/2009 privind înființarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, aprobată prin Legea nr. 113/2010;
- ☐ Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice;
- ☐ Legea Nr. 154/2012 privind regimul infrastructurii rețelelor de comunicații electronice;
- ☐ Decizia ANCOM Nr. 987/2012 regimul de autorizare generală pentru furnizarea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice;
- ☐ Hotărârea de guvern Nr. 548/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului pentru Societatea Informațională

Comerț Electronic

- ☐ Directiva UE Nr. 99/93 privind semnătura electronică;
- ☐ Directiva UE Nr. 2000/31 privind comerțul electronic;
- ☐ Legea Nr. 455/2001 privind semnătura electronică;
- ☐ Legea Nr. 365/2002 privind comerțul electronic;
- ☐ Directiva UE Nr. 2011/31 privind drepturile consumatorului;
- ☐ Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 34/2014 privind drepturile consumatorilor în cadrul contractelor încheiate cu profesioniștii, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

2. Sectorul Comunicațiilor Electronice

2.1. Autoritățile Competente

- ☐ Autoritatea de Reglementare – ANCOM a fost înființată ca autoritate publică independentă subordonată Parlamentului, finanțată în totalitate din propriile venituri și însărcinată cu punerea în funcțiune a politicii naționale în domeniile comunicațiilor electronice, comunicațiilor audio-vizuale și a serviciilor poștale, inclusiv prin reglementarea pieței și prin reglementările tehnice din aceste domenii. ANCOM poate solicita în scris și din motive întemeiate, de la furnizorii de servicii orice tip de informații necesare în vederea exercitării prerogativelor sale. În baza unei autorizații generale, furnizorii de servicii trebuie să plătească un tarif anual de monitorizare, care reprezintă un anumit procentaj, calculat în conformitate cu legea, a cifrei de afaceri anuale a furnizorului de servicii în anul anterior celui scadent.

- ☐ Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale – pe lângă ANCOM, anumite competențe de reglementare sunt exercitate de Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale care acționează în calitate de organism specializat al administrației publice centrale în domeniul, inter alia, al tehnologiei comunicațiilor și informației.

2.2. Regimul de Autorizare Generală și Licențe

- ☐ Regimul de autorizare generală: rețeaua de comunicații electronice și de furnizare servicii se realizează în baza unui regim de autorizare generală, care este eliberat de ANCOL în baza unei notificări. ANCOM stabilește și actualizează forma standard a notificării respective, formată din informațiile pe care orice persoană care intenționează să furnizeze rețele sau servicii electronice de comunicații, trebuie să le comunice pentru a beneficia de autorizarea generală.

O persoană care respectă procedura de notificare în termenii și condițiile stipulate de lege este considerat autorizat cât să furnizeze tipurile de rețele sau servicii indicate în notificare, și va beneficia de toate drepturile și obligațiile stipulate în autorizația generală. ANCOM poate modifica autorizația generală, respectând principiile de obiectivitate și proporționalitate, numai după supunerea sa unei proceduri de consultanță, și numai dacă o astfel de decizie este necesară conform tratatului din care România face parte, sau dacă circumstanțele în care s-a realizat autorizarea generală s-au modificat.

Persoanele fizice sau entitățile juridice autorizate să opereze rețele de comunicații electronice sau să furnizeze servicii de comunicare electronice au următoarele drepturi:

- ☐ Furnizarea rețelelor de comunicații electronice – furnizorii de rețele publice de comunicații electronice au dreptul să pună la dispoziția numai unui terț care dreptul de a furniza rețele sau servicii de comunicații electronice ori a unui terț autorizat conform legislației din domeniul audiovizualului.
- ☐ Furnizarea serviciilor de comunicații electronice – furnizorul de servicii de comunicații electronice destinate publicului poate utiliza în acest scop o rețea aparținând unui terț furnizor de rețele publice de comunicații electronice, cu acordul acestuia, în cazul în care rețeaua respectivă permite din punct de vedere tehnic furnizarea serviciului de comunicații electronice.
- ☐ Dreptul de acces la proprietăți – furnizorul de rețele de comunicații electronice poate să instaleze, să întrețină, să înlocuiască sau să mute orice elemente ale rețelei, inclusiv suporturile și celelalte facilități necesare pentru susținerea acestora, precum și punctele terminale utilizate pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice pe, deasupra, în sau sub imobile aflate în proprietate publică sau privată, după caz, în conformitate cu prevederile legale care reglementează dreptul de acces pe proprietăți.

- Acces și interconectare - furnizorul de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice destinate publicului poate negocia și încheia acorduri de acces sau de interconectare.
- Desemnarea ca furnizor de Serviciu Universal – furnizorul de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice destinate publicului are dreptul de a fi desemnat pentru furnizarea unor componente ale serviciului universal pe întreg teritoriul național sau în zone ale acestuia.
- Licențe: având în vedere că frecvențele radio și resursele de numerotare sunt limitate, aparținând proprietății statului, utilizare lor este permisă numai după obținerea unei licențe conform condițiilor care asigură utilizarea lor eficientă. Când este posibil din punct de vedere tehnic și dacă riscul producerii de interferențe neplăcute este redus, ANCOM poate desemna anumite categorii de frecvențe pentru utilizarea gratuită, supuse regimului de autorizare generală în privința accesului și condițiilor de utilizare.

Licențele pentru utilizarea frecvențelor radio, cât și licențele pentru utilizarea resurselor de numerotare, sunt acordate de ANCOM. Ambele licențe pentru utilizarea frecvențelor radio și pentru utilizarea resurselor de numerotare sunt acordate printr-o procedură deschisă, obiectivă, transparentă, nediscriminatoare și proporțională, în termen de 6 săptămâni de la primirea unei solicitări în acest sens.

2.3. Principiul Serviciului Universal și Protecția Utilizatorilor

Principiul serviciului universal face referire la dreptul fiecărui utilizator final român de a beneficia de servicii specifice serviciului universal la un anumit nivel al calității, indiferent de situarea geografică în țară, și la tarife accesibile

Serviciile caracteristice serviciului universal: (i) furnizarea accesului la rețele publice de telefonie, într-un punct fix; (ii) servicii de informații privind abonații și punerea la dispoziție a registrelor abonaților; (iii) accesul la telefoanelor publice cu plată. Pentru astfel de servicii, furnizorii de servicii universale sunt desemnați de prin decizia ANCOM după o licitație, sau în mod excepțional din oficiu. Reglementări secundare adoptate de ANCOM în vederea implementării serviciului universal în domeniul comunicațiilor electronice stabilesc condiții și proceduri în vederea desemnării furnizorilor de servicii universale, și a mecanismului de compensare a cheltuielilor nete pentru furnizarea de astfel de servicii.

Legea aplicabilă include prevederi obligatorii în vederea protejării utilizatorilor finali. Astfel, contractele încheiate cu utilizatori finali trebuie executate într-o formă clară, inteligibilă și ușor de înțeles. Dacă furnizorului i se va permite modificarea unilaterală a contractului, utilizatorul final trebuie anunțat cu cel puțin 30 de zile înainte de operarea modificării. Utilizatorul final are dreptul să se retraga unilateral din contract, fără a plăti daune de lichidare, în cazul dezaprobării modificărilor propuse.

Notificarea trimisă de furnizorul relevant ar trebui să specifice în mod expres dreptul utilizatorului final de a se retrage în mod unilateral din contract.

3. Comerț Electronic

3.1. Încheierea Contractului prin Mijloace Electronice

Încheierea de contracte prin mijloace electronice trebuie precedată de obligația ofertantului de a-i furniza recipientului beneficiarului toate informațiile tehnice în scopul încheierii corespunzătoare a contractului.

Cât despre încheierea contractelor prin mijloace electronice, dacă părțile nu s-au înțeles altfel, un contract este considerat încheiat de la momentul când aprobarea, de către beneficiar, a ofertei de contractat ajunge la ofertant.

În mod similar, un contract, care prin natura sa sau la solicitarea beneficiarului implică o executare imediată a unui serviciu particular, este considerat încheiat la momentul la care debitorul începe să-și îndeplinească obligațiile sale contractuale, dacă ofertantul nu a solicitat mai întâi primirea aprobării ofertei.

3.2. Obligațiile/Răspunderea Furnizorului de Servicii

Furnizorii de servicii sunt supuși răspunderii civile, penale și administrative, dacă legea nu prevede altfel, și sunt responsabili pentru informațiile furnizate de ei sau în numele lor. Astfel de furnizori sunt responsabilit pentru informațiile transmise, păstrate sau la care permit accesul prin (i) intermediere prin transmitere simplă, (ii) păstrarea temporară a informațiilor, (iii) păstrarea permanentă a informațiilor și (iv) instrumente de căutare a informațiilor și legăturile cu alte pagini web.

Cu toate acestea, un furnizor de servicii nu este considerat responsabil pentru informațiile transmise, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții: (i) transmiterea nu a fost inițiată de furnizorul de servicii; (ii) receptorul informațiilor a fost ales de altcineva decât de furnizorul de servicii; (iii) conținutul mesajului transmis nu a fost influențat de furnizorul de servicii. În plus, următoarele concepte sunt relevante în ceea ce privește răspunderea:

- ☐ Memoria cache: o stocare automată, tranzitorie și temporară a informațiilor transmise, atâta vreme cât această operațiune are loc în mod exclusiv pentru a face transmiterea de informații celorlalți destinatari mai eficientă. În anumite situații, furnizorii de servicii nu sunt considerați responsabili pentru transmiterea de informații în aceste condiții;
- ☐ Stocare găzduită: stocarea informațiilor furnizate de un furnizor de servicii, la cererea unui destinatar al serviciilor. În anumite condiții, furnizorii de servicii nu vor fi considerați responsabili pentru informațiile stocate. Astfel de condiții nu se vor aplica dacă receptorul de servicii acționează sub autoritatea sau controlul acelui furnizor de servicii.

3.3. Contracte la Distanță

- ☐ Definiție: contractele încheiate între profesionist și consumator în cadrul unui sistem de vânzări sau de prestare de servicii la distanță organizat, fără prezența fizică simultană a profesionistului și a consumatorului, cu utilizarea exclusivă a unuia sau a mai multor mijloace de comunicare la distanță, până la și inclusiv în momentul în care este încheiat contractul.
- ☐ Informarea consumatorului: profesionistul trebuie să îl informeze în mod clar pe consumator mai ales cu privire la: (i) principalele caracteristici ale produselor sau serviciilor; (ii) identitatea profesionistului, cum ar fi denumirea comercială; (iii) adresa poștală a consumatorului, numărul de telefon, numărul de fax și adresa de e-mail folosită în mod frecvent; (iv) prețul total al produselor și serviciilor cu toate taxele incluse, sau despre modalitatea de calculare a prețului; (v) o mențiune privind existența unei garanții legale privind conformitatea produselor; (vi) existența și condițiile pentru orice plată în avans sau alte garanții care trebuie plătite sau oferite de către consumator la cererea profesionistului; (vii) durata contractului:
- ☐ Data încheierii: în momentul în care consumatorul primește de la profesionist un mesaj de confirmare a comenzii sale, pe un suport durabil, contractele la distanță sunt considerate încheiate.
- ☐ Drepturile de retragere din contractele la distanță: în general, consumatorii au dreptul la retragere în termen de 14 zile, fără penalități sau obligația de a justifica decizia respectivă. Cu toate acestea, costurile directe legate de returnarea produselor trebuie suportate de consumator. Dacă profesionistul nu îi transmite consumatorului informațiile privind dreptul de retragere prevăzut de lege, termenul de retragere este de 12 luni de la încheierea perioadei originale de 14 zile.

PARTEA a 2 a – IMPOZITE

CAPITOLUL 1 – Impozite și Contribuții

Probabil unul dintre cele mai dinamice cadre juridice naționale, prevederile ce reglementează impozitarea și procedurile fiscale au cunoscut o mare schimbare începând cu 1 ianuarie 2016, când Noul Cod Fiscal și Noul Cod de Procedură Fiscală au intrat în vigoare.

În ceea ce privește modificările, Noul Cod Fiscal prevede în mod expres că orice modificări sau completări vor fi aduse numai de către lege, intrând în vigoare la cel puțin 6 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I. Această modificare era necesară, mai ales în ceea ce în domeniul afacerilor, pentru a asigura predictibilitatea privind impozitarea și datoriile fiscale ce trebuie plătite. În plus, astfel de modificări vor intra în vigoare la data de 1 ianuarie anul viitor, rămânând aceleași cel puțin pe durata anului respectiv.

O altă modificare cheie ce asigură stabilitatea cadrului juridic privind impozitele se referă la adoptarea de modificări și/sau completări adoptate prin ordonanțe, în baza cărora termene mai scurte de intrare în vigoare vor fi valabile, dar nu mai scurte de 15 zile de la data publicării.

1. Normativa aplicabilă

- o Noul Cod Fiscal;
- o New Fiscal Procedure Code;
- o Codul Vamal;
- o Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru;
- o Legea Nr. 117/1999 privind taxele extrajudiciare de timbru, actualizată;
- o Legea Nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

2. Impozite și contribuții

Impozitele directe sunt împărțite în două mari categorii de impozite directe, conform Noului Cod Fiscal, pe criteriul subiectului impozabil, în principal: (i) veniturile companiilor (adică impozitul pe profit, impozitul pe reprezentanță, impozitul pe cifra de afaceri); și (ii) veniturile persoanelor fizice (adică impozite personale).

Direct taxes are divided into two large groups of direct taxes are provided for by the New Fiscal Code on the criterion of the taxable subject, namely: (i) corporate income (i.e. profit tax, representative office tax, turnover tax); and (ii) income of individuals (i.e. personal tax).

2.1. Impozitarea Întreprinderilor

- Impozitul pe profit: cota de impozitare asupra întreprinderilor pe profitul impozabil este de 16%. Legea prevede o excepție de la această regulă – plătitorii de impozite care desfășoară activități cum sunt barurile de noapte, cluburile de noapte, discotecile sau cazinourile, inclusiv persoane juridice care au venituri în cadrul contractului de asociere și pentru care impozitul asupra întreprinderilor datorat pentru astfel de activități este mai mic de 5% din acele câștiguri, trebuie să plătească o cotă de impozitare de numai 5% din acele venituri.
- Contribuabili: conform Art. 13 din Noul Cod Fiscal, se supun impozitării pe profit:
 - o persoane juridice române, persoane juridice străine care au locul de conducere efectivă situat în România și persoanele juridice cu sediul în România înființate, în conformitate cu prevederile legale europene, pentru profitul impozabil obținut din orice sursă atât în România cât și în străinătate;
 - o persoanele juridice străine care desfășoară activitate prin intermediul unui sediu permanent/mai multor sedii permanente în România și veniturile lor aferente;
 - o persoane juridice străine care obținut venituri din transferul proprietăților imobiliare situate în România sau al oricăror drepturi legate de aceste proprietăți. Sunt incluse închirierea/transferul folosinței bunurilor proprietății imobiliare situate în România, veniturile din exploatarea resurselor naturale situate în România, precum și veniturile din vânzarea-cesionarea titlurilor de participare deținute la o persoană juridică română, pentru profitul impozabil relaționat cu astfel de venituri;
- Scutiri de la impozitare: Printre altele, entitățile următoare sunt scutite de la plata impozitului pe profit:
 - o Trezoreria Statului și instituțiile publice;
 - o Banca Națională a României;
 - o Academia Română, precum și fundațiile înființate de Academia Română în calitate de unic fondator, cu excepția activităților economice desfășurate de acestea;
 - o Fondul de Garantare a Depozitelor în sistemul bancar;
 - o Fondul de Compensare a Investitorilor;
 - o Fondul de Garantare a Pensiilor Private, înființat potrivit legii;
 - o Fondul de Garantare a Asiguraților, constituit potrivit legii;
 - o Persoanele juridice române care plătesc impozit pe veniturile microîntreprinderilor;
 - o Entitatea transparentă fiscal cu personalitate juridică;

- o Fundația constituită ca urmare a unui legat;
- o Instituțiile private de învățământ, acreditate și atestate, pentru venituri alocate în vederea finanțării învățământului superior;
- o Asociațiile de proprietari constituite ca persoane juridice și asociațiile de locatari recunoscute ca asociații de proprietari, cu excepția celor care obțin venituri din exploatarea proprietății comune, conform legii.

În plus, de la data de 1 ianuarie 2017, veniturile reinvestite sunt scutite de la plata impozitului. Astfel, profitul investit în echipamente tehnologice, calculatoare electronice și echipamente periferice, mașini și aparate de casă, control și facturat, programe informatice, precum și dreptul de utilizare a programelor informatice, produse și/sau achiziționate, inclusiv în baza contractelor de leasing financiar, și puse în funcțiune, folosite în scopul desfășurării activității economice, este scutit de impozit.

De asemenea, contribuabilii care desfășoară în mod exclusiv activități de inovare, cercetare și dezvoltare, cât și activități relaționate cu acestea, sunt scutiți de la plata impozitului pe profit în primii 10 ani de activitate. Această facilitate fiscală va fi implementată conform normelor ajutoarelor de stat.

- ☐ Rezultatul fiscal: se calculează ca diferență între veniturile și cheltuielile înregistrate conform reglementărilor contabile aplicabile, din care se scad veniturile neimpozabile și deducerile fiscale și la care se adaugă cheltuielile nedeductibile. La stabilirea rezultatului fiscal se iau în calcul și elemente similare veniturilor și cheltuielilor, precum și pierderile fiscale care se recuperează. Rezultatul fiscal pozitiv este profitul impozabil, iar rezultatul fiscal negativ este pierderea fiscală. În ceea ce privește periodicitatea, rezultatul fiscal se calculează trimestrial/anual și cumulativ de la începutul anului fiscal.
- ☐ Venituri neimpozabile: printre altele, următoarele tipuri de venituri sunt considerate neimpozabile:
 - a) dividende primite de o persoană juridică română de la altă persoană juridică română;
 - b) dividende primite de o persoană juridică română de la persoană juridică străină plătitoare de impozit pe profit sau a unui impozit similar impozitului pe profit, situată într-un stat terț, cu care România are încheiată o convenție de evitare a dublei impuneri, dacă persoana juridică română care primește dividendele deține minimun 10 la sută din capitalul social al persoanei juridice respective pe o perioadă neîntreruptă de un an de zile până la plata dividendelor;
 - c) valoare titlurilor de participare noi sau sumele reprezentând majorarea valorii nominale a titlurilor de participare existente, înregistrate ca urmare a încorporării rezervelor, beneficiilor sau primelor de emisiune la persoanele juridice la care se dețin titluri de participare;

- d) veniturile din anularea/recuperarea/refacturarea cheltuielilor pentru care nu s-a acordat deducere cât și din reducerea sau anularea provizioanelor pentru care nu s-a acordat deducere;
- e) veniturile reprezentând creșteri de valoare rezultate din reevaluarea mijloacelor fixe, terenurilor, imobilizărilor necorporale, după caz, care compensează ca fiind neimpozabile aprobate prin acte normative;
- f) veniturile prevăzute în mod expres în acorduri și memorandumuri ca fiind neimpozabile aprobate prin acte normative;
- g) veniturile din evaluarea/reevaluarea/vânzarea/cesionarea titlurilor de participare deținute la o persoană juridică română sau la o persoană juridică străină situată într-un stat cu care România are încheiată o convenție de evitare a dublei impunerii, dacă la data evaluării/reevaluării/vânzării/cesionării inclusiv contribuabilul deține pe o perioadă neîntreruptă de un an minimum 10% din capitalul social al persoanei juridice la care are titlurile de participare.
- h) venituri din impozitul pe profit amânat determinat și înregistrat de către contribuabilii care aplică reglementările contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară;
- i) veniturile din lichidarea unei alte persoane juridice române sau unei persoane juridice străine situate într-un stat cu care România are încheiată o convenție de evitare a dublei impunerii, dacă la data începerii operațiunii de lichidare, potrivit legii, contribuabilul deține pe o perioadă neîntreruptă de un an minimum 10% din capitalul social al persoanei juridice supuse operațiunii de lichidare;
- j) despăgubirile primite în baza hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului;
- k) veniturile înregistrate printr-un sediu permanent dintr-un stat străin, în condițiile în care se aplică prevederile convenției de evitare a dublei impunerii încheiate între România și statul străin respectiv, iar convenția respectivă prevede ca metodă de evitare a dublei impunerii metoda scutirii;
- l) sumele primite ca urmare a restituirii cotei-părți din aporturile acționarilor/asociaților, cu ocazia reducerii capitalului social, potrivit legii.
- m) sumele colectate, potrivit legii, pentru îndeplinirea responsabilităților de finanțare a gestionării deșeurilor.
- ☐ Cheltuieli deductibile: pentru determinarea rezultatului fiscal sunt considerate cheltuieli deductibile cheltuielile efectuate în scopul desfășurării activității economice, inclusiv cele reglementate prin acte normative în vigoare, precum și taxele de înscriere, cotizațiile și contribuțiile datorate către camerele de comerț și industrie, organizațiile patronale și organizațiile sindicale. În plus, cheltuielile cu salariile și cele asimilate salariilor sunt cheltuieli deductibile pentru determinarea rezultatului fiscal. Cu toate acestea, Noul Cod Fiscal prevede în mod expres deductibilitatea limitată a cheltuielilor.

- Impozitul pe reprezentanțe: Reprezentanțele companiilor nerezidente trebuie să plătească echivalentul în RON impozitului anual de 4,000 EUR. Impozitul se plătește în două tranșe egale până la datele de 25 iunie și 25 decembrie. La înființarea sau închiderea reprezentanței în timpul anului fiscal, impozitul datorat este calculat proporțional cu numărul de luni în care Reprezentanța a funcționat.
- Impozit pe cifra de afaceri: Perioada de impozitare este de o lună calendaristică, cu excepția cazului în care perioada de impozitare reprezintă o pătrime calendaristică pentru persoana impozabilă care în timpul anului calendaristic precedent a obținut o cifra de afaceri din tranzacții impozabile și/sau scutite și/sau neimpozabile, dar care dau dreptul la deducere și nu au depășit limita de 100,000 EUR, dacă persoana impozabilă nu a făcut una sau mai multe achiziții intracomunitare în anul calendaristic anterior. Persoana impozabilă care se înregistrează în timpul anului trebuie să declare, la momentul înregistrării, cifra de afaceri pe care dorește să o atingă în restul anului calendaristic. Dacă cifra de afaceri estimată nu depășește limita de 100,000 EUR, recalculată conform numărului de luni rămase până la finalul anului calendaristic, persoana impozabilă va depune trimestrial declarații de venit în anul înregistrării.

2.2. TVA

Taxa pe Valoarea Adăugată ("TVA") este un impozit indirect datorat bugetului de Stat și care este colectat conform prevederilor Noului Cod Fiscal.

- Operațiuni supuse TVA-ului: operațiuni care cumulativ îndeplinesc următoarele condiții: (i) reprezintă o furnizare de bunuri sau servicii; (ii) locul livrării bunurilor sau serviciilor se consideră a fi în România; (iii) livrarea de bunuri sau prestarea serviciilor este realizată de o persoană impozabilă; și (iv) livrarea de bunuri sau prestarea serviciilor rezultă din activități economice. Anumite tranzacții intracomunitare se supun de asemenea prevederilor TVA dacă locul achiziției de bunuri este considerat a fi în România.
- Operațiuni scutite de TVA: cu credit – sunt acelea de export al bunurilor și serviciilor relaționate cu exportul de bunuri, transportul internațional, cât și operațiunile cu privire la traficul internațional de bunuri; și fără credit – includ o gamă largă de activități, cum sunt cele bancare, financiare, de asigurări, medicale și asistență socială, învățământ.
- Plătitori de TVA: orice persoană care desfășoară de o manieră independentă și indiferent de loc, activități economice precum: o persoană fizică/juridică străină este obligată să se înregistreze în scopuri de TVA în România, unde persoana fizică/juridică ce desfășoară operațiuni impozabile dacă (i) nu au sediul sau reședința permanentă în UE, respectiva persoană fizică/juridică trebuie să numească un reprezentant fiscal rezident în România (ii) nu au sediul în

România, ci în UE, persoana respectivă trebuie să numească un reprezentant fiscal rezident în România sau se poate înregistra direct în scopuri de TVA.

- ☐ Cote TVA: Cota standard de TVA este de 19% și este aplicată tuturor furnizărilor de bunuri și servicii.

Există 3 cote reduse după cum urmează:

- o 9% se aplică medicamentelor, livrărilor de proteze și accesorii ale acestora, serviciilor de restaurant și catering, apei potabile, etc.;
- o 5% se aplică manualelor școlare, ziarelor, serviciilor constând în accesul la castele, muzee, livrări de locuințe pentru centre de reabilitare pentru minori cu handicap, aziluri pentru bătrâni, orfeline, etc.

Pentru a obține un cod TVA, o companie trebuie să întocmească un dosar care să conțină declarația menționată/formularul de înregistrare a TVA-ului. Compania va fi evaluată din punctul de vedere al intenției și capacității de a desfășura activități economice în sfera de aplicare a TVA-ului.

Legislația din România descrie o înregistrare obligatorie și una voluntară.

Obligativitatea înregistrării TVA-ului are loc atunci când întreaga cifră de afaceri impozabilă a unei persoane (baza impozabilă a tuturor tranzacțiilor impozabile) pentru ultimele douăsprezece luni este egală sau depășește RON 220,000 lei. Este de menționat că foarte curând este posibil ca legislativul român să mărească pragul la RON 300,000.

Dacă o companie a depășit pragul menționat într-o lună, trebuie să completeze un formular și să îl depună în termen de 10 zile de la finalul lunii când pragul a fost depășit. În această situație, codul fiscal va fi folosit din prima zi a lunii următoare când a fost solicitată înregistrarea.

2.3. Impozite personale și asigurări sociale

- ☐ Impozite personale

- o Contribuabili: persoane rezidente; (ii) persoane nerezidente ce desfășoară activități independente la un sediu permanent în România; (iii) persoane nerezidente ce întreprind activități depedente în România; (iv) persoane nerezidente pentru alte venituri decât cele obținute din activitățile menționate la punctele (ii) și (iii) mai sus menționate.
- o Cota de impozitare: cota de impozitare este de 16%, cu excepția veniturilor din imobiliare și jocuri de noroc pentru care se aplică reguli speciale. De asemenea, de la data de 1 ianuarie 2016, dividendele sunt supuse unei cote de impozitare de 5%;
- o Venituri supuse impozitării: venituri din activități independente; venituri din salarii; venituri din transferul de proprietate/închiriere; venituri din investiții;

venituri din pensii; venituri din activități agricole, forestiere și pescuit; venituri din premii și jocuri de noroc; venituri din transferuri imobiliare; venituri din alte surse;

- o nerezidenți: nerezidenții ce obțin venituri din România sunt supuși plății impozitului. Veniturile impozabile rezultate din activitățile desfășurate în România sau din operațiunile realizate cu persoane juridice române, sau cu alte persoane autorizate să opereze în România, cât și cu persoane fizice autorizate, în nume propriu, activități generatoare de venituri, indiferent de sumele colectate în România sau în străinătate. Astfel, următoarele cote de impozitare sunt aplicabile nerezidenților: (i) 50% reținere la sursă pentru plățile realizate de rezidenții români pentru veniturile obținute în România (de ex. dobânzi, comisioane, servicii, etc.), dacă venitul este plătit într-un cont din țări ce nu au un acord de schimb de informații încheiat cu România; (ii) 1% pentru câștigurile din jocurile de noroc obținute în România, cu excepția câștigurilor din jocurile de noroc obținute la festivalurile de jocuri de noroc și poker, care nu sunt supuse reținerii la sursă în România; (iii) 5% pentru dividende obținute în România; (iv) 16% pentru orice alt venit obținut în România de un nerezident.

☐ Asigurări sociale

- o Contribuabili: Următoarele persoane sunt considerate plătitori de impozite/de venit în sistemul de pensii publice: cetățeni români; cetățeni ai altor state sau persoane apatride, atât timp cât au domiciliul sau rezidența în România, cât și acelea care nu au domiciliul sau rezidența în România conform condițiilor stipulate de legislația europeană a asigurărilor sociale, cât și de acordurile sistemelor de asigurări sociale din care România face parte; persoane fizice și juridice care au statut de angajatori sau asimiliat acestora, atât în perioada în care persoanele fizice care câștigă venituri din salarii sau asimilate salariilor își desfășoară activitate, cât și în perioada în care primesc remunerații pentru concediu și asigurări sociale și de sănătate;
- o Veniturile supuse plății contribuțiilor: veniturile din salarii; veniturile din activități independente; ajutor de șomaj; asigurări de sănătate;
- o Cote contribuții: (i) 26.3% pentru condiții normale de muncă, din care 10.5% pentru contribuție individuală și 15.8% pentru contribuția datorată de angajator; (ii) 31.3% pentru condiții speciale de muncă, din care 10% pentru contribuție individuală și 20.8% pentru contribuția datorată de angajator. (iii) 36.3% pentru condiții speciale de muncă și pentru alte condiții, din care 10.5% pentru contribuția individuală și 25.8% pentru contribuția datorată de angajator

2.4. Altele

În România, există anumite categorii de impozite și taxe locale, printre care sunt următoarele:

- ☐ impozitul pe clădiri;
- ☐ taxe și impozite pe terenuri;
- ☐ impozitul pe mijloace de transport;
- ☐ impozitul pe eliberarea de certificate, aprobări și autorizații;
- ☐ taxa pentru folosirea mijloacelor de publicitate și reclamă;
- ☐ impozitul pe spectacole;
- ☐ taxe speciale;
- ☐ taxa de timbru judiciar și extrajudiciar, taxa pe timbre notariale;
- ☐ impozite vamale;
- ☐ alte impozite.

CAPITOLUL 2 – Proceduri și Instituții Administrative

1. Procedura Fiscală

Începând cu 1 ianuarie 2016, Noul Cod de Procedură Fiscală reglementează proceduri generale privind colectarea creanțe bugetare, audituri fiscale, restituiri de impozite, evaluare fiscală și jurisdicție fiscală.

- ☐ Plata dobânzilor: neplata la timp a datoriilor fiscale (impozite, taxe, contribuții, etc.) duce la plata de dobânzi în valoare de 0.02% pentru fiecare zi de întârziere, în timp ce penalitățile pentru întârziere sunt de 0.01% din valoarea datoriei scadente, pentru fiecare zi de întârziere. Nedeclararea corectă a datoriei fiscale este sancționată cu o penalitate de nedeclarare de 0.08% pe zi. Dacă nu trebuie plătită o penalitate pentru nedeclarare, autoritățile fiscale nu mai impun plata penalităților de întârziere. Pentru datoriile fiscale plătite după termenul legal scadent către autoritățile fiscale locale, se plătește dobândă de 1% pe lună sau parte din lună. Dobânda este datorată pentru perioada de amânare/reprogramare a impozitelor, în timp ce penalitățile de întârziere nu, dacă debitorul respectă condițiile de amânare/reprogramare în totalitate.
- ☐ Prescriere: există o perioadă de 5 ani de prescriere pentru colectarea datoriilor bugetare începând cu anul imediat următor celui în care a luat naștere dreptul de a colecta datoriile bugetare relevante. Cu toate acestea, autoritățile fiscale române pot evalua datoriile fiscale pe o perioadă de 5 ani (începând cu data de 1 iulie din anul următor celui în care este scadentă datoria fiscală).
- ☐ Contestarea actelor fiscale: contribuabilii pot solicita prin intermediul anumitor proceduri administrative și judiciare reducerea sau anularea impozitelor, taxelor, datoriilor vamale, contribuțiilor către fonduri speciale, majorări sau penalități de întârziere, sau ale altor sume stabilite și aplicate, cât și ale altor măsuri impuse de organismele autorizate ale Ministerului Finanțelor, care realizează controale sau acte de taxare. Contribuabilii ce consideră drept incorect sau ilegal impozitul stabilit de o autoritate fiscală printr-un act de control poate apela la: (i) acțiune juridică, în funcție de organismul care soluționează plângerea preliminară. Hotărârea unor astfel de instanțe este supusă unui apel de gradul al doilea înaintea Curții de Apel sau a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Trebuie utilizate procedurile administrative înainte de a introduce o acțiune legală. Nerespectarea acestei cerințe în cadrul termenului de prescriere, duce la pierderea dreptului de apel în fața instanțelor competente.
- ☐ Plata stimulentei: Conform Codului de Procedură Fiscală, la cererea întemeiată a debitorului, autoritatea fiscală competentă poate acorda: (i) amânarea/reprogramarea plății datoriilor fiscale; (ii) plata amânată, scutirea sau reducerea majorărilor și penalităților de întârziere. Astfel, autoritățile fiscale pot aproba reprogramarea plății pentru o perioadă maximă de 5 ani și amânarea plății pentru o perioadă maximă de 6 luni (dar nu mai târziu de 20 decembrie a anului pentru care s-a dat aprobarea). Pentru acordarea stimulentei de plată, creditorii bugetari vor solicita debitorilor garanții.

2. Instituții

Organismul fiscal central este Agenția Națională de Administrare Fiscală ("ANAF"), prin structuri specializate responsabile pentru administrarea creanțelor fiscale, inclusiv unitățile subordonate ANAF. Există de asemenea organisme fiscale locale, care sunt structuri specializate în cadrul autorităților publice locale responsabile pentru administrarea creanțelor fiscale.

- ☐ Competența generală ANAF: următoarele activități sunt de competența generală a ANAF:
 - o administrarea creanțelor fiscale datorate de la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale, bugetul Fondului Național de Asigurări Sociale de Sănătate și bugetul de asigurări de șomaj;
 - o gestionarea activităților și a altor creanțe datorate bugetului general consolidat;
 - o asistența și consultanța acordată contribuabilului/plătitorului în baza coordonării metodologice a Ministerului Finanțelor Publice;
 - o colectarea creanțelor bugetare stabilite în titluri executorii, datorate la bugetul de stat, indiferent de natura lor, care au fost trimise pentru recuperare, conform legii.
- ☐ competența materială și teritorială ANAF: pentru administrarea creanțelor fiscale și a altor creanțe datorate la buget, competența îi revine organismului fiscal teritorial al ANAF, stabilit printr-un ordin al Președintelui ANAF, în cadrul jurisdicției teritoriale a cărui domiciliu fiscal al contribuabilului/plătitorului este situat. Pentru un contribuabil/plătitor nerezident ce desfășoară activități pe teritoriul României printr-o filială sau mai multe, competența revine organismului fiscal central în a cărui jurisdicție teritorială este desemnat sediul permanent conform Codului Fiscal. Pentru datoriile fiscale datorate de contribuabili mari și mijlocii, inclusiv reprezentanțelor lor, prin ordinul președintelui ANAF, competența va reveni celorlalte autorități fiscale, cât și criteriile de selecție și lista contribuabililor ce dobândesc calitatea de contribuabil mare sau, după caz, contribuabil mijlociu.